

Національний Університет «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Інститут адміністрування, державного управління та професійного розвитку (ІАДУ)
Кафедра теоретичної та прикладної економіки

ЗВІТ
про роботу науково-дослідного центру
соціальної й демографічної політики та управління «ДЕМОС»
(за 2024 рік)

ЛЬВІВ – 2024

Національний університет «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Інститут адміністрування, державного управління та
професійного розвитку (ІАДУ)

Кафедра теоретичної та прикладної економіки

ЗВІТ

про роботу науково-дослідного
Центру соціальної й демографічної політики
та управління «ДЕМОС» (за 2024 рік)

Науково-дослідний Центр «ДЕМОС» - створено при кафедрі теоретичної та прикладної економіки ІАДУ НУ «Львівська політехніка» в березні 2017 року. [Електронний ресурс]. Положення про роботу Центру. Наказ ректора НУ «ЛП» від 01.03.2017р. №11-2-10) // Спосіб доступу: <http://lp.edu.ua/demos> (до 1 лютого 2023 р. – ІАПО, згідно Наказу ректора № 11-1-10 від 12 січня 2023 року).

Мета Центру - проведення наукових досліджень, виконання науково-дослідних робіт у соціальній та гуманітарній сферах життєдіяльності людини, соціуму, держави; організація та проведення наукових і науково-практичних заходів з проблем соціально-гуманітарного розвитку територій; надання науково-технічних послуг (оцінювання, аналізування і прогнозування соціально-гуманітарних явищ та процесів); виготовлення науково-технічної продукції на замовлення підприємств, організацій, установ та фірм (розробка програм та проведення спеціальних маркетингових та соціологічних досліджень ринку праці та ринку освітніх послуг; техніко-економічне обґрунтування проектів соціального розвитку територій на замовлення органів влади різного рівня); провадження інноваційної діяльності (аналіз і моделювання впливу економіки знань і інформаційних технологій на структурні зрушення, економічне зростання і якість життя); забезпечення умов для сприяння підготовці студентів, аспірантів і докторантів, вирішення актуальних наукових і науково-технічних проблем економіки, співпраця з підприємствами, вищими навчальними закладами, установами, компаніями, у т.ч. закордонними.

***

I. ОРГАНІЗАЦІЙНО-АДМІНІСТРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ:

- Проведено роботу з планування та організації науково-методичних семінарів Центру:
  - планування тематики доповідей й визначення відповідальних осіб за проведення заходів,
  - підготовка листів, запрошень, прес-релізів заходів,
  - контроль за висвітленням новин на сайті НДЦ «ДЕМОС».
- Забезпечено загальний супровід підготовки проектів та подачу нових заявок (науково-дослідних робіт) до участі у конкурсах (Садова У.Я.);
- Забезпечено організацію взаємодії команди НДЦ «ДЕМОС» ТПЕ, представників інших освітніх та науково-дослідних структур ІАДУ та НУ «ЛП», а також зовнішніх стейкхолдерів Проектів (відп. Садова У.Я., Степура

Т.М., Сорочак О.З., Корицька О.І., Дідух Н.М., Артерчук А.О., Ткачик Ю.М., Федунь Р.А.).

II. НАУКОВО-ПОШУКОВА ТА ДОСЛІДНО-ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ:

2.1. ПРОЄКТ: «Розвиток біоекономіки західного регіону України: виробництво екотари з біодеградабельних полімерів». Проект регіонального розвитку в рамках бюджетної програми «Підтримка регіональної політики України». Замовник Міністерство розвитку громад і територій України (Ініціатор ЛОДА). Тривалість Проекту: 2021-2023 рр. (Наук. кер. Садова У.Я.). II етап (2023р.)– НАЗВА ЕТАПУ «Розробка технічної документації для вибору технології виробництва різних видів екотари з біодеградабельних полімерів, а також рекомендації щодо умов і ризиків її використання»). Договір не укладався через відсутність фінансування. У 2023 році співфінансування Проекту згідно гарантійного листа НУ «Львівська політехніка» №63-01-1521 від 29.09.2020р. не проводилося.

2.2. ПРОЄКТ: «Аналіз потреб у місцевій статистиці» - у рамках реалізації масштабного Проекту «Комплексне дослідження потреб у даних на місцевому рівні для розробки концепції муніципальної статистики і відповідного законопроекту» (за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID «HOVERLA»). Виконавці - ГС «Центр розвитку інновацій» у співпраці з ЛНУ імені Івана Франка, Інститут розвитку міста Дрогобича, ДУ «ІРД імені Мар'яна Долішнього НАН України», НДЦ «ДЕМОС» НУ «Львівська політехніка», ХНУ імені В.Н. Каразіна - URL.:<https://lpnu.ua/sites/default/files/2023/pages/22139/analizpotrebumisceviistatistici.pdf>

Виконано за звітний період:

1. Взято участь у 23 робочих зустрічах, дискусіях, форумах, присвячених реалізації Проекту. Зокрема, з представниками ГС «Центр розвитку інновацій», ЛНУ імені Івана Франка, Інститутом розвитку міста Дрогобича, ДУ «ІРД ім. Мар'яна Долішнього НАНУ», ХНУ імені В.Н. Каразіна, а також стейкхолдерами системи інформаційно-аналітичних послуг України. Зокрема, щодо:

- обговорення результатів кабінетного дослідження на тему «Місцева статистика в Україні: стан, проблеми, огляд міжнародних практик» та майбутньої структури Концепції про місцеву статистику, дискурс з експертним середовищем Проекту (Review Board), конкретизація індивідуальних завдань роботи з представниками USAID HOVERLA (29 січня 2024 р.);
- розробки методології дослідження (програми та інструментарію) потреб територіальних громад у даних та доступу до них. Обговорення Методичних рекомендацій Міністерства розвитку громад та територій України щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення, моніторингу та

оцінювання реалізації, стратегій розвитку територіальних громад (від 21.12.2022 № 265). Формування спільних підходів до аналізу використання статистичних показників у стратегічних та програмних документах розвитку територіальних громад та оцінити можливості моніторингу та оцінювання виконання зазначених документів на основі наявних та запропонованих показників місцевої статистики. Інтерв'ю з представниками USAID HOVERLA (14 лютого, 28 лютого, 4 березня, 5 березня).

- робоча зустріч з регіональною координаторкою Благодійного фонду «СТАБІЛІЗЕЙШЕН СУППОРТ СЕРВІСЕЗ» п. Оксаною Яковець щодо застосування законодавства України в частині розвитку соціального захисту населення (питання обліку та місцевої соціальної статистики) (9 березня 2024р.).
- робоча зустріч з головним спеціалістом відділу з питань надзвичайних ситуацій, цивільного захисту, мобілізаційної роботи, взаємодії з правоохоронними органами та екології Львівської районної ради п. Ігорем Гуменюком щодо потреби додаткових показників офіційної статистики з питань місцевого розвитку (за результатами аналізу документів тергромад) (12 березня 2024 р.)
- робоча зустріч з старшим експертом з МЕР (Проект USAID «ГОВЕРЛА») О.Нижник щодо реалізації операційних цілей, завдань та дорожньої карти виконання Проєкту (14 березня 2024 р.);
- обговорення пунктів виконання програми та внесення правок до електронного опитувальника дослідження по проєкті (Фокус 1: глибинні інтерв'ю – представники ТГ, ЦОВВЮ ГО, ЗВО, дослідницьких та аналітичних центрів, міжнародних експертів); Фокус 2: фокус-групи з представниками ОМС і місцевих органів виконавчої влади районного та обласного рівнів). (4 квітня 2024 р.)
- робочі зустрічі з командою Проєкту. Внесення правок у Концепцію про місцеву статистику. Драфт Концепції Закону «Про місцеву статистику» (огляд зарубіжного досвіду, плану ШІ, версій головних управлінь статистики в областях України, ОМС, та ін.) (12 квітня, 14 квітня, 15 квітня 2024 р.);
- робоча зустріч з співробітниками Головного управління статистики Держстату у Львівській області та консультації команди Проєкту з очільниками структурних підрозділів Львівської ОВА щодо напрацювання пропозицій до концепції та законопроєкту щодо місцевої статистики. Тема «Вузькі місця розробки інформаційно-аналітичних систем, які базуються на статистиці та адміністративних даних з питань місцевого розвитку (Львів, 16 квіт 2024 р.);
- робоча зустріч команди виконавців Проєкту з представниками державної казначейської служби України щодо обговорення проєкту Концепції розвитку місцевої статистики в Україні (22.квітня 2024р.)
- підготовка матеріалів та участь у Форумі «Місцева статистика: формування політики відновлення та розвитку громад, що базується на даних» (Київ). Обговорення проєкту Концепції розвитку місцевої статистики в Україні на основі співпраці громад, міжнародних партнерів, влади,

громадських організацій, університетів і дослідницьких центрів (Київ, 25 квітня 2024р.);

- робоча зустріч команди виконавців Проєкту на предмет внесення змін до деяких законів України (щодо місцевої статистики) - Визначення переліку статей Закону України «Про офіційну статистику» (як рамкового документу) та інших нормативно-правових актів, у які слід внести зміни; Оформлення тексту законопроекту у відповідності до вимог Закону України «Про правотворчу діяльність».(6 травня 2024 р.).
- робоча зустріч з експертом Володимиром Соріогло на тему «Local-level Statistics as Open Data» та внесення правок в Законопроект «Про місцеву статистику» (9 травня 2025 р.);
- робоча зустріч команди виконавців проєкту щодо термінології та особливостей підходів до формування місцевої статистики в сучасних умовах в Україні (використання адміністративних даних, публічних реєстрів, інших інформаційно-комунікаційних систем) (28 травня 2024р.);
- робоча зустріч команди проєкту щодо гармонізації положень Порядку введення Містобудівельного кадастру України (Міністерство Інфраструктури України – 19/30/63-24т від 05.01.2024р.) та Концепції Законопроект «Про місцеву статистику» (30 травня 2024р.);
- робоча зустріч команди проєкту щодо інтеграції та взаємодоповнення різних джерел даних є критичним для створення всеохоплюючої та надійної картини ситуації з ВПО в Україні (26 липня 2024р.);
- робоча зустріч команди проєкту з приводу обговорення «Joint Analytical Framework for Durable Solutions in Ukraine Inception Report - July 2024» (1 серпня 2024р.)
- робоча зустріч команди проєкту з приводу врахування пропозицій ключових стейкхолдерів та експертів Законопроект «Про місцеву статистику» (7 серпня 2024р.);
- робоча зустріч команди проєкту з приводу врахування пропозицій ключових стейкхолдерів та експертів Законопроект «Про місцеву статистику» (14 серпня 2024р.);
- робоча зустріч НДЦ «ДЕМОС» щодо обговорення Законопроект «Про місцеву статистику» в середовищі студентів НУ «ЛП» (2 та 3 вересня 2024р.). Аналіз стану та потреб у даних та місцевій статистиці в Україні: результати дослідження / Децентралізація (3.09.2024) - URL.: <https://decentralization.ua/news/tag/mistseva-statystyka>
- робоча зустріч команди проєкту з приводу внесення коректив у презентацію Законопроект «Про місцеву статистику» (5 вересні 2024р.);
- участь у публічному заході за результатами реалізації Проєкту “Місцева статистика в Україні: на шляху від концепції до закону” – презентація аналітичного продукту (конференція Zoom - <https://us02web.zoom.us/j/86486873991?pwd=siXd9iX66RPnBsl2P1kUZbOPHzb6zS.1>) (Київ, 10 вересня 2024 р.).

2.3. ПІДГОТОВКА ТА ПОДАННЯ ПРОЄКТНИХ ЗАЯВОК:

2.3.1. Підготовка і подання проєктних заявок: Проєкт «Основні засади переходу України до цифрової економіки на основі впровадження Індустрій 3.0; 4.0; 5.0». Фундаментальне наукове дослідження, що фінансується за рахунок Державного бюджету України (номер державної реєстрації № 0124U000576, 2024-2026).

2.3.2. BMBF/ZOiS Fellowships for Ukrainian Scholars "Integration processes of forced migrants to overcome inequality and decent work in the labor market"

1. Nagroda im. I. Wyhowskiego HOW POLICY ON MIGRATION INFLUENCES INEQUALITY IN THE LABOR MARKET (*Степура Т.М.*)

2.3.3. Реалізація проєктних заявок:

2. NWO Hop-On Call for Proposals for Researchers Based in Ukraine: NWO-NRFU Partnership Initiative. "Experiences of Ukrainian migrant workers in Europe – experiencing decent work?" (2024). Author hop-on project to "Working Democracy" VICI grant. Kingdom of the Netherlands, University of Groningen. (*Індивідуальна наукова стипендія – Степура Т.М.*)

III. НАУКОВО-МЕТОДИЧНА, НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ТА ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

3.1.ОРГАНІЗАЦІЯ СЕМІНАРІВ/ВЕБІНАРІВ В НДЦ «ДЕМОС»:

3.1.1 Науково-методичний семінар на тему «Сучасний вимір актуальності проблематики наукових досліджень в умовах війни» (в рамках профорієнтаційної роботи кафедри, та підготовки до організації та проведення міжнародної конференції «Суспільні трансформації та безпека: людина, держава, соціум»).(3 січня 2024 року). Спільно з ЛІ МАУП-<https://lpnu.ua/news/suspilni-transformatsii-ta-bezpeka-mizhnarodna-konferentsiia-za-uchastiu-komandy-naukovtsiv>

3.1.2.Науково-практичний семінар на тему «Стабілізація регіональних ринків праці в умовах війни та повоєнної відбудови економіки України» (в рамках підготовки заявки на конкурс проєктів НФДУ «Передова наука в Україні» (огляд результатів кабінетного дослідження «Місцева статистика в Україні: стан, проблеми, огляд міжнародних практик»). (29 січня 2024 року. - <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/3/15/news/26793/000-proekt-misceva-statistika-2024.pdf> (спільно з науковцями НАНУ).

3.2.3. Науково-практичний вебінар на тему «Статистичні та адміністративні дані як основа прийняття обґрунтованих управлінських рішень на рівні територіальних громад: на шляху до міжнародних стандартів»(14.03.2024р.).URL.:<https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/3/15/news/26793/000-proekt-misceva-statistika-2024.pdf>(спільно з науковцями НАНУ).

3.2.4. Тематичний науково-практичний семінар на тему "Соціальна економіка і етнічні бренди: з народних джерел». Спільно з Інститутом досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки імені В.Стефаника (7 березня 2024р.). – URL.:

<https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/3/18/news/26794/000-ekonomika-i-narodni-promisli.pdf>

3.2.5. Науково-практичний вебінар на тему «Креативна економіка в образах fashion-індустрії: минуле, сучасне, майбутнє» (спільно з Художньо-меморіальним музеєм Олени Кульчицької у Львові) -14 березня 2024 року - <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/3/18/news/26794/000-ekonomika-i-narodni-promisli.pdf>

3.2.6. Науково-практичний семінар та екскурсія на тему «День активностей студентської молоді: маркетинг новацій і інтересів студентів політехніки» (за участю керівництва Львівської філії Львівського обласного центру зайнятості). Участь взяли школярі Львова (СШ №15) в рамках ініціативи НУ «Львівська політехніка» за проектом «Майбутній політехнік» (25.03.2024 – 29.03.2024) та студенти бакалаври першого курсу спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» ІАДУ. Організатори проф. Садова У.Я., доц. Скорик Г.І, ст. викл. Іваницька Н.Б. (25.03.2024р.). – URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/4/3/news/26987/dem-000-dcz-2024.pdf>

3.2.7. Науково-методичний семінар на тему “Розвиток регіональних партнерств зайнятості в Україні: проблеми розвитку бізнесу та створення нових робочих місць» (за участю представників Львівського регіонального партнерства зайнятості «ОПЛІЧ»). Зустріч з представниками регіонального партнерства зайнятості «ОПЛІЧ» (https://www.youtube.com/watch?v=ikt_Nnig4H4), та профорієнтаційні заходи з впровадження ініціативи «Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні» (26. 04. 2024р.). - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/5/2/news/27553/000-lviv-oplich.pdf>

3.2.8. Науково-практичний семінар «Повоєнна деменція і місцеві стратегії соціальної допомоги: виклики, ресурси, альтернативи». Спікери – д.н. з держ. упр., проф. О.Худоба, к.н. з держ.упр., доц. Д.Заяць, д.е.н., проф. У.Садова, здоб.PhD Н.Дідух. (23.06.2024р.). - URL.:<https://lpnu.ua/news/povoienna-dementsiia-i-mistsevi-stratehii-sotsialnoi-dopomohy-v-ndts-demos-vidbuvsia-naukovo>

3.2.9. Науковий семінар до «Дня Знань» за участю члена ГО «Агенція розвитку підприємництва жінок та молоді» Лесі Матвіївни Довганик (2.09.2024р.) – URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/9/17/news/29700/000-pro-seminar-misceva-statistika.pdf> та профорієнтаційний захід за участю регіональної координаторки Благодійного фонду «СТАБІЛІЗЕЙШЕН СУППОРТ СЕРВІСЗ» п.О.Яковець (5.09.2024р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/9/17/news/29700/000-pro-seminar-misceva-statistika.pdf>

3.2.10. Науково-методичний семінар «Кластерні ініціативи задля відновлення економіки і якості життя». За участю президентом асоціації роботодавців Львівщини Зеновія Бермеса, головою організації «Святий Юр» Валерія Калинюка та ін. (1.10.2024р.). <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/12/20/news/29708/000-na-druk.pdf>

3.2.11. Науково-методичний семінар «Емпіричні методи наукових досліджень демографічної стійкості територій». Тема «Теоретико-методологічні засади дослідження демографічної стійкості регіону» Доповідач ст.н.сп., к.геогр.н. Роман Теслюк (жовтня 2024 р.).

3.2.12. Науково-методичний семінар на тему «Освітня праця, інклюзивні інновації та дуальне навчання: раціоналізація впровадження знанієвих ресурсів» За результатами стажування в Тюрингському університеті державного управління та адміністрування. Доповідачі д.е.н., проф. Ж.Поплавська, д.е.н., проф. О.Мних, д.е.н., проф. У.Садова, к.ек.н., доц. Л.Сенів. (15 листопада 2024 р.). – URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/8/30/news/28379/dem-000-stazhuvannya-v-mgota-nimechchina.pdf>

3.2.13. Науково-методичний вебінар «Аспірантський калейдоскоп: авторські методики і публікаційна активність результатів досліджень» (асп. PhD А.Артерчук «Освітня праця та механізми її організації в умовах розвитку суспільства знань» (22.11.2024 р.) В рамках робочої програми навчальної дисципліни «Макроекономіка» для студентів рівня вищої освіти «бакалавр» галузі знань 05 «Соціальні і поведінкові науки», Спеціальність 051 «Економіка». Групи ЕБ-11; ЕБ-12; ЕБ-13; ЕБ-14.

3.2.14. Науково-методичний семінар на тему «Соціальна безпека та екологічна захищеність населення: статистичне вимірювання». В рамках підготовки матеріалів до 82 СНТК (О.Корицька, Н.Дідух, У.Садова. - секція в рамках 82-ї СНТК).

3.2. УЧАСТЬ КОМАНДИ НДЦ «ДЕМОС» В ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РОБОТІ КОНФЕРЕНЦІЙ, НАРАД, ВЕБІНАРІВ ПОЗА МЕЖАМИ НУ «ЛІП»

(пленарні та секційні засідання, тематичні доповіді, громадські обговорення):

3.2.1. Міжнародна науково-практична конференція «Суспільні трансформації: людина, держава, соціум», ПрАТ “ВНЗ “МАУП” (Львів, 4 січня, 2024 р.) https://li-maup.edu.lviv.ua/uploads/media/content/Zbirnyk_MAUP_LDS_040124.pdf

3.2.2. *The 8th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems (CoLInS2024)*. (April 12-13, 2024). - URL.: <https://ceur-ws.org/Vol-3688/paper13.pdf>

3.2.3. Всеукраїнська наукова конференція аспірантів, здобувачів та молодих вчених «Розвиток управлінських систем та механізмів адміністрування у контексті вступу України до ЄС та забезпечення економічного зростання» (Львів, 5. 04. 2024р.). <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/pages/27470/zbirnik-tez-dopovidey-vseukrainskoi-naukovoi-konferencii-aspirantiv-zdobuvachiv-ta-molodikh-vchenikh.pdf>

3.2.4. Зустріч з очільниками бібліотечних мистецьких ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника. Виставка старовинної вишивки «Пам'ять роду» (с.Лучиці, 7 березня 2024 року).

3.2.5. Зустріч з працівниками художньо-меморіальним музеєм Олени Кульчицької у Львові Виставка «Народний одяг західних областей України в

акварелях Олени Кульчицької» (14 березня 2024 року, Львівський палац мистецтв).

3.2.6. Зустріч з працівниками Львівської філії Львівського обласного центру зайнятості (25.03.2024р.)

3.2.7. Зустріч з очільниками структурних підрозділів Львівської ОВА щодо напрацювання пропозицій до концепції та законопроекту щодо місцевої статистики та представниками Головного управління статистики Держстату у Львівській області у розробці інформаційно-аналітичних систем, які базуються на статистиці та адміністративних даних з питань місцевого розвитку (Львів, 16 квітня 2024р.).

3.2.8. Форум з місцевої статистики на тему «*Місцева статистика: формування політики відновлення громад та розвитку громад, що базується на даних*» (Київ, 25 квітня 2024 року)

3.2.9. Підсумкова зустріч з впровадження ініціативи МОП «*Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні*». Ініціатива регіонального партнерства зайнятості «ОПЛПЧ» (https://www.youtube.com/watch?v=ikt_Nnig4H4). (За фінансування Міністерства закордонних справ Данії та уряду Німеччини за підтримки Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) Gmb (Львів, 26 квітня 2024 р.).

3.2.10. Публічне обговорення Концепції та Законопроекту «*Про місцеву статистику в Україні*» - за участю представників органів державної влади в Україні, органів місцевого самоврядування, експертів з питань місцевого розвитку та статистики, представників асоціацій органів місцевого самоврядування, незалежних експертів (Київ, 10.09.2024р.).

3.2.11. Міжнародний семінар (воркшоп) на тему «*Зміни на регіональних ринках праці у відповідь на глобальні міграційні виклики*», організований з ініціативи Краківського університету імені Анджея Фрича Моджевського.(Краків, Польща, 27-28 11.2024р.).

3.2.12. Науково-практичний семінар в рамках Проєкту «*Інноваційний університет і лідерство*». Фаза VII: Моделі вищих навчальних закладів і стратегії розвитку. Робочі зустрічі учасників проєкту (20 листопада 2024р.).

3.2.13. 82-га студентська науково-технічна конференція НУ «Львівська політехніка» (жовтень-листопад 2024 р.):

3.2.14. Український Форум відкритої науки та XI Міжнародний молодіжний науковий Форум «*Litteris et Artibus*» (21-23 листопада 2024 р.).

3.3. ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

1. Федунь Роман Андрійович Тема дослідження «Регулювання розвитку людського капіталу в політиці відновлення економіки України». Спеціальність 051 Економіка. ОНП «*Демографія, економіка праці, соціальна економіка та політика*». 43 кредити ЄКТС. (Затверджено на засіданні Вченої ради ННУ ІАДУ 8 червня 2023 р. №5). (І хвиля).

2. Ткачик Юрій Михайлович Тема дослідження «Соціальна ефективність екологічних інновацій». Спеціальність 051 Економіка. ОНП - «Демографія,

економіка праці, соціальна економіка та політика» (Затверджено на засіданні Вченої ради ННУ ІАДУ 19 жовтня 2023 р. №3). (II хвиля).

3. *Артерчук Андрій Олександрович* «Освітня праця та механізми її організації в умовах розвитку суспільства знань». Спеціальність 051 Економіка. ОНП - «Демографія, економіка праці, соціальна економіка та політика» (Затверджено на засіданні Вченої ради ННУ ІАДУ 19 жовтня 2023 р. №3). (II хвиля).

3.4. РЕЦЕНЗУВАННЯ НАУКОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.

3.4.1. Рецензування наукових статей у науковому журналі Economics and Environment (SCOPUS) – Садова У.Я.

3.5. РОБОТА У СКЛАДІ ЕКСПЕРТНИХ КОМІСІЙ:

3.5.1. Садова У.Я. *Участь у складі об'єднаної конкурсної комісії з присудження Премії ВРУ молодим ученим та іменних стипендій ВРУ для молодих учених – докторів наук (член комісії). Рішення Комітету ВРУ з питань освіти, науки та інновацій. Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Протокол № 90 від 15. 12. 2021 року зі змінами від 18.10.2022 до протоколу №108 від 18.10.2022): Засідання Комітету : 28 жовтня 2024 р. - URL.: <https://forms.gle/J3DsuyNBT1nYhPpC8>
27 червня 2024 р. - URL.: https://kno.rada.gov.ua/documents/st_vr/n_ak_st/*

IV. СТАЖУВАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВИХ КАДРІВ

4.1. ОРГАНІЗАЦІЯ СТАЖУВАННЯ НА БАЗІ НДЦ «ДЕМОС»

○ –не проводилося;

V. ПРОДУКЦІЯ НАУКОВО-ПОШУКОВОЇ ТА ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

5.1. АНАЛІТИЧНІ ДОПОВІДІ:

5.2.1. *Аналіз потреб у місцевій статистиці: Аналітичний звіт - 2024 / О.Нижник, К.Іванченко, (кер. команди авторів звіту), О.Гринькевич, В.Кондзьолка, С.Матковський, М.Мельник, У.Садова, А.Калашнікова, М.Лейченко, О.Малявіна, О.Марець, Т.Панчишин – Львів: Фіктивне видавництво в Україні, 2024. – 127с. - <https://lpnu.ua/sites/default/files/2023/pages/22139/analizpotrebumisceviistatistici.pdf>*

VI. ЕЛЕКТРОННІ ПУБЛІКАЦІЇ: САЙТ НДЦ «ДЕМОС»:

6.1. ВИСВІТЛЕННЯ РОБОТИ СЕМІНАРІВ/ВЕБІНАРІВ :

6.1.1 Уляна Садова, Василь Гринькевич Суспільні трансформації та безпека: у вимірах соціальної економіки, аналітики та управління (22 січня 2024р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/1/22/news/26721/000-konf-suspilni-transformacii-4012024r.pdf>

1. Уляна Садова, Ольга Гринькевич, Мар'яна Мельник Про муніципальну (місцеву) статистику, її концепцію і не тільки...(15 березня 2024 р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/3/15/news/26793/000-proekt-misceva-statistika-2024.pdf>

2. Уляна Садова, Ольга Корицька Соціальна економіка і етнічні бренди: з народних джерел (18 березня 2024р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/3/18/news/26794/000-ekonomika-i-narodni-promisli.pdf>
3. Уляна Садова, Галина Скорик Львівська філія львівського обласного центру зайнятості: про новації і інтереси студентів політехніки... (3 квітня 2024 р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/4/3/news/26987/dem-000-dcz-2024.pdf>
4. Уляна Садова, Ольга Гринькевич, Мар'яна Мельник, Роман Шандра Місцева статистика в Україні: на шляху до міжнародних стандартів (30 квітня 2024 р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/4/30/news/27485/000-2-kiiv-misceva-statistika-vidnovleno-avtomatichno.pdf>
5. Уляна Садова, Ростислав Малинич У калейдоскопі подій регіонального партнерства зайнятості «ОПЛІЧ»: feedback від НДЦ «ДЕМОС» (2 травня 2024р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/5/2/news/27553/000-lviv-oplich.pdf>
6. Олександра Худоба, Діана Заяць, Уляна Садова, Наталія Дідух Повоєнна деменція і місцеві стратегії соціальної допомоги: виклики, ресурси, альтернативи (за результатами науково-методичного семінару НДЦ «ДЕМОС» 14.06.2024р.) (25 червня 2024 р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/6/24/news/27960/000-pro-seminar-demenciya-i-naslidki.pdf>
7. Уляна Садова, Ольга Мних Від переваг німецької дуальної освіти до колориту спогадів про літнє стажування(30 серпня 2024р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/8/30/news/28379/dem-000-stazhuvannya-v-mgota-nimechchina.pdf>
8. Уляна Садова, Андрій Артерчук Ключі до розуміння потреб територіальних громад: потенціал місцевої статистики в Україні (за результатами методичних семінарів НДЦ «ДЕМОС» (2.09.2024р. та) та публічного обговорення концепції та законопроекту «Про місцеву статистику в Україні», Київ, 10.09.2024р.). (17 вересня 2024 р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/9/17/news/29700/000-pro-seminar-misceva-statistika.pdf>
9. Садова У.Я., Гринькевич О.С., Дідух Н.М., Корицька О.І., Артерчук А.О. Регіональні ринки праці: стан та зміни на тлі глобальних міграційних викликів (5 грудня 2024р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/12/5/news/29701/000-krakiv-demos.pdf>
10. Наталія Дідух, Ольга Корицька, Уляна Садова Пошукова діяльність НДЦ «ДЕМОС»: в об'єктиві активностей осені 2024 року (20 грудня 2024р.) - URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/12/20/news/29708/000-na-druk.pdf>

7. Профорієнтаційна, інформаційна та рекламна та діяльність:

Організація, підготовка та проведення профорієнтаційних заходів щодо просування ОП підготовки магістра «Соціальна економіка, аналітика та управління»(<https://lpnu.ua/demos/vstup>)

Уляна Садова, Василь Гринькевич

СУСПІЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА БЕЗПЕКА: У ВИМІРАХ СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ, АНАЛІТИКИ ТА УПРАВЛІННЯ¹

Перший місяць зими переважно асоціюється у свідомості колег-викладачів з підготовкою студентів до екзаменаційної сесії, з очікуванням українських свят, а там – й студентських канікул... Проте, цьогоріч січень подарував немало змін, суспільних трансформацій й різноманітних безпекових запитань. Відзначання Різдва спільно з Європою не тільки внесло новий порядок в організацію побуту людей, у їх відношення до свят зимової обрядовості, але й посприяло вивільненню часу, сил для розвитку нових активностей. У нашому випадку – це вилилося у проведення наукових заходів. Саме на цій було проведено міжнародну науково-практичну конференцію «Суспільні трансформації і безпека: людина, держава, соціум» (4 січня 2024 року). Серед організаторів заходу, а це: Львівський Інститут ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», ДУ «Інститут регіональних досліджень імені Мар'яна Долишнього НАНУ», Університет економіки в м.Бидгощ (Польща), Міжнародний університет фінансів, Львівський торговельно-економічний університет, Львівське обласне об'єднання організацій роботодавців, Громадська організація «Академічний простір», ГО «Центр досліджень і моніторингу якості та мобільності людських ресурсів», помітну участь взяв НДЦ «ДЕМОС» НУ «Львівська політехніка». Конференція була націлена на обговорення наукових досліджень у трьох тематичних напрямках (історико-соціо-психологічний, діджитал-фінансово-бізнесовий, економіко-соціогуманітарний), тож відповідні секції були проведені саме під такими рубриками.

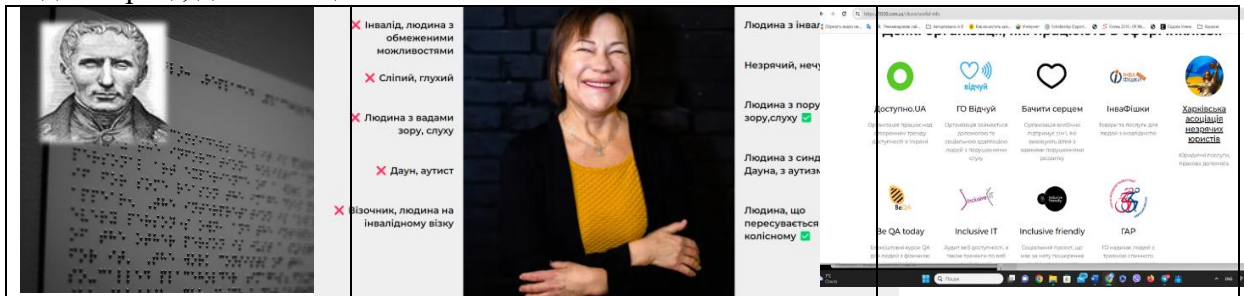
Третя секція під назвою «Соціальна економіка, аналітика та управління людськими ресурсами і умовах суспільних викликів і трансформацій» (змішаний формат) пройшла у колі трьох десятків викладачів, аспірантів, науковців. Піднімалися питання гідної праці, якості життя, гендерної рівності, міграцій в Україні і світі, їх соціокультурних та економічних наслідків, економічної активності населення у різних геопросторових координатах, проблем штучного інтелекту в сучасному світі, корпоративної культури та її ролі в побудові адаптивних організацій. А ще - теми ефективної освіти, екології і навіть life long learning в умовах воєнного стану. Дослідження показали, що учасники конференції готові включатися у дискусії, у пошук шляхів вирішення проблем.

Розпочала роботу секції керівник НДЦ «ДЕМОС» НУ «Львівська політехніка» д.е.н., проф. Уляна Садова. Вона

¹ <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/1/22/news/26721/000-konf-suspilni-transformacii-4012024r.pdf>

наголосила на високій актуальності тематик доповідей, визначила регламент роботи секції, озвучила власні думки щодо пріоритетності наукових тем. Принагідно, згадала, що саме 4 січня ще з 2019 року міжнародна спільнота відзначає Всесвітній день азбуки Брайля (присвячений винаходу французького тифлопедагога Луї Брайля²). Проводячи паралель з сьогоднішнім, підкреслила, що ця тема потребує особливої уваги в країні, де триває війна. «Так, світ змінюється. Проте, навіть день перемоги – це гіркота і біль, це ушкодження і каліцтва, - наголосила модератор засідання. Для прикладу, за даними спеціальних досліджень стверджується, що у світі мільйони сліпих людей. Одні пишуть, що нараховується 36 мільйонів таких осіб, що їх кількість до 2050 року може зрости до 115 млн. осіб³. Другі говорять про 200 млн людей, які страждають на проблеми, пов'язані з порушенням зору і їх кількість зростає до 550 млн осіб (за даними висновків авторів дослідження, опублікованого в журналі Lancet⁴). Ще інші – про 315 млн осіб, причому 1,4 млн осіб – це діти у віці до 15 років! Найбільший відсоток сліпих людей у Південній Азії, субекваторіальній Африці... В Україні точної статистики немає. За приблизними оцінками – від 70 до 300 тисяч людей! А скільки покалічених долей залишить війна!.. Навіть незначні порушення зору – це обмеження їхньої свободи, незалежності... від орієнтації в звичному побуті до керування автомобілем, до гідної праці, до повноцінної якості життя...».

У продовження піднятої теми прозвучали виступи щодо інклюзії на ринку праці «Моніторинг та профілактика інклюзії на тиловому ринку праці» (ст.н.сп. Наталія Андрусишин, ДУ «ІРД імені Мар'яна Долішнього НАНУ»), «Інклюзія, породжена війною» (доцент Мар'яна Захарчук, НУ «Львівська політехніка»). «Нині ми повинні бути готові до того, що інклюзія зростає через війну. Що нові виклики – це й те, як учителям невдовзі прийдеться навчати дітей, які через поранення матимуть особливі освітні потреби. Це й те, що деякі учні матимуть специфіку через ПТСР... Ми, як педагоги, змушені шукати підходи до тих дітей, до майбутніх студентів, - наголосила Мар'яна Євгенівна. Вже нині є багато структур, які працюють в сфері інклюзії. Має бути державна політика у цій сфері...».

Робота секції мала форму доволі живої дискусії. Так, д.е.н, проф. Ольга Гринькевич (Львівський національний університет імені І.Франка) спільно з к.т.н., доц. Василем Гринькевичем та Артемом Гупало (Львівський інститут ПраТ «ВНЗ «МАУП») підняли гостру тему управління талантами

² Луї Брайль (фр. Louis Braille; 4 січня 1809 року, Куврє, під Парижем — 6 січня 1852 року, Париж) — французький тифлопедагог. Осліп у 3-літньому віці. У 1829 році розробив рельєфно-крапковий шрифт для сліпих, що використовується в усьому світі. Першою книгою, що була надрукована за системою Брайля, була «Історія Франції».

³ Вчені: до 2050 року сліпих людей у світі побільшає втричі // BBC NEWS Україна (3 серпня 2017). – URL.: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-40815798>

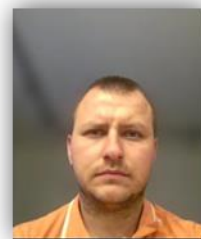
⁴ The Lancet Global Health Commission on Global Eye Health: vision beyond 2020 // The Lancet - Vol 9 - April 2021 -489- 551. -URL.: www.thelancet.com/lancetgh Vol 9 April 2021

зادля забезпечення конкурентних позицій ІТ-компаній, які відповідають принципам едхократичних та багатовимірних організацій. «Основною проблемою сучасних ІТ-компаній, - наголосили автори дослідження, є не так відсутність систем управління талановитими співробітниками, як неефективне управління цією системою. У результаті здатність конкурувати на глобальному ринку зменшується через відсутність компетентних людських ресурсів. Основним моментом є те, що системи управління талантами часто зазнають невдач тому, що особи, які приймають рішення, не завжди мають доступ до точної інформації, водночас обмежені можливості для того, щоб оцінити ситуацію, використовуючи всю необхідну інформацію». З цим важко не погодитися. Більше того, рівень компетентності фахівців навіть одних і тих самих професійних колективів, управлінських спільнот може варіювати в рази... Не говорячи про пересічних людей. Пригадується виступ на одній з конференцій П.Бідюка - редактора навчального посібника «Інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень»⁵, який влучно змалював відмінності індивідуумів у сприйнятті інформації. ...Здатність сприймати інформацію є похідною від того, що ті особи знають, у чому обізнані. Одне й теж смислове значення для людей буде різним залежно від освіти, досвіду, кваліфікації і навіть природних здібностей. Так, для неосвіченої людини результати хімічного спектрального аналізу можуть представляти абстрактні малюнки з прямих ліній, а для фахівця – є вказівником для визначення типу аналізованої речовини....Тож у сфері управління талантами треба таки знати хто ж володіє потенційно корисними даними (але не має достатньо знань для їх інтерпретації), а хто – потенційно корисними знаннями (але не має конкретних даних, щоб застосувати знання), і як вирішувати проблеми інформаційного менеджменту при прийнятті конкретних рішень.

Аспірант Андрій Артерчук (НУ «ЛП») звернув увагу учасників конференції на нові виклики у сфері організації праці, на її види й способи включення у сферу едукативної економіки. Акцентуючи на змінах в освітній діяльності, зробив порівняння затрат часу на виконанні трудових функцій у різний період (доковідний та постковідний, довоєнний та воєнний), резюмував, що перспективи для створення нових робочих місць з відповідними затратами робочого часу може мати сфера освітніх послуг.

Аспірант Роман Федунь (НУ «ЛП») окреслив проблематику збереження та використання людського капіталу в умовах війни та повоєнний час. Говорячи про перспективи розробки політики, провів кореляцію між мотивацією працівників здобувати нові знання та розміром інвестицій у створення робочих місць. «Найкращий стимул для відтворення людського капіталу – це потреби людини, які формує ринок праці з гідними умовами зайнятості та доходу,- узагальнив виступаючий».

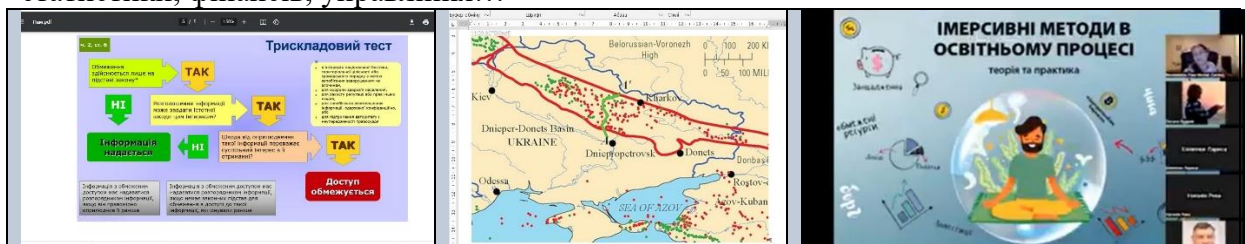
Аспірант Юрій Ткачик (НУ «ЛП») розвинув тезу стосовно сфери екоінновацій. «У ситуації війни,- сказав доповідач, усі новітні технології (а це – мобільний інтернет, автоматизація розумової праці, Інтернет речей, хмарні технології, новітня робототехніка, автономний чи наближений до цього транспорт, технології

⁵ Нестеренко О.В., Савенков О.І., Фаловський О.О. Інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень: Навч. посібн./ За ред. П.І.Бідюка. – Київ: Національна академія управління, 2016. – 188 с.

енергозбереження, 3D друк, просунуті екопреперати та матеріали для для ситуативного чи особистісного лікування поранених та хворих і т. п.) є екоінноваційні. Так, швидкий доступ до даних через розвиток Інтернету дає не лише уяву про уражені ділянки землі (вибухи, авіаудари і ін.), але сприяє цифровим розслідуванням злочинів (через відкриті дані, соціальні мережі, розвиток соціальних платформ). Показовим є дистанційне зондування екодеградових територій із супутникових систем»

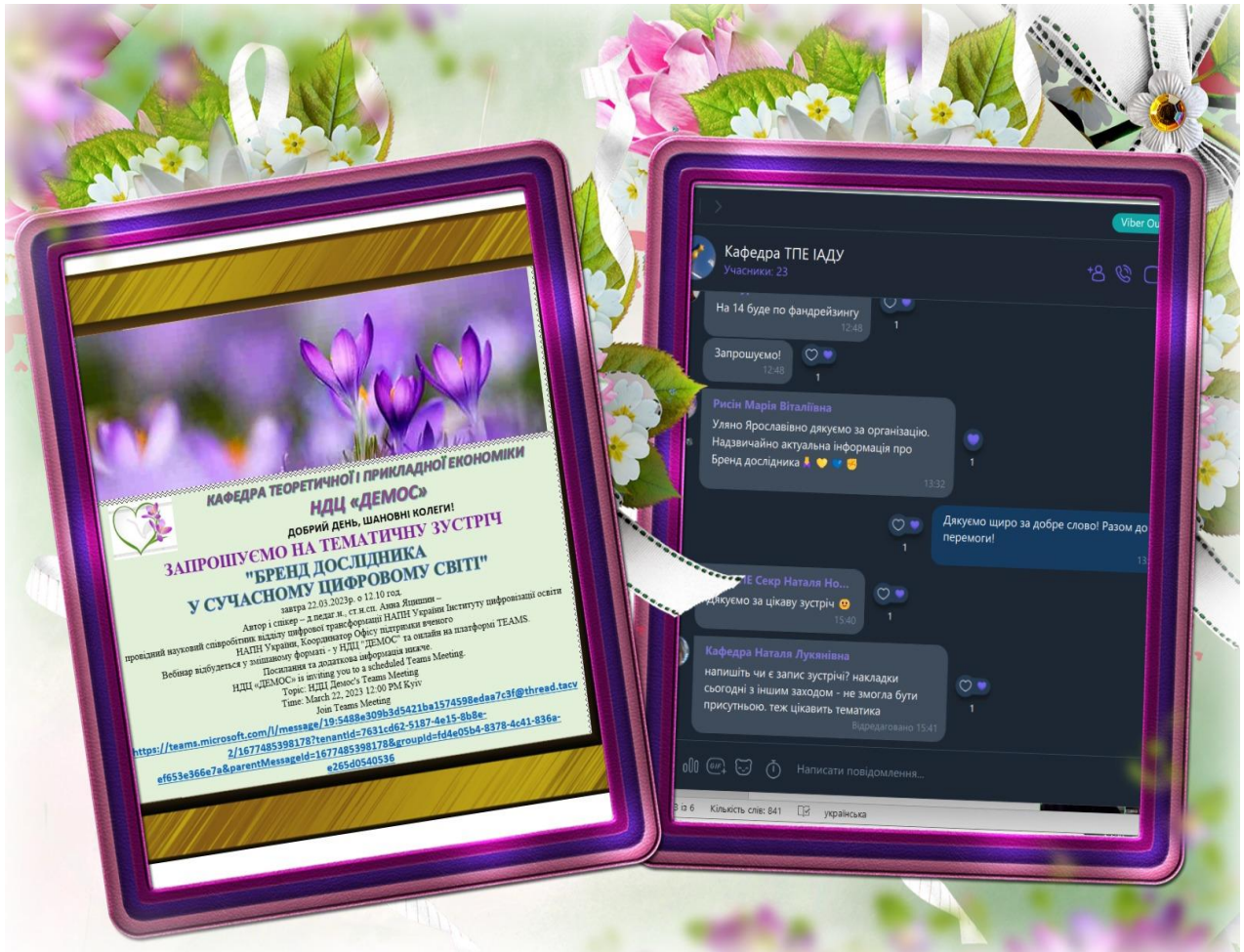
Відродно, що серед учасників конференції було багато представників НУ «Львівська політехніка», зокрема, ІАДУ, ІНЕМ, кафедри теоретичної та прикладної економіки, НДЦ «ДЕМОС». Тематика досліджень стала дзеркалом значно ширших інтересів, ніж було зазначено у назві секції. Це і оцінка ділової активності підприємств (проф. Т.Степура, В.Коломієць), і особливості державного регулювання ІТ-сектору за допомогою «Дія Сіті» (дц. Г.Пушак, М.Зінко), і купівля ОВДП через застосунок «ДІЯ», і роль соціальних мереж у трансформації суспільства, і дослідження динаміки індексу споживчих цін в конкретному регіоні, і ефективність використання основних засобів підприємства, і вибір стратегії розвитку організації, і зовнішньоекономічна діяльність в країні, і історичні аспекти розвитку процесів диверсифікації в компанії (доц. О.Корицька, К.Яворський, К.Давидчук, О.Черняк, Я. Пиць, М.Малько, В.Ковальчук, В.Буцяк), і перспективи економіки в іграх (Н.Іваницька, Х.Поціхович), і економічна активність населення регіону, і вплив штучного інтелекту на ринок праці (Н.Дідух, Ю.Литвин, Я.Бурлака) тощо.

Очевидно, що сучасні суспільні трансформації є критично пов'язані із поняттями безпеки. І в цьому випадку велика подяка предстаникам наукових шкіл Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (проф. А. Ахек'ян, доц. М.Гнатко, доц. М.Граб, Л.Дика, Г. Закалик, доц. І Зошій, доц. М.Компанович, І.Костецька, доц. Л.Лелик, доц. Н.Магас, доц. В.Маліцький, доц. Є.Парфенюк, доц. О.Томашівський, доц. В.Яворська та ін), Львівського національного університету імені Івана Франка (проф. О.Гринькевич, проф.Ю. Шушкова, доц. Н.Стручок, ін.), Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (проф. Л.Квасній та ін.), Львівського державного університету внутрішніх справ (доц.О.Верба та ін.), ДУ «ІРД імені Мар'яна Долишнього НАНУ» (ст.н.сп. Р.Теслюк, с.н.сп.Н.Андрусинин та ін.) за велику роботу у підготовці й проведенні відповідних досліджень. Якщо перші мали більш виразну спрямованість у сторону філософії, психології, права, лінгвістики, цифрових технологій, то другі – у сферу міжнародних відносин, регіоналістики, статистики, фінансів, управління...

Конференція стала своєрідним індикатором якості, оригінальності, коректності, актуальності наукового пошуку для переважної більшості її учасників. Вона ще раз показала, що саме живе спілкування відкриває нові горизонти й бажання творити. Так формується інтелектуальна еліта нації. Не спроста в одному з досліджень йлося про те, що еліта є чинником державотворення, генератором нових знань, духовно-інтелектуальним ядром нації (проф. У.Садова, доц. Г.Скорик). Адже, «будь-яка еліта діє в конкретних межах простору і часу, а отже детермінована відповідними чинниками власного життєзабезпечення, компенсації, трансформації...». І якщо відверто говорити про учасників конференції, то освітянська, наукова елітарність була

присутня у кожному з учасників... Завдання держави не тільки пам'ятати про це, але й формувати та реалізовувати ефективну політику управління талантами в умовах глобального світу.

Уляна Садова, Ольга Гринькевич, Мар'яна Мельник

ПРО МУНІЦИПАЛЬНУ (МІСЦЕВУ) СТАТИСТИКУ, ЇЇ КОНЦЕПЦІЮ І НЕ ТІЛЬКИ...⁶

В Україні за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID «HOVERLA») триває реалізація Проєкту «Комплексне дослідження потреб у даних на місцевому рівні для розробки концепції муніципальної статистики і відповідного законопроєкту». Мета Проєкту - розробка Концепції комплексної системи муніципальної (місцевої) статистики та відповідного Законопроєкту «Про місцеву статистику», які б відповідали сучасним потребам органів державної та місцевої влади, суспільства в об'єктивній, достовірній та неупередженій інформації. Серед завдань, які мають бути вирішені в 2023-2024 роках – дослідження сучасних потреб територіальних громад та інших органів влади, зацікавлених сторін в адміністративних та статистичних даних з деталізацією до рівня територіальних громад або їх частин, необхідних для прийняття обґрунтованих управлінських рішень; аналізування наявних джерел статистичних та адміністративних даних, особливостей практики збору, зберігання, обміну та надання цих даних; виявлення кращих практик, міжнародного досвіду у сфері розвитку та функціонування муніципальної статистики; розроблення концепції муніципальної (місцевої) статистики в Україні та відповідного законопроєкту. Дослідження націлене на сприяння вдосконаленню статистичної системи України по вектору її наближення до міжнародних стандартів, що лежать в основі європейської системи статистики.

Головний виконавець Проєкту – Громадська спілка «Центр розвитку інновацій» (Київ). Координатор, проєктний та комунікаційний менеджер Проєкту – Катерина Іванченко (СЕО ЦРІ). Реалізовує Проєкт команда, сформована з представників ЦРІ (СТО – Михайло Левченко), ЛНУ імені Івана Франка (кафедра статистики - Семен Матковський, Ольга Гринькевич; Тарас Панчишин, Тетяна Явдошина; кафедра адміністративного та фінансового права – Роман Шандра, Олег Ільницький; кафедра європейських та регіональних студій – Оксана Краєвська), Наукового парку «Інновації та підприємництво» - Назар Демчишак; Інституту міста Дрогобича – Володимир Кондзьолка, ДУ «ІРД імені Мар'яна Долішнього НАН України» - Мар'яна Мельник. Від НУ «Львівська політехніка» в складі команди - професор кафедри теоретичної та прикладної економіки Уляна Садова. Крім цього, створено і працює представницьке коло експертів (Review Board), до складу якого ввійшли представники міжнародних організацій в Україні (ПРООН, UNICEF), аналітичних та дослідницьких центрів, освітніх установ та установ НАН України, громадських організацій (Інститут громадянського суспільства, Асоціації міст

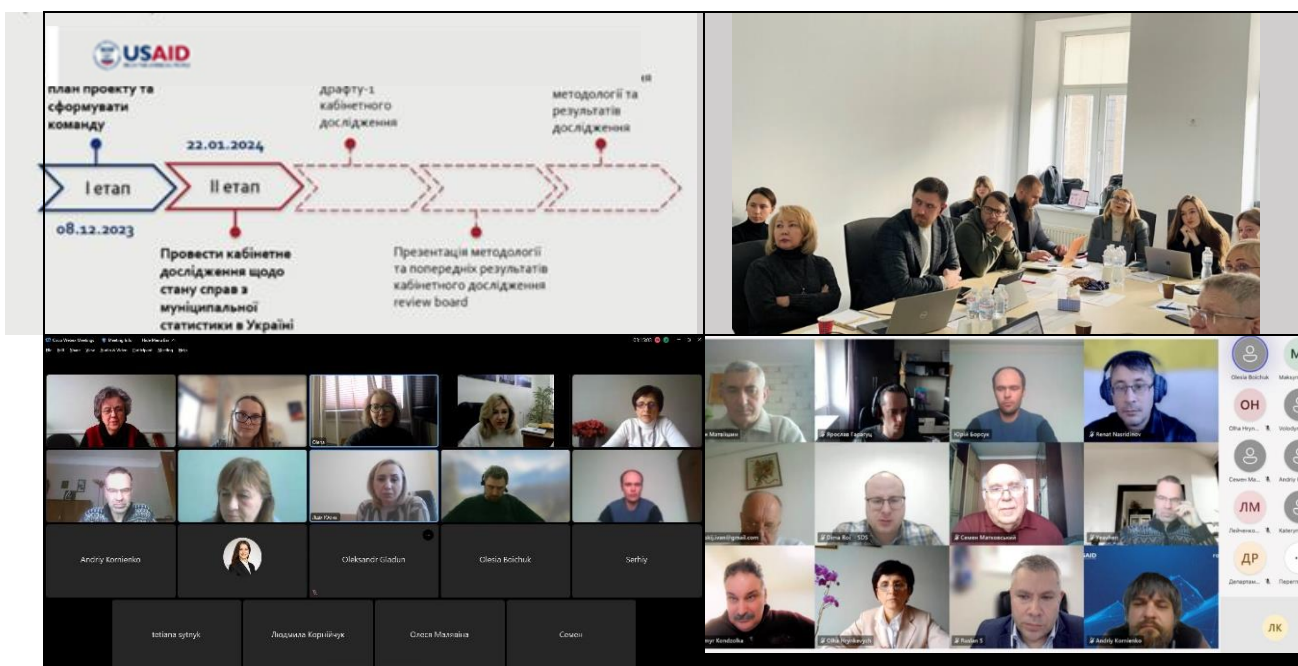

⁶ <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/3/15/news/26793/000-proekt-misceva-statistika-2024.pdf>

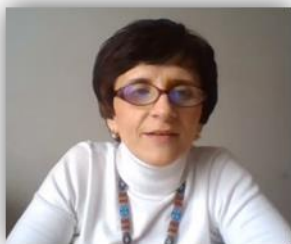
України, Всеукраїнської асоціації ОТГ, ГО «Південна стратегія розвитку», Платформи «Соціальний захист та згуртованість», експертів Проєкту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe). Активним учасником групи експертів є професор кафедри регіонального та місцевого розвитку ІАДУ НУ «Львівська політехніка» Євген Матвійшин.

У Проєкті «місцева статистика» трактується як складова загальнонаціональної статистичної системи, що забезпечує органи місцевого самоврядування, а також органи державної влади та суспільство статистичною інформацією щодо економічної, соціальної, демографічної, екологічної, інших сфер життя у територіальній громаді та її населених пунктах. Відповідно, вироблено робочі гіпотези, покликані допомогти у реалізації задуму. Серед них йдеться про синхронізацію Положень Концепції і Законопроєкту «Про місцеву статистику» з базовими (релевантними) Законами України «Про офіційну статистику», «Про місцеве самоврядування в Україні».

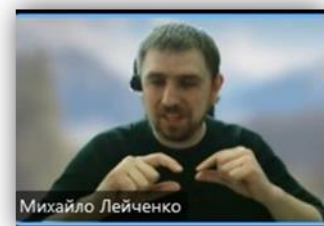
Перша презентація проміжних результатів Проєкту (Звіт про Кабінетне дослідження «Місцева статистика в Україні: стан, проблеми, огляд міжнародних практик») відбулася 29 січня 2024 року. Принагідно було визначено наступні пункти методології досліджень, бачення структури Концепції про місцеву статистику, обговорено завдання з представниками USAID HOVERLA, а також проведено дискурс з експертним середовищем (Review Board).

Лютий і початок березня для команди Проєкту принесли нові зустрічі, обговорення здобутків і плани. Дослідження потреб територіальних громад України у даних та доступу до них привідкрило величезне поле проблем, пов'язаних не тільки з різним задоволенням користувачів у інформації, але й із здійсненням польових досліджень, організацією і проведенням фокус-груп тощо.

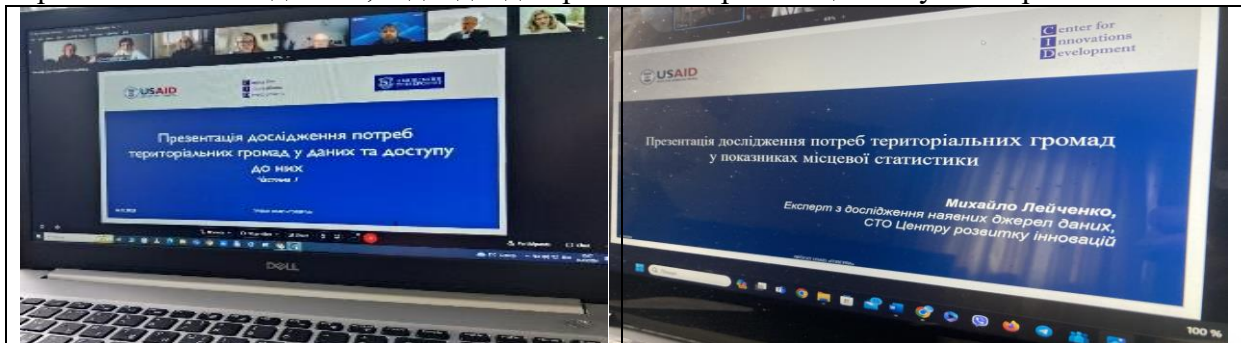

Друга зустріч команди виконавців та замовника робіт відбулася 14 березня 2024 року.

Основними спікерами виступили професор ЛНУ імні Івана Франка Ольга Гринькевич

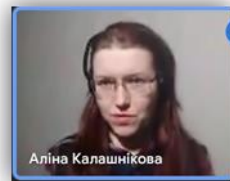
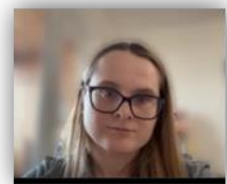
«Презентація дослідження потреб територіальних громад у даних та доступу до них» та експерт з дослідження наявних джерел даних, СТО ЦРІ Михайло Лейченко «Презентація дослідження потреб територіальних громад у показниках місцевої статистики». Обговорення, яке розгортулося після презентації матеріалів, лише підтвердило правильність методології, підходів до практичної організації пошукових робіт.

Величезна заслуга і подяка Катерині Іванченко, Ользі Гринькевич, Михайлу Лейченку, Володимирі Кондзьолці, Семену Матковському, Аліні Калашніковій, Олесі Малявіній, Мар'яні Мельник, Тарасу Панчишину, Оксані Краєвській, Тетяні Явдошиній і усім причетним особам за той неймовірний ритм і бойових дух, що наповнює бажання до якісного виконання робіт! Велика вдячність тим лідерам змін на місцях, чий досвід і знання особливо потрібні на етапі реформи, і які погодилися надати консультації поза власним робочим часом (Оксана Яковець, радниця програми «Радник з питань ВПО» у Львівській області,

Volodymyr Kondzolja

Аліна Калашнікова

Семен Матковський

Ігор Гуменюк, управління соціального захисту населення ЛРДА та ін.). Нині на місцях працівники ТГ мають доволі різну уяву про те, де можна брати дані, як користуватися даними реєстрів тощо. Виявлено, що значним гальмом

у роботі ТГ є вибіркова кадрова і технічна їх спроможність збирати, обробляти і працювати з даними. Немає чіткого розуміння

того, хто має бути виробником і постачальником даних місцевої статистики.

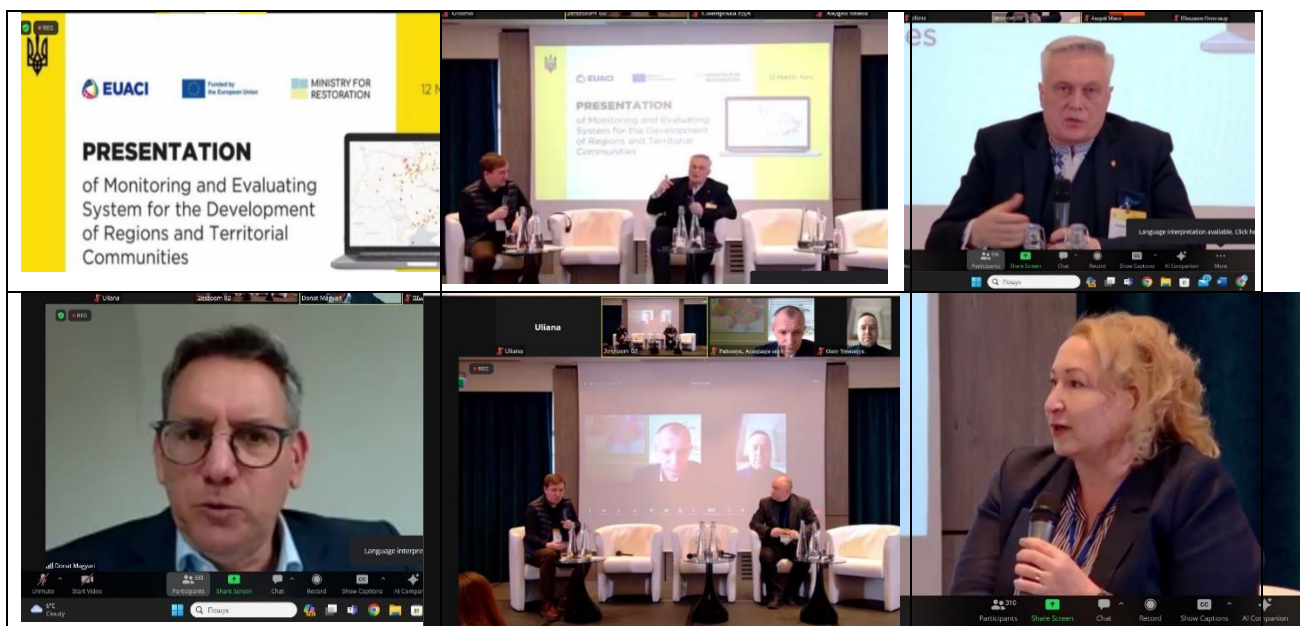
та територіальних громад, територій та інфраструктури. Розглядалися питання підписання меморандуму про співпрацю між антикорупційною ініціативою ЄС (euaci) фаза III та Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України; важливості ГІС

регіонального розвитку для ефективної

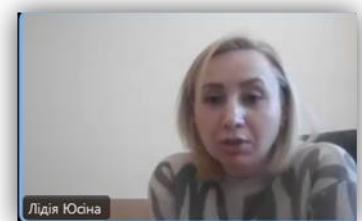
реалізації регіональної політики; демонстрації тестової версії ГІС регіонального розвитку; можливостей використання ГІС регіонального розвитку для збору та управління місцевими даними; моніторингу та оцінювання регіональної політики у країнах Євросоюзу (кращі практики та цифрові інструменти); інтеграції оновленої архітектури планувальних документів в ГІС регіонального розвитку тощо. Модерована дискусія за участі експертів та Всеукраїнських асоціацій місцевого самоврядування пройшла дуже плідно і активно.

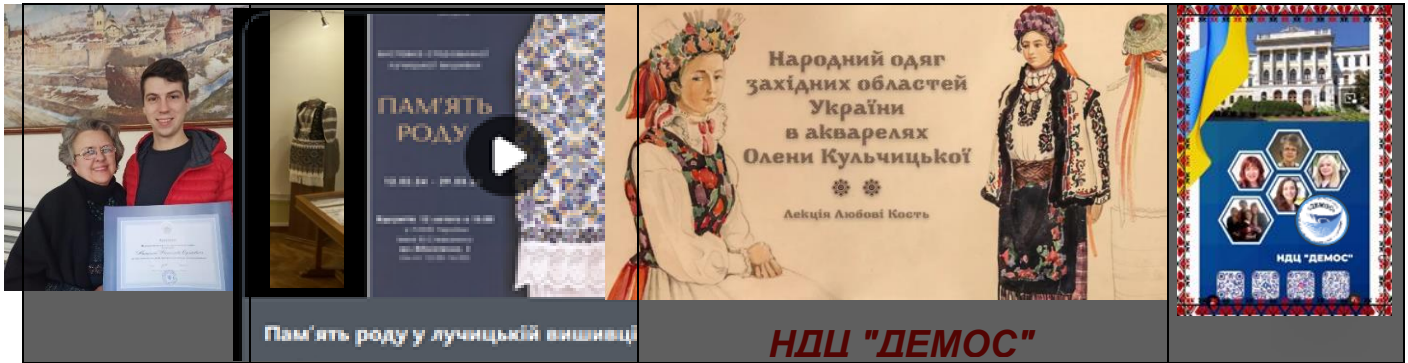
Для нас, як команди розробників Концепції муніципальної статистики та відповідного законопроекту, особливий сенс мають слова Голови Держстату України Ігора Вернера, який висловив велике очікування на результати реалізації Проекту...Цікавими були виступи Доната Магуарі – міжнародного експерта Проекту U-LEAD з Європою, Танії Лей Санфорд Аммар – директорки Проекту EDGE в Україні (Агрітім Канада, Консалтинг Лтд) та ін.

... Робочі наради команди виконавців Проекту перетворилися в неймовірний інтенсив, суцільний мозговий штурм, у самонавчання і самовдосконалення, у пошук відповідей на цілу низку зовсім нових питань у сфері місцевої статистики.

Конструктивними і продуктивними є зустрічі і дискусії за участю начальника відділу регіональної політики Департаменту стратегічного планування та регіональної політики Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України. Відрадно, що Олена Нижник - старший експерт з МЕР (Проект USAID «HOVERLA») не тільки модерує цілі, завдання та дорожню карту виконання Проекту, але й підтримує доброзичливу атмосферу для спільної роботи.

Уляна Садова, Ольга Корицька

СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ЕТНІЧНІ БРЕНДИ: З НАРОДНИХ ДЖЕРЕЛ⁷

Для НДЦ «ДЕМОС» початок весни – завжди особливий. Попри усі складнощі з комунікацією, дефіцитом часу завжди хочеться мати час для тих, з ким «пишемо» власну історію осередку дослідників, аналітиків, експертів і взагалі колег по «інноваційному цеху». ...Так, нам 7 років. І для нас це свято! В економіці такий період можна називати як як завгодно: фаза, цикл, тренд... Але коли він продуктивний, то так і кортить відзвітуватися про зроблене і зробити прогноз. А ще нас тішать своїми успіхами студенти-випускники, аспіранти. Особливо, такі як Ростислав Малинич, що приносять грамоти і відзнаки...

...У березні, в рамках тематичних семінарів/вебінарів, команда НДЦ "ДЕМОС" продовжила цикл зустрічей з фахівцями на тему "Соціальна економіка і етнічні бренди". Зробили акцент: «з джерел народного одягу». У плані їх підготовки було кілька моментів. Це конкретизація переліку питань й змісту профорієнтаційної роботи серед студентів, які б у майбутньому могли б долучитися до аналізу проблем в рамках даної тематики. Це визначення локацій, де б «спрацьовувало» правило не протесту сучасної молоді за даремно витрачений час (часто саме так є в компенсаторних механізмах), а навпаки «пробудження» інтересу до креативу, творчості, до праці (мета - активізувати її сили як бенефіцара змін). Це конкретизація часу проведення вебінарів, які б органічно вписалися у розклад занять.

До речі, в плані профорієнтаційної роботи наші наміри стосувалися двох концепцій: у контексті ідей концепції наукового менеджменту й концепції розвитку підприємництва. З одного боку, йшлося про інституційні засади створення економічних структур та процесів, інституційна підтримка й задоволення потреб й інтересів студентів у побудову власної кар'єрної стратегії у світі науки). З іншого – це їх бізнес ініціативи під конкретні робочі місця, де фігурують міжкультурні аспекти комунікації людей, де має значення ідентичність етнічних груп, їх традиційні знаки, символи, мистецтво, ремесла, інші аспекти культури. Бо ж це й основа створення місцевого бізнесу, нарощування потенціалу середнього класу (включення студентів у проєктну діяльність, у підприємництво, у створення «бізнесу під себе», у самозайнятість завдяки силі власного бренду).

Нині в Україні число молодих людей, які належать до вразливих груп населення (при цьому, страждають від бідності, нерівності, безробіття), - зросло. Економічне навантаження на них теж посилюється. Стало зрозумілим, що багато з них працює над тим, як зробити свій внесок у стійкий розвиток власного майбутнього. В контексті обраної нами для дискусій теми відповідь є через створення робочих місць у fashion-

⁷ <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/3/18/news/26794/000-ekonomika-i-narodni-promisli.pdf>

індустріях, через підтримку місцевого виробництва, через активізацію туризму та торгівлі. Сучасні студенти вже зараз можуть *сприяти* збереженню та просуванню культурних цінностей України у світі (культурна ідентичність); допомагати соціальній інтеграції та включенню різних груп у суспільне життя (соціальна інтеграція); пропагувати розвиток бізнесу на етнічних брендах, забезпечувати справедливі умови праці, вирівнювати нерівності (згадаймо, соціально справедливий&економічно ефективний бізнес). Так, соціальна економіка відноситься до галузі знань, що акцентує увагу на соціальних аспектах економічної діяльності суб'єктів господарювання (справедливості, рівності, співпраці, підтримці вразливих груп населення). І якщо в Україні, з її немислимими втратами і повоєнними наслідками, студенти – це не просто носії знань, професійних компетентностей, а відповідальні громадяни, котрі змушені розуміти роль тилу в забезпеченні перемоги, то вони повинні брати відповідальність за організацію активностей, в т.ч. членів етнічних груп, котрі відсторонені або ж обмежені у доступі до економічних ресурсів. Слід принципово переглянути значення етнічних брендів в системі культурної репрезентації спільнот (розвиток позитивного ставлення до міжкультурного різноманіття в суспільстві), їх ролі в формуванні й реалізації політики подолання соціальної виключеності індивідів (залучення вразливих груп до економічної діяльності і творчості, особливо у сільській місцевості), подолання стереотипів щодо стигматизму тощо. Так, допомога тим, що на передовій мусить бути різна: і волонтерство, і нові робочі місця у сфері ВПК, і медицина, і збереження спадщини, за яку гинуть Герої.

Отож, організація та проведення профорієнтаційної роботи з молоддю та студентами політехніки розпочалася в НДЦ «ДЕМОС» під гаслом етнічних брендів. Першим кроком до майбутніх науково-пізнавальних економічних активностей стало обговорення та узагальнення результатів маркетингового обстеження ринку товарів та послуг у сфері народних промислів. Так, силами власної команди вдалося організувати серед студентів обговорення фоторепортажу про товар, цін з мегамаркету просто неба у

Коломиї (так званий, нічний ринок вишиванок «Колос», що й нині працює по четвергах з 6-00 до 14-00 год.), і з Краківського ринку та ярмарки «Вернісаж» у Львові, і арт-студії «Гойра», і інтернету-магазину «Світлиця» і ін. Навіть не вірилося, що вишиванки так потужно нині представлені індустрією високої моди...

Саме на цій хвилі виникли ідеї походів разом зі студентами на низку виставок, що проходили і продовжують діяти у Львові. Адже так чи не найбільше «спрацьовує» зворотній зв'язок з молодою людиною, яка ще тільки починає відносно самостійне

економічне життя (особливо, коли питаєш: а Ти одягаєш вишиванку? А Ти її маєш? А Ти б її продав, коли б створив сам власними руками?).

Показовим став похід разом зі студентами в Інститут досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки імені В.Стефаника (на запрошення директорки п. Лариси Купчинської) на виставку старовинної вишивки «Пам'ять роду» з села Лучиці на Львівщині (організатор Галина Забавська) (7 березня 2024р.). Слід зазначити, що привабливість виставки закладена вже у короткому ролику про її експозицію (автори монтажу Зиновій Суходуб і Дмитро Шешурак). На початку

пров. бібліотекар Наталя Гнатишак детально розказала присутнім про Проект зі створення власного бренду Craft&Relax (праця С.Олесько)⁸. Далі експонати 29 жіночих та 16 чоловічих сорочок, рушників, запасок, плетінь 1910-1940 років – це не тільки вражаючі орнаменти, техніки, тканини, нитки, лелітки, крої, але історії вишивальниць. Це також приклад певного Event-менеджменту й нашого заходу, адже студенти, які до початку були у традиційному полоні власних гаджетів, виявили не аби-який інтерес.

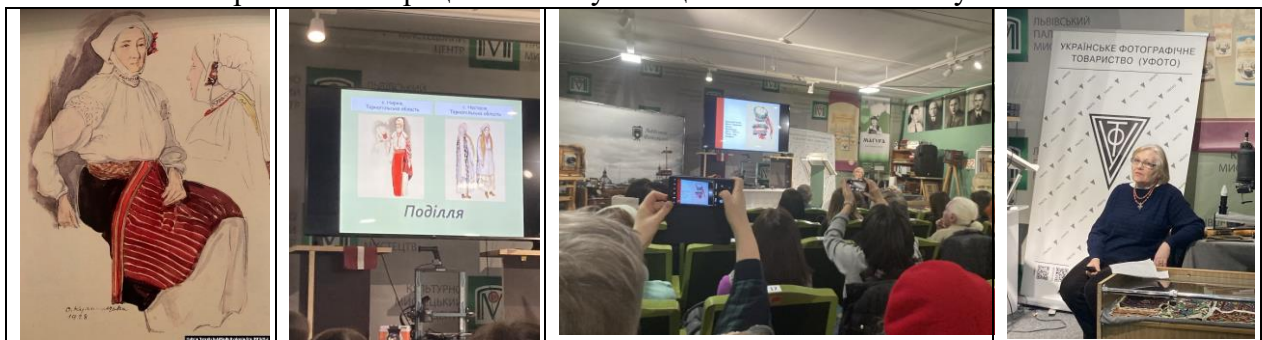
⁸ Проект зі створення власного бренду Craft&Relax включає друк буклетів з фото старовинних сорочок і рушників.

Друга імпреза циклу заходів "Соціальна економіка і етнічні бренди» будувалася на зустрічі із завідувачкою художньо-меморіальним музеєм Олени Кульчицької у Львові Любов'ю Кость. Тема лекції «Народний одяг західних областей України в акварелях Олени Кульчицької» (14 березня 2024 року). Зустріч дала широке поле для роздумів і з боку культури, і історії, і економіки, і просто людських відносин. Адже від історії життя

Олени Кульчицької (1877-1967), згадок про роботу у сфері книжкової графіки, естампних малюнків, поштівок, екслібрисів, портретів і до сотень зразків національного одягу різних етнічних земель (Лемківщини, Бойківщини, Поділля, Покуття, Гуцульщини, Буковини, Волині, Полісся, Опілля ін.), часових відмін, - такою була інформація про творчий шлях видатної художниці. Близько 6 тисяч робіт залишила мисткиня. Чи мала зв'язок ця розповідь з економікою – очевидно. Реальний приклад – праця задля розвитку килимарства. Художниця активно працювала над створенням узорів (близько 80 проєктів килимів), більшість з яких втілено у життя на Глинянській ткацькій фабриці біля Львова)⁹. А ще були вироби з емалі, бронзи, майоліки... Та основна ж тема – це народні

костюми в її акварелях. «На творчості Олени Кульчицької виросло не одне покоління художників, наголосила пані Люба. Вона була перша жінка у Західній Україні, яка мала професійну освіту. Працювала в Перемишлі, в 1939 році переїхала в Україну, навчала молодь, працювала в НТШ.. В 1952 році обрали народним депутатом до ВР, і водночас, позбавили професорської практики у Львівському поліграфічному інституті імені І.Федорова. Проте, вона й далі працювала зі студентами, консультувала, засідала в журі, оцінювала дипломні роботи. Сучасні художники-модельєри роблять цікаві сценічні костюми з використанням праць Олени Кульчицької...»...Їх може бути більше....

Відвідування заходу переросло в жваву дискусію... Люди запитували про стилі, періоди, регіони поширення технік вишивки...Приємно, що значна частина публіки –

⁹ Місто Глиняни на Львівщині стало «резиденцією» килимарства ще у XVII ст. У XIX ст. в ньому було засновано «Товариство ткацьке» (1885р., о. Ф.Решетилевич). У XX ст. – створено килимову фабрику (1921р., М.Хамула). Продукція експонувалася на виставках у Варшаві, Парижі, Нью-Йорку (в 1929р. у Познані відзначена золотою медаллю). В 20-х роках XX ст. тут було відкрито курси килимарства для вирішення проблем потреби у кваліфікованій робочій силі (на 40 верстатів). Станом на 1939 році у місті налічувалось понад 500 ткачів, в 1965 – 560 ос. Глинянська килимова фабрика мала свої торгові представництва у багатьох містах Європи та США. На поч. 90-х XX ст. – фабрика закрилася. Поодинокі майстри працюють на замовлення української діаспори (лакшері сегмент, або товари класу люкс). Ціна виробу – від 2000 євро і вище. Нині чисельність населення м. Глиняни – 3242 осіб, Глинянської міської ОТГ – 11021 (2021р.). Кількість ткаць, які залишилися і вміють ткати глинянський текстиль, – 10 осіб.

молодь. А це означає, щ інтерес є, і ми зобов'язані його розвивати. Бо українська вишивка – це не тільки мистецтво, символ національної культури... Це важлива складова господарської етики, що має величезний вплив на економіку країни. Вона має вікові традиції, які відображають культурну спадщину, ідентичність українського народу. Нині економічний вплив української вишивки на сучасне життя можна простежити кругом – від економічної поведінки виробника вишиванок машинним способом до авторських робіт в модній індустрії, в дизайні. Вишиванки – це також й те туризм, реклама (як чинник атрактивності держави і її регіонів для туристів, розвитку сувенірної галузі). Це попит та пропозиція продукції текстилю у сфері промислового виробництва (роль вишивки для індустрії моди). Це соціально-економічні аспекти побуту і якості трудового життя (вплив розвитку вишивки на зайнятість, місцевий розвиток та економічну активність у регіонах). Звісно, не можна оминати сучасні тенденції та виклики (а це - *глобалізація та комерціалізація*: вплив глобальних трендів на українську вишивку та її економічний потенціал; експорт вишивки і залучення валютних коштів до країни; *збереження традицій*: виклики збереження української вишивки в умовах сучасного світу та шляхи їх подолання)..

... З лекції люди розходилися пізно... Дехто робив фото, інші ще слухали розповіді... Глянувши на екран телефону, ми помітили пропущене sms-повідомлення від студента Володимира Ковальчука «.. не зміг бути ... захворів»... Але для такої молоді варто проводити подібні лекції ще й ще раз (і лекцію повторимо)... Бо саме для них ми організуємо такі заходи, і навіть відвідуємо інші локації, працюємо над собою, вдосконалюємося, зростаємо...

Уляна Садова, Галина Скорик

ЛЬВІВСЬКА ФІЛІЯ ЛЬВІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ЦЕНТРУ ЗАЙНЯТОСТІ: ПРО НОВАЦІЇ І ІНТЕРЕСИ СТУДЕНТІВ ПОЛІТЕХНІКИ...¹⁰

В Україні проведена реформа служби зайнятості – державної установи, яка на засадах соціальної страхування виконує на безоплатній основі посередницькі функції між роботодавцями та тими, хто шукає роботу, забезпечуючи реалізацію конституційного права незайнятих громадян на соціальний захист від безробіття. Понад півтора роки назад Верховною Радою було ухвалено Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці” №2622-IX (проголосовано 21 вересня 2022 р.). Законом було суттєво оновлено зміст положень Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» №1533 (Закон про соціальне страхування на випадок безробіття) та Закону України «Про зайнятість населення» №5067. Закон № 2622-IX було введено в дію 29.10.2022 р., крім положень, які зазначені в пункті 1 Розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2622-IX. Новації на ринку праці торкнулися цілої низки положень. Від розширення *обсягу програм сприяння зайнятості та їх адресатів* (передбачено нову категорію осіб, що мають додаткові гарантії в сприянні працевлаштуванню, а саме «інші категорії громадян, визначені Кабінетом Міністрів України, з урахуванням ситуації на ринку праці, а також встановлення карантину, виникнення надзвичайної ситуації, введення надзвичайного або воєнного стану в країні»); *відмови від квот на працевлаштування окремих категорій осіб* (скасовано штрафи за недотримання квот. При цьому роботодавці можуть користуватися матеріальними стимулами у разі прийому на роботу певних категорій осіб, що є вразливими на ринку праці); *зміни підходів до стимулювання зайнятості найбільш вразливих осіб* (роботодавцю, який за направленням центру зайнятості працевлаштовує строком не менше ніж на один рік: 1) осіб, яким до настання права на пенсію за віком залишилося не більше 5 років, 2) осіб з інвалідністю до настання пенсійного віку, 3) учасників бойових дій та осіб, які перебувають у статусі зареєстрованого безробітного понад 1 місяць - компенсуються 50% фактичних витрат на оплату праці, але не більше розміру мінімальної зарплати. Загальна тривалість виплати компенсації становить 6 місяців); *нових інструментів сприяння молоді* (роботодавцю, який за направленням центру зайнятості працевлаштовує зареєстрованого безробітного із числа осіб певних категорій компенсуються 50 відсотків мінімальної заробітної плати за відповідну особу за місяць); *до осучаснення підходів щодо підходящої роботи; нових можливостей по підвищенню конкурентоздатності; розширення кола осіб, які можуть отримувати послуги як безробітні; уточнення особливості обслуговування безробітних у період*

¹⁰ <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/4/3/news/26987/dem-000-dcz-2024.pdf>

воєнного стану (під час дії воєнного стану виплата допомоги по безробіттю припиняється, зокрема, з 31 календарного дня від дня перетину зареєстрованим безробітним державного кордону України у разі безперервного перебування ним за кордоном понад 30 календарних днів.) (Рис. 1). Якщо коротко – метою реформи було визначено прискорення працевлаштування особливих категорій безробітних.

НОВАЦІЇ РИНКУ ПРАЦІ ЗАКОН №2622-ІХ

РОЗШИРЕННЯ ОБСЯГУ ПРОГРАМ СПРИЯННЯ ЗАЙНЯТОСТІ ТА ЇХ АДРЕСАТІВ

ПЕРЕДБАЧЕНА НОВА КАТЕГОРІЯ ОСІБ, ЩО МАЮТЬ ДОДАТКОВІ ГАРАНТІЇ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ, А САМЕ «ІНШІ КАТЕГОРІЇ ГРОМАДЯН, ВИЗНАЧЕНІ КАБІНЕТОМ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ, З УРАХУВАННЯМ СИТУАЦІЇ НА РИНКУ ПРАЦІ, А ТАКОЖ ВСТАНОВЛЕННЯ КАРАНТИНУ, ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ, ВВЕДЕННЯ НАДЗВИЧАЙНОГО АБО ВОЄННОГО СТАНУ В КРАЇНІ»

ЗМІНА ПІДХОДІВ ДО СТИМУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАЙБІЛЬШ ВРАЗЛИВИХ ОСІБ

НОВІ ІНСТРУМЕНТИ СПРИЯННЯ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ

ДОДАТКОВІ ЗАХОДИ ПО ПОДОЛАННЮ ТРИВАЛОГО БЕЗРОБІТТЯ

РОБОТОДАВЕЦЬ ОТРИМУЄ КОМПЕНСАЦІЮ ЄСВ АБО ЧАСТИНИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ З ФОНДУ ПО БЕЗРОБІТТЮ ЗА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ:

- молоді на перше робоче місце,
- учасників бойових дій,
- самотніх батьків, батьків дітей з інвалідністю,
- людей за 5 років до досягнення пенсійного віку,
- людей з інвалідністю,
- «тривалих» безробітних та інших вразливих категорій громадян.

ОСУЧАСНЕННЯ ПІДХОДІВ ЩОДО ПІДХОДЯЩОЇ РОБОТИ

УТОЧНЮЮТЬСЯ КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ДОСТУПНОСТІ

ПРОПОНОВАНИЙ РІВЕНЬ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ТРИВАЛОСТІ БЕЗРОБІТТЯ

ЗАЛЕЖНІСТЬ ПІДТРИМКИ БЕЗРОБІТНИХ ВІД ТРИВАЛОСТІ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЧИМ БІЛЬШИЙ СТРАХОВИЙ СТАЖ, ТИМ БІЛЬША ТРИВАЛІСТЬ ТА РОЗМІР ВИПЛАТ, ЯКІ ОТРИМУЄ ОСОБА

НОВІ МОЖЛИВОСТІ ПО ПІДВИЩЕННЮ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕЯКИХ НОВИХ КАТЕГОРІЙ ОСІБ, ЗОКРЕМА, ЗАХИСНИКІВ УКРАЇНИ ТА ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙНИ ПРАВОМ НА ОТРИМАННЯ ВАУЧЕРА

РОЗШИРЕННЯ КОЛА ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ ОТРИМУВАТИ ПОСЛУГИ ЯК БЕЗРОБІТНІ

одинокі матері (батьки), яка (який) здійснює догляд за дитиною з інвалідністю

один з батьків, прийомних батьків, батьків-вихователів дитячого будинку сімейного типу

усиновитель, опікун, піклувальник дитини з інвалідністю підгрупи А

УТОЧНЕННЯ СПЕЦИФІКИ ОБСЛУГОВУВАННЯ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ ВИПЛАТА ДОПОМОГИ ПО БЕЗРОБІТТЮ ПРИПИНЯЄТЬСЯ, ЗОКРЕМА, З 31 КАЛЕНДАРНОГО ДНЯ ВІД ДНЯ ПЕРЕТИНУ ЗАРЕЄСТРОВАНИМ БЕЗРОБІТНИМ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ У РАЗІ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПЕРЕБУВАННЯ НИМ ЗА КОРДОНОМ ПОНАД 30 КАЛЕНДАРНИХ ДНІВ

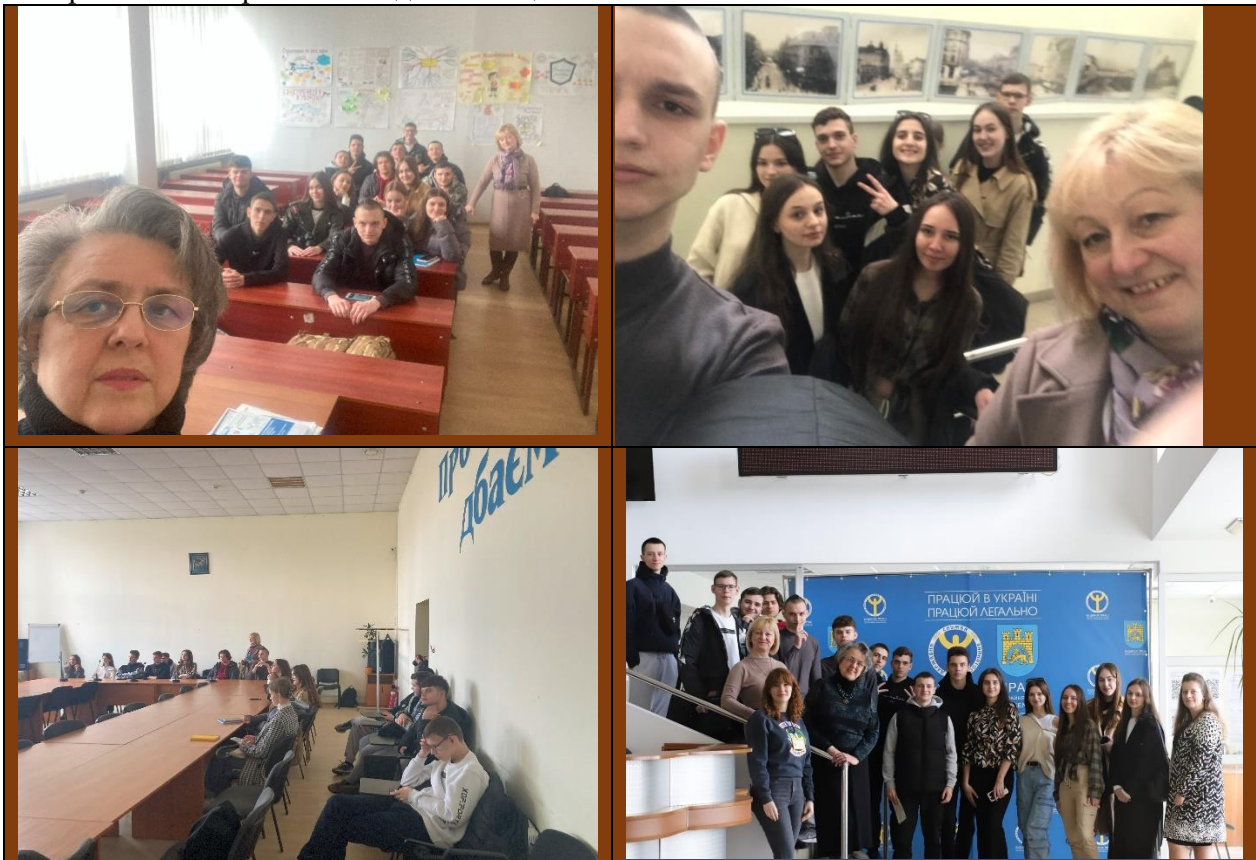
СКАСУВАННЯ КВОТ НА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ І ШТРАФІВ ЗА ЇХ НЕДОТРИМАННЯ

РОБОТОДАВЦІ ЗВІЛЬНЯЮТЬСЯ ВІД ОБОВ'ЯЗКУ ДОТРИМУВАТИСЯ КВОТИ НА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ПЕВНИХ КАТЕГОРІЙ ОСІБ

Нині є вже немало публікацій з приводу аналізу реформи сфери зайнятості населення України¹¹. Фахівцями досліджуються виклики функціонування та розвитку ДСЗ, узагальнюють кращі міжнародна практики (для прикладу, Австрії, Литви)¹².

В НДЦ «ДЕМОС» темі реформування сфери зайнятості населення було присвячено окремий семінар та екскурсія в Львівську філію Львівського обласного центру зайнятості (25.03.2024р.). Показово, що у цей день він став органічним продовженням тематичної лекції для студентів першого курсу спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» ІАДУ НУ «Львівська політехніка» (у межах початкової дисципліни «Макроекономіка в публічній сфері»). Більше цього, у лекції та семінарі взяли участь школярі Львова (СШ №15), які відгукнулися на ініціативу НУ «Львівська політехніка» (Проект «Майбутній політехнік» (25.03.2024 – 29.03.2024). Організаторами активностей були проф. кафедри ТПЕ Садова У.Я., доц. кафедри ТПЕ Скорик Г.І та старший викладач Іваницька Н.Б.

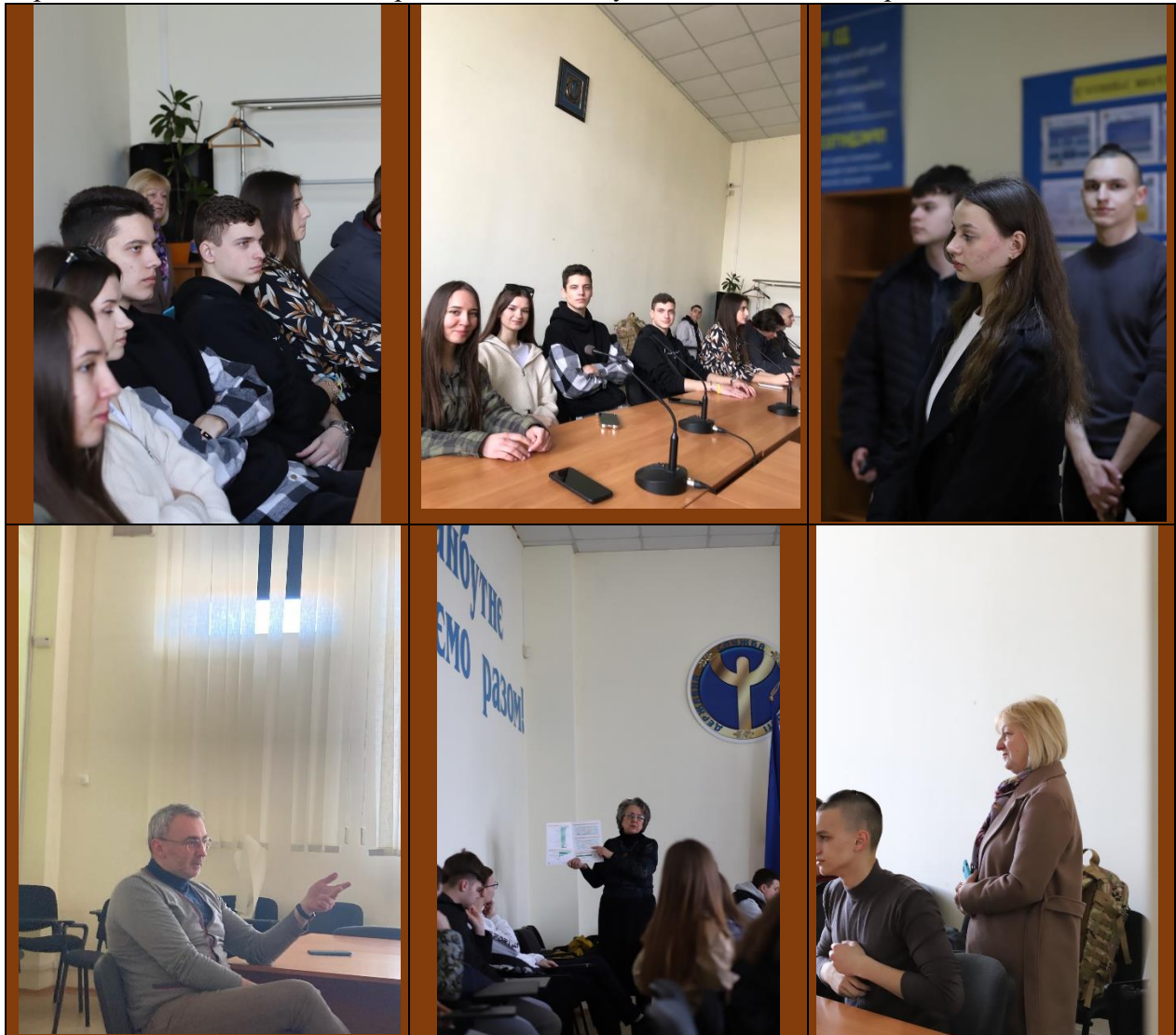

Під час зустрічі директор центру зайнятості пан Олег Рісний розповів студентам про особливості та проблеми сучасного ринку праці, роль державної служби зайнятості в забезпеченні високого рівня зайнятості та захисту від безробіття, підвищенні конкурентоздатності працівників на ринку праці. Працівниця центру п. Вікторія Мельник провела цікаву і пізнавальну екскурсію центром зайнятості, ознайомила із переліком надаваних соціальних послуг, послуг для працедавців з урахуванням особливостей воєнного стану. Під час зустрічі із працівниками центру зайнятості студенти отримали відповіді на усі

¹¹ Тетяна Яценко, PhD, партнер EXPATPRO Реформа сфери зайнятості: нові пільги для роботодавців. LIGA ZAKON. -URL.: https://biz.ligazakon.net/analitycs/218430_reforma-sferi-zaynyatost-nov-plgi-dlya-robotodavtsv

¹² Комплексний аналіз діяльності Державної служби зайнятості на національному, обласному і місцевому рівнях (на прикладі Донецької, Луганської та Запорізької областей. CIVITTA. – URL.: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/employment-services-report-UNRPP.pdf>

свої питання щодо перспектив працевлаштування фахівців з публічного управління та адміністрування. Низка питань мали доволі дискусійний характер. Відрадно, що студенти проявили не тільки живий інтерес, але ставили дуже наболілі, чіткі й правильні запитання.

Особливе зацікавлення у студентів викликали питання щодо нових професій, які з'являються на ринку праці, тематика проектів, під яку незайняте населення може отримати фінансову підтримку тощо. На завершення студенти, викладачі та учні шкіл подякували усім за цікаве, пізнавальне та змістовне заняття, зробили собі пам'ятні фото.

Уляна Садова, Ольга Гринькевич, Мар'яна Мельник, Роман Шандра

МІСЦЕВА СТАТИСТИКА В УКРАЇНІ: НА ШЛЯХУ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ¹³

«Найкращі теоретичні погляди, найблагодійніші наміри, найвища політика, найскладніші фрази та трибуні, на професорській кафедрі і в урядових рескриптах без основного знання краю, о котрім ся маєш, нічого не варті. І нічого тут не вдієш...»
(Володимир Навроцький)

Інтеграція України до європейського та світового простору усе настирливіше вимагає проведення різноманітних перетворень в усіх сферах життя нашого суспільства. Це стосується й імплементації міжнародних стандартів в національну систему обліку та статистики. В нашій державі цей процес було запущено практично зразу після здобуття незалежності^{14,15}. Наступні роки позначені активними кроками в напрямку розробки концептуальних основ розвитку регіональної статистики¹⁶. Саме у цей час науковці та практики активно включилися в розробку понятійно-термінологічного апарату регіональної статистики, визначення її організаційних й функціональних основ, мети як цільової функції (результати якої б були оціночними для всієї сукупності робіт та заходів і передбачали створення системи державних регіональних статистичних публікацій з жорсткою відповідністю таким вимогам як *об'єктивність (точність), повнота, своєчасність* тощо, і на дотримання яких мали б працювати усі засоби забезпечення державної регіональної статистики. Цікаво, що на місцях спеціальні дослідження, присвячені вивченню проблем обліку та статистики в Україні, показували гостру невідповідність обсягів та структури статистичної інформації потребам органів державного управління. Так, в 1997 році дефіцит у статистичних даних в розрізі підрозділів Львівської ОДА покривався лиш на 47,6% їх потреби. Це суттєво заважало виконанню ними функціональних обов'язків. Майже усі ці підрозділи займалися проведенням власних статистичних робіт (95,5%); ¾ з них власними силами проводили прогнозування показників розвитку підопічної галузі; стільки ж скаржилися на неповноту інформації у статистичних збірниках. Третина відзначала неточність даних, а

¹³ <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/4/30/news/27485/000-2-kiiv-misceva-statistika-vidnovleno-avtomatichno.pdf>

¹⁴ Закон України «Про державну статистику» від 17 вересня 1992 р. № 2615- XII. Відомості ВРУ - 1992. – URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12#Text>

¹⁵ Постанова КМУ «Про концепцію побудови національної статистики та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку та статистики» від 4 травня 1993р. №326 .// Верховна Рада України. Офіційний портал. – URL.: . <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-93-%D0%BF#Text>

¹⁶ Проблеми розвитку регіональної статистики в Україні (Матеріали науково-практичного семінару). – Київ: НДІС Держкомстату України, 1997. – 96 с.

шоста частина – несвоєчасність подання статінформації¹⁷. З часом, кардинальні зміни в питаннях актуальності, термінів, підходів до організації статистико-облікових робіт принесла адміністративно-територіальна реформа (2015-2020рр.). Окреслилося нове коло проблем в частині обліку та статистики явищ та процесів.

Нині в Україні, на фоні війни діє Закон, який врегульовує діяльність механізму держави в умовах воєнного стану¹⁸. Проте, він абсолютно не применшує актуальності досліджень питань місцевої статистики задля подолання негативних чинників та ризиків, що заважали розвитку держави увесь цей час. Саме з їх вирішенням пов'язана реалізація проєкту USAID «ГОВЕРЛА» на тему «Комплексне дослідження потреб у даних на місцевому рівні та розробки концепції муніципальної статистики й відповідного законопроекту»¹⁹. Адже головними проблемами поточного стану місцевої статистики в Україні залишаються її несистемність, нестача офіційної статистичної інформації, неузгодженість даних з різних джерел. В рамках згаданого проєкту проведено загальнонаціональне опитування, яке показало, що: **64,5% тергромад незадоволені якістю даних, зокрема, через їхню відсутність (19,6%) або ж не відповідність потребам у них (46,9%)**. Одним із напрямів вирішення проблем має бути вивчення та імплементація успішних практик співпраці органів місцевого самоврядування, органів влади, виробників і розпорядників даних, інших зацікавлених сторін на загальнонаціональному рівні.

Заглядаючи у календарний план реалізації Проєкту квітень 2024 року приніс для команди Проєкту нові робочі зустрічі, ініціативи, підсумки та емоції. Серед них:

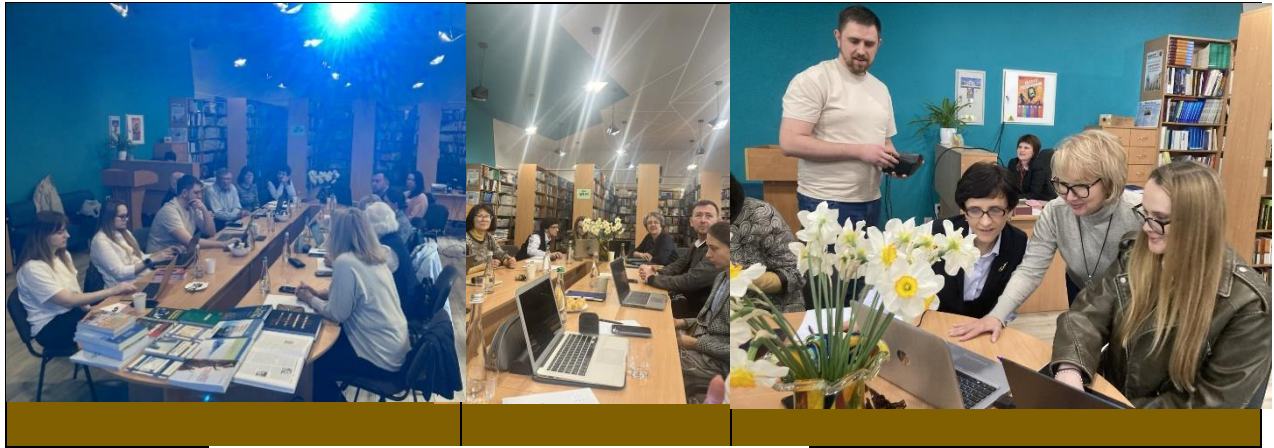
- робочі та експертні зустрічі та консультації команди Проєкту з очільниками відповідних структурних підрозділів Львівської ОВА щодо напрацювання пропозицій до концепції та законопроекту щодо місцевої статистики у (Львів, 16 квітня 2024р.). Робоча зустріч з представниками Головного управління статистики Держстату у Львівській області у розробці інформаційно-аналітичних систем, які базуються на статистиці та адміністративних даних з питань місцевого розвитку²⁰.

¹⁷ Мар'ян Долишній, Михайло Гладій Про вдосконалення інформаційно-статистичного забезпечення управління соціально-економічними процесами в області // Проблеми розвитку регіональної статистики в Україні (Матеріали науково-практичного семінару). – Київ: НДІС Держкомстату України, 1997. – С.6-8.

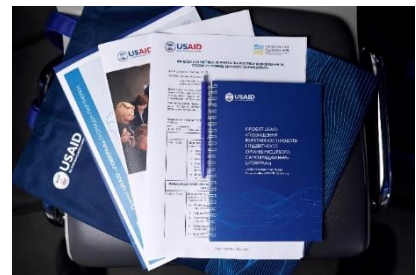
¹⁸ Верховна Рада прийняла в цілому Закон про внесення змін до Законів України «Про центральні органи виконавчої влади» та «Про правовий режим воєнного стану» щодо забезпечення керованості державою в умовах воєнного стану (реєстр. № 7153).- URL.: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/220856.html>

¹⁹ Команда Проєкту: відповідальний виконавець проєкту – Центр розвитку інновацій (м. Київ) у співпраці з Львівським національним університетом імені Івана Франка, Інститутом розвитку міста Дрогобича, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» та НДЦ «ДЕМОС» Львівської політехніки.

²⁰ Експертні консультації з питань місцевої статистики у Львівській обласній військовій адміністрації// Офіційний сайт Львівської ОВА. Департамент економічної політики. Управління з питань цифрового розвитку. – URL.: <https://loda.gov.ua/news/101045>

- підготовка та участь у Форумі з місцевої статистики «Місцева статистика: формування політики відновлення та розвитку громад, що базується на даних» (Київ, 25 квітня 2024р.). Практично йшлося про обговорення проекту Концепції розвитку місцевої статистики в Україні на основі співпраці громад, міжнародних партнерів, влади, громадських організацій, університетів і дослідницьких центрів²¹.

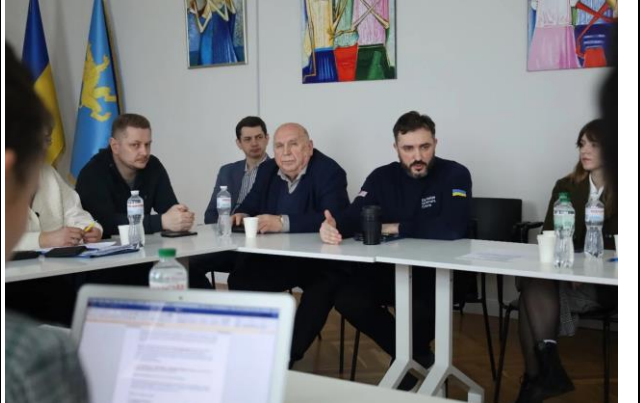

На першому заході йшлося про обговорення практик місцевих органів влади, зокрема, щодо вирішення проблем якості даних для управління місцевим розвитком. У засіданні взяли участь Богдан Матоліч - радник Голови Львівської ОВА, Степан Куйбіда - директор департаменту економічної політики Львівської ОВА, Максим Столярчук - начальник управління з питань цифрового розвитку ЛОВА, Олена Василько - директор департаменту архітектури та містобудування ЛОВА, Олена Нижник - старший експерт з місцевого економічного розвитку Проекту USAID «ГОВЕРЛА», Світлана Зимовіна - начальник Головного управління статистики у Львівській області, а також представники виконавців проекту «Комплексне дослідження потреб у даних на місцевому рівні та розробки концепції муніципальної статистики й відповідного законопроекту»: Катерина Іванченко - керівниця Центру розвитку інновацій, Михайло Лейченко - заступник керівника Центру, проф. Семен Матковський - завідувач кафедри статистики Львівського університету, Тарас Панчишин - доцент цієї ж кафедри, проф. Уляна Садова - керівник НДЦ «ДЕМОС» Львівської політехніки, проф. Мар'яна Мельник - завідувач відділу просторового розвитку ДУ «Інститут регіональних досліджень імені Мар'яна Долінського НАН України», проф. Назар Демчишак - керівник Наукового парку «Інновації та підприємництво», проф. кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського університету) та інші.

Після представлення команди Проекту, привітань з боку ЛОВА, обговорення ключових напрацювань, а також дискусії щодо проблем забезпечення потреб територіальних громад у даних, Степан Куйбіда та Максим Столярчук презентували інформаційні ресурси Аналітичного порталу Львівщини. «Наявність актуальних і відкритих даних з орієнтацією на потреби планування у тергромадах, - зазначив доповідач, є однією з головних умов залучення інвестицій, ресурсів міжнародної технічної допомоги для відновлення і розвитку громад у Львівській області, соціальної підтримки мешканців, у т.ч. ВПО».

²¹ Місцева статистика: формування політики відновлення та розвитку громад, що базується на даних // Міністерство відновлення (Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України). _ URL.: <https://mtu.gov.ua/news/35579.html>

Львівщина 2020

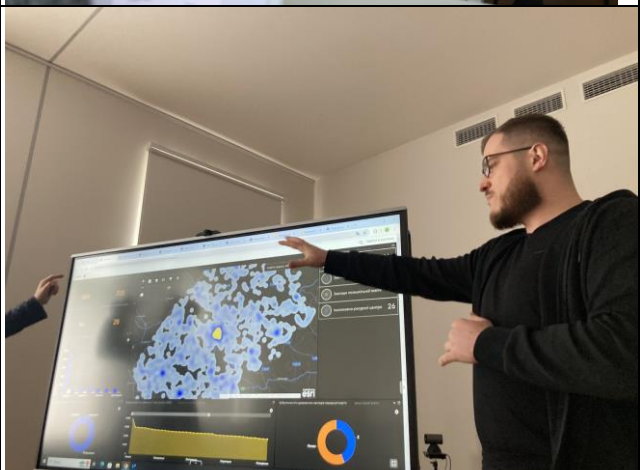
Статистика Львівщини | Громади та райони | Категорії | Пошук

Портал місцевої статистики Львівщини

Статистика Львівщини   Профілі громад та районів   Рейтинги громад   Порівняй свою громаду

Львівська область, м. Львів, вул. Б. Вишневецького, 12 (2 поверс.)
 Телефон: +380332292723
 Якщо ви маєте зауваження або пропозиції, будь ласка, напишіть нам: feedback@cdto.org.ua

© Проект реалізований у рамках програми розвитку Львівської області «Цифрова Львівщина» в рамках Регіональної програми інформатизації Львівщини на 2022-2024 роки.
 Проект є власністю Львівської обласної державної адміністрації та окремих Львівських громад. Створено за допомогою інструментів Google та Microsoft. Доступна за ліцензією Creative Commons Attribution 4.0 International.

У доповнення презентації, заступник директора департаменту економічної політики, начальник управління регіонального розвитку Вадим Табакера озвучив інформацію про 18 геоінформаційних дашбордів Аналітичного порталу, які актуальні, затребувані в режимі реального часу, про можливість моніторингу реалізації обласних цільових програм, про організацію робіт для задоволення інформаційних потреб основних груп користувачів - управлінців та експертів, аналітиків, бізнесу та донорів, а також звичайних мешканців області. Ще одним доповненням презентації став виступ Максима Столярчука, який зупинився на темі структурованих наборів даних, сформованих згідно з рекомендаціями, на результатах вивчення джерел походження даних (згідно спеціального дослідження, проведеного спільно з Головним управлінням статистики у Львівській області 54 % даних для розрахунку запланованих до оприлюднення показників були в розпорядженні структурних підрозділів адміністрації; 22 % даних знаходилось в територіальних підрозділах центральних органів виконавчої влади, які були отримані завдяки підписанню Меморандуму про співпрацю і взаємодію між Львівською обласною державною адміністрацією та територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади у Львівській області у сфері обміну даними. Постійну підтримку, супровід та 11% даних для показників ми отримали від Головного управління статистики у Львівській області. Такі активності дозволили опублікувати на Порталі місцевої статистики 115 показників, 86 з яких знаходяться в розрізі територіальних громад). «Я можу з упевненістю сказати, зазначив пан Максим, що інформаційний аудит став для адміністрації цінним досвідом. Він не лише допоміг краще зрозуміти, які дані ми маємо, але й дав чітке розуміння того, як ми можемо зробити їх більш доступними та корисними для людей. Ще одним джерелом даних для місцевої статистики, продовжив він, в управлінні з питань цифрового розвитку розглядають розвиток сфери відкритих даних в територіальних громадах області. Львівщина має потужні напрацювання в цій сфері, займаючи лідерські позиції серед інших регіонів, тому вже масштабує цей досвід на територіальні громади. Також одним із пріоритетів 2024 році – удосконалення інформаційних систем з метою автоматизації процесів збору, обробки, інформаційного обміну та оприлюднення адміністративних даних від територіальних громад та районів області» Звісно, що є усі підстави сподіватися, що це прискорить та спростить процеси аналізу, контролю та прийняття рішень.

Другий захід, а саме - Форум з місцевої статистики, став місцем обміну результатами роботи та досвідом між

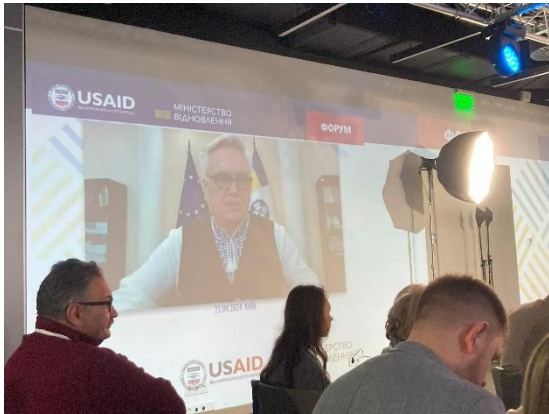

центральною та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх асоціаціями, донорською та експертною

спільнотою, а також громадянським суспільством щодо формування сучасної системи статистики на рівні територіальних громад та підготовки Концепції формування місцевої статистики в Україні. Публічний діалог, який проходив в інноваційному парку UNIT.City (Київ), зібрав представницьке коло вітчизняних і зарубіжних учасників. З боку

іноземних представників – Джеймс Хоуп (директор Місії USAID в Україні), Марк Т.Маккорд (старший радник портфелю проєктів у Східній Європі, в.о. керівника проєкту USAID «Говерла»), Даніель Попеску (голова Департаменту промоції місцевої демократії Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи), Йанна Гаусман-Червінська (заступниця директора Департаменту інновацій Головного статистичного управління Польщі) та ін. З української сторони- Олександр Кубраков (Віце-прем'єр-міністр з відновлення України – Міністр розвитку громад, територій та інфраструктури України), Олена Шуляк (народний депутат України, голова Комітету ВРУ з питань організації

державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування), Олександра Азархіна (заступниця Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України), Ігор Вернер (Голова Державної служби статистики України), Юрій Турій (заступник директора Департаменту розвитку електронних реєстрів, Міністерство цифрової трансформації України), Олександр Корінь (директор Департаменту політики міжбюджетних відносин та місцевих бюджетів, Міністерство фінансів України), Іван Слободяник (виконавчий директор Всеукраїнської асоціації громад), Сергій Левчук (голова Секретаріату Української асоціації районних та обласних рад), Тетяна Арсенюк (координаторка платформи «Місцеві бюджети та фінанси». Всеукраїнська асоціація ОТГ), Марина Теплова (експертка з муніципальної статистики Асоціації міст України), Дмитро Луфер (радник Прем'єр – міністра України), Максим Козицький (начальник ЛОВА, Володимир Саріогло (завідділом моделювання соціально-економічних процесів і структур Інституту демографії та проблем якості життя НАНУ), Олена Нижник (старший експерт з місцевого економічного розвитку. Проєкт USAID «ГОВЕРЛА») та багато інших. Модераторами заходу виступили Наталія Гнидюк (радниця Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України), Олександр Солонтай (керівник ГО «Агенція відновлення та розвитку, старший радник з питань децентралізації та стратегічного планування ініціативи CLIR проєкту SURGe), Володимир Кондзьолка (директор Інституту міста Дрогобич, національний експерт ГО «Центр розвитку інновацій», ключовий експерт з розробки Концепції місцевої статистики), Катерина Іванченко (виконавча директорка ГО «ЦРІ»). Цікаво була організована робота учасників Форуму у групах у форматі Світового кафе (модератори – Катерина Іванченко, Михайло Лейченко, Ольга Гринькевич, Володимир Кондзьолка). Панельні дискусії стосувалися наступних тем – «Формування екосистеми прийняття управлінських рішень на основі даних: виклики та можливості», «Кращі практики створення умов для формування доказової політики на субнаціональному рівні (міжнародний та український досвід)», «Роль громадянського суспільства у формуванні політики на основі даних». Потужним, професійним, органічним став виступ Ольги Гринькевич (ключової експертки з розробки Концепції місцевої статистики України, професорки кафедри статистики ЛНУ імені Івана Франка), яка не тільки підсумувала результати дискусії щодо принципів формування екосистеми прийняття управлінських рішень на основі даних, але розставила акценти у вирішенні проблем внесення інформації про мешканців громади у реєстри, озвучила пропозиції щодо площадки, де б співпраця у формуванні показників була найбільш ефективною і т.п.

Практично рефреном усіх доповідей звучало, що одним з ключових принципів відновлення регіонів та громад мають бути управлінські рішення, в основі яких – якісні верифіковані дані. Цікавими були повідомлення як ведеться робота над впровадженням цифрового інструменту реалізації державної політики регіонального розвитку – Геоінформаційної системи регіонального розвитку (ГІС), в основу якої закладено європейський досвід збору показників соціально-економічного розвитку; якими є оновлені індикатори цієї системи, чи гармонізовані вони з показниками систем європейських країн, і як це дозволить Україні отримати доступ до найкращих політик і програм фінансування ЄС. «ГІС система стане основою для місцевої статистики, над якою наразі працює Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури спільно з Держстатом та Мінцифри та міжнародними партнерами, - було сказано у резюме. Подібного інструменту в держави ще не було... Місцева статистика дасть змогу підвищити ефективність управління та моніторингу розвитку територій. Чітке розуміння локальних проблем, сильних та слабких сторін соціально-економічного розвитку регіонів та громад сприятиме швидкому відновленню та забезпечить прозоре використання фінансових ресурсів», — зазначив Віце-прем'єр -міністр з відновлення – Міністр розвитку громад, територій та інфраструктури України Олександр Кубраков. До

речі, розроблення концептуальних засад запровадження місцевої статистики передбачено Дорожньою картою децентралізаційної реформи (Планом заходів з реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні до 2027 року), яка була ухвалена Урядом у березні 2024 року. «Завдяки реформі децентралізації ми посилюємо стійкість українських громад. Водночас децентралізація має йти далі – до громадян. Кожен мешканець громади має право подивитися на стратегічний документ місцевого або національного рівня за конкретними індикатором та фінансовими показниками оцінити успішність роботи міського голови, очільника області, чи центрального уряду. Маємо дати прозору рамку та можливість ефективніше і швидше приймати обґрунтовані та виважені рішення для покращення якості життя мешканців та забезпечення розвитку територій», – зазначила заступник Міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України Олександра Азархіна. Від себе, як членів команди Проєкту, які безпосередньо брали участь у заході (Катерини Іванченко, Михайла Лейченка, Володимира Кондзьолки, Ольги Гринькевич, Уляни Садової, Мар'яни Мельник, Романа Шандри), можемо додати: відвідини Києва стали реальним і гідним доказом співпраці громад, міжнародних партнерів, влади, громадських організацій, університетів і дослідницьких центрів у підготовці важливих документів для підвищення якості рішень на основі даних і статистики. Тільки об'єднавши зусилля ми забезпечимо якісне відновлення та розвиток громад, що сприятиме соціально-економічному розвитку України.

Уляна Садова, Ростислав Малинич

У КАЛЕЙДОСКОПІ ПОДІЙ РЕГІОНАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ЗАЙНЯТОСТІ «ОПЛІЧ»: FEEDBACK ВІД НДЦ «ДЕМОС»²²

Контрактна частина Проекту МОП «Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні» за фінансування Міністерства закордонних справ Данії та уряду Німеччини за підтримки Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) Gmb, - завершена. Кілька років роботи у сфері управління ринком праці через Державну службу зайнятості та місцеві партнерства із зайнятості. Це набуття навичок та підприємництво, тристоронній діалог і розбудова інституційних спроможностей соціальних партнерів. На Львівщині – свої результати. Створено і активно працює регіональне партнерство зайнятості «ОПЛІЧ» (https://www.youtube.com/watch?v=ikt_Nnig4H4), призначення якого допомагати стейкхолдерам ринку праці вирішувати спільні проблеми та створювати нові можливості економічного розвитку Львівського регіону. Збереження цінностей місцевих територіальних громад, масштабування їх кращих практик, створення робочих місць і розширення можливостей зайнятості людей, збільшення податкових відрахувань від економічної діяльності у бюджет – лиш фрагменти нових трендів, що з'явилися за ці роки завдяки Партнерству.

Повертаючись до витоків ініціативи, слід констатувати - ідея була цікава, актуальна, реалістична. Окрема заслуга в реалізації Проекту – старшого технічного радника МОП Джамала Ходжича, який вже 10 років допомагає Україні у вирішенні проблем побудови її майбутнього. Поставивши собі за мету збільшення на 10% клієнтів, які обслуговуються державною службою зайнятості на рік, і 3000 потенційних підприємців, які проходять навчання з більш, ніж 700 новими підприємствами, він не просто розумів важливість своєї місії в Україні, але зумів переконати учасників зустрічей в потрібних кроках, виходячи з досвіду повоєнного відновлення рідної країни (<https://www.ilo.org/resource/meet-project-manager-dzemaal-hodzic-ilo-chief-technical-advisor-ukraine>). У тісній і продуктивній співпраці з національною координаторкою Проекту МОП в Україні Тетяною Міненко, асистенткою Проекту Катериною Гайдук, а також керівництвом Львівської ОВА, очільниками Львівського обласного центру зайнятості, зокрема, директором Василем Барилуком, заст. директора Оксаною Іванчук, відповідних структурних громадських структур, зокрема ГО Центр «Жіночі перспективи» (директором Любов Максимович, грантовим експертом Ганною Костюк), представниками бізнесу було досягнуто домовленостей для швидкої та дієвої реалізації цілої низки цілей – від ефективного освоєння коштів технічної допомоги Україні шляхом розробки освітніх програм для кар'єрних радників (8 модулів, кожен з яких

²² <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/5/2/news/27553/000-1viv-oplich.pdf>

включав підготовку бізнес-консультантів з відповідним зрізом знань, видачею їм сертифікатів), аналізування розривів у навичках і потреб бізнесу у робочій силі, до розробки конкретних пропозицій в частині удосконалення навчальних програм, пов'язаних з підготовкою персоналу, повернення до трудової діяльності ветеранів війни, облаштування для них робочих місць, впровадження цифрової освіти тощо. Важко не погодитися із словами Джамала Ходжича, що «українські регіони дуже різні. Особливо нині... Модель місцевого Партнерства зайнятості не може бути тут універсальною. Слід залучати тих учасників, які приносять додану вартість. Партнери мають бути гнучкими і адаптивними до змін...».

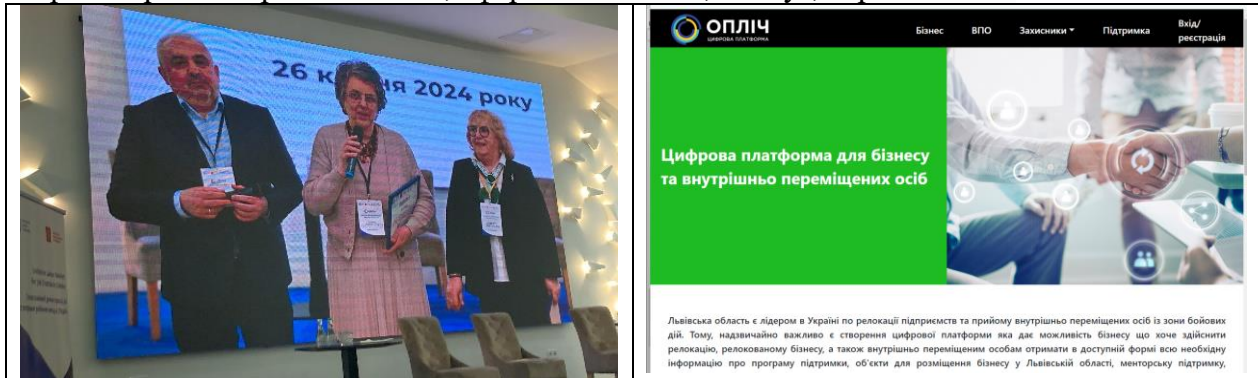
Мета Проєкту (економічний розвиток Львівського регіону) реалізовувалася спільними зусиллями. Місію, яку втілював виконавчий партнер Проєкту (ГО Центр «Жіночі перспективи»), доповнили інші учасники, у т.ч. активності команди НДЦ «ДЕМОС» НУ «Львівська політехніка». І якщо у першому випадку йшлося про школу розвитку жіночих стартапів, про ініціативи для жінок, що шукають, де прикласти свій потенціал в умовах війни, для дружин військовослужбовців, ВПО, для усіх, хто мріє про власний бізнес (від аналізу соціальних мереж, вдосконалення профілів та налаштувань до пошуку варіантів оптимізації показників діяльності та роботи з рекламою), короткострокові курси часткової перекваліфікації робочої сили (помічника кухара, швачки-дизайнера, адміністратора закладу, оператора верстатів з числовим програмним керуванням «металообробка», ін.), то в другому – окреслення тенденцій та структурних зрушень між попитом та пропозицією на регіональному ринку праці, проведення глибинних наукових досліджень у сфері визначення розривів (дисбалансів) у навичках і потреб бізнесу Львівщини у робочій силі, розробка й обґрунтування нових методичних підходів до оцінювання потреб бізнесу у кадрах в умовах воєнної економіки (<https://oplich.lviv.ua/blog/doslidzhennya-rinku-praci-lvivskovi-oblasti-analiz-rozriviv-u-navichkah-i-potreb-biznesu-u-robochii-sili>).

Підсумкова зустріч з впровадження ініціативи «Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні» відбулася у Львові 26 квітня 2024 року. З вітальним словом виступили директор департаменту економічної політики ЛОВА Степан Куйбіда, голова Львівського регіонального партнерства зайнятості «Опліч» Василь Барилюк, директорка департаменту фінансової політики ЛМР Вікторія Довжик, виконавчий директор Львівського обласного

об'єднання організації роботодавців (ЛОООР), начальник відділ інновацій, професійної, фахової передвищої та вищої освіта ЛОВА Іван Пикус, які підтвердили, що держава вже інвестувала у регіональний бізнес 549 млн грн. (2300 учасників програми «Власна справа»). В області буде створено майже 5 тисяч робочих місць. Лише в 2024 році позитивні рішення про надання мікрогранту для масштабування власної справи отримали 320 заявників із Львівщини, на рахунки котрих надійдуть кошти у розмірі 76,4 млн грн. Причому майже 80% грантерів – це приватні підприємці, які займаються

підприємницькою діяльністю у різних галузях економіки: сільському господарстві, деревообробній промисловості, сфері гостинності, послуг, торгівлі та ін.

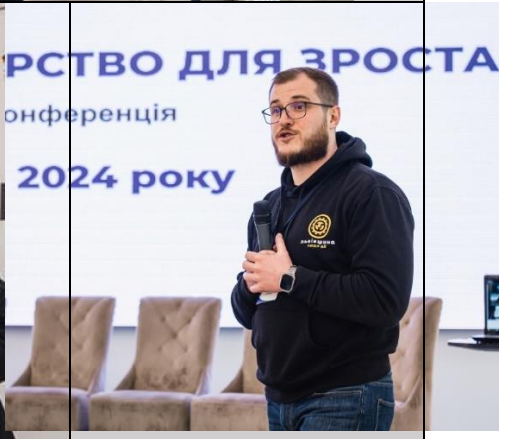

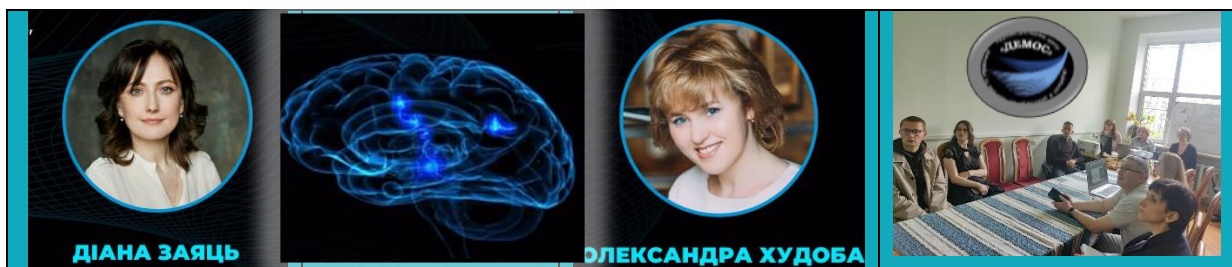
Для команди НДЦ «ДЕМОС» існував особливо неоціненний feedback від участі в регіональному партнерстві зайнятості «ОПЛЧ». Це величезний позитив від спілкування з креативними людьми- однодумцями, відчуття користі своєї праці у сфері методології та практики збору, обробки, аналізу даних, систематизації інформації, щораз новий пошук у розвиток власних навичок і вмій в умовах технологічних перетворень цифрової ери. Це досвід командної роботи – такої потрібної складової для становлення молодих науковців. Варто згадати яким цікавим і інноваційним став виступ Ростислава Малинича, який чітко й професійно розказав про роботу над створенням цифрової платформи для бізнесу та внутрішньо переміщених осіб «ОПЛЧ» - інноваційного інструмента для бізнесу та людей (<https://cp-oplich.com/business>). Сайт має три основні «фішки». Перша – це розділ для бізнесу. Тут користувачі можуть отримати повну і регулярно оновлювану інформацію про програми підтримки; заповнити форму, щоб отримати допомогу від менторів; залишити запит, якщо є бажання релокувати бізнес на Львівщину, та отримати перелік площ для переїзду, які пропонує область. Друга частина платформи створена для внутрішньо переміщених осіб. Вони теж можуть знайти тут різні програми підтримки та оформити запит на участь у них, здійснити пошук роботи завдяки зв'язку платформи з обласним центром зайнятості, а також знайти житло у запропонованій базі. Останньою важливою частиною сайту є можливість залишити заявку на психологічну та юридичну підтримку та супровід. У найкоротший термін після заповнення форми із заявником зв'яжуться фахівці, щоб надати таку допомогу.

Що ж до дослідження на тему «Аналіз розривів у навичках і потреб бізнесу у робочій силі» (<https://lpnu.ua/sites/default/files/2023/pages/22139/reportstudy/viv2023revua-1.pdf>), то воно ввібрало у себе інтелектуальний капітал представників різних наукових шкіл регіону, відобразило колорит думок і поглядів не тільки вчених Львівщини (Ольга Гринькевич, Роман Теслюк, Мар'яна Біль, Тарас Панчишин, Оксана Вільчинська, Оксана Марець, Ростислав Малинич та ін.), але й колег інших регіонів України, зокрема, Харкова (Аліна Калашнікова). Для багатьох виконавців воно стало своєрідною лабораторією шліфування вмій і навичок у сфері аналітики та подальшого наукового пошуку. В НУ «Львівська політехніка» у викладачів (Уляна Садова, Тетяна Степура, Олег Сорочак, Мар'яна Захарчук, Ольга Корицька, Наталія Дідух), у аспірантів (Андрій Артерчук, Юрій Ткачик, Роман Федунь) є великі сподівання, що ця праця буде мати своє продовження. Тим більше, що про це було сказано з високої трибуни. «Я хочу вас запевнити, - звернувся по он-лайн зв'язку Джемал Ходжич, що ми і надалі будемо надавати технічну підтримку і завжди будемо поруч. Також хочу анонсувати нову ініціативу – дублювання вашої моделі та запровадження аналогічного проєкту в інших регіонах України. Ви навчилися ефективно співпрацювати одне з одним, а також показали, як різні установи можуть поєднуватися в партнерстві для досягнення неймовірних результатів. Я сподіваюся, що тренери з команди Львівського

регіонального партнерства «Опліч» передаватимуть свій досвід іншим» (<https://lviv.dcz.gov.ua/novyna/oplich-obyednannya-zarady-uspihu>)... А ще пам'ятним моментом для учасників конференції стало вручення подяк за участь у Проєкті.

Олександра Худоба, Діана Заяць, Уляна Садова, Наталія Дідух

ПОВОЄННА ДЕМЕНЦІЯ І МІСЦЕВІ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ: ВИКЛИКИ, РЕСУРСИ, АЛЬТЕРНАТИВИ²³

(за результатами науково-методичного семінару НДЦ «ДЕМОС» 14.06.2024р.)

В НДЦ «ДЕМОС» відбувся науково-методичний семінар «Повоєнна деменція і місцеві стратегії соціальної допомоги: виклики, ресурси, альтернативи». Ініціаторами та організаторами заходу стали викладачі кафедри публічного врядування ІАДУ - д.н.з держ управління, професор **Олександра Худоба**, к.н. з держ.управління, доцент **Діана Заяць** та кафедри теоретичної та прикладної економіки ІАДУ – д.е.н., проф. **Уляна Садова**, здобувач PhD **Наталія Дідух**.

Увага до проблем повоєнної деменції²⁴ - не випадкова. З одного боку, міжнародна наукова спільнота б'є на сполох через стрімкий ріст загальних показників рівня захворюваності на цю недугу. З іншого, - на фоні виникнення усе нових вогнищ війни, збройних протистоянь, сутичок, конфліктів, а з ними штучних і природніх катастроф – частка кількості людей з травмами голови, перш за усе, молоді – постійно збільшується. Саме через це медики фіксують усе нові випадки деменції. У пошуку допомоги пробує сказати своє слово й наука. Так, у США вчені з Силіконової долини звітують про розробку принципово нової технології – нейропротеза, що зможе замінити пошкоджені нейродегенеративними хворобами ділянки мозку (детальніше див.: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37554286/>; <https://www.issnationallab.org/release-spxcrs30-ncsf-brain-organoids/>). Група інших вчених пропонує застосунок для смартфонів, що може виявляти ранні ознаки лобово-скроневої деменції у людей, котрі мають високий ризик її розвитку. Проведені тести з допомогою цього застосунку такі ж точні, як і медичні обстеження - [https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2816782?utm_source=For The Media&utm_medium=referral&utm_campaign=ftm_links&utm_term=040124](https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2816782?utm_source=For%20The%20Media&utm_medium=referral&utm_campaign=ftm_links&utm_term=040124). Україна у цьому контексті має свої проблеми та інтереси.

Робота семінару/вебінару мала кілька завдань:

- ознайомити присутніх з загальними аспектами вияву явища деменції серед населення, з викликами її поширення в світі та Україні;
- привернути увагу науковців та практиків до українських реалій, проблем та ризиків поширення недуги в умовах війни та в повоєнний час;

²³ <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/6/24/news/27960/000-pro-seminar-demenciya-i-naslidki.pdf>

²⁴ *Для довідки:* За визначенням ВООЗ, деменція — це хронічний прогресуючий синдром, що викликаний різноманітними захворюваннями головного мозку, для якого характерна деградація когнітивних функцій (пам'ять, мислення, мовлення, здатність до орієнтації, контроль над поведінкою, виконання повсякденних функцій) більшою мірою, ніж це притаманно фізіологічному процесу старіння організму. Так, цей синдром є основною причиною інвалідності серед людей похилого віку. Нині науковці виокремлюють понад 100 форм деменції, найвідомішою з яких є хвороба Альцгеймера (50–60 % всіх випадків). Інші її форми включають судинну деменцію, деменцію з тільцями Леві та фронт темпоральну деменцію. Так, до основних ознак захворювання належать: втрата пам'яті, труднощі в пошуку (підборі) потрібних слів або розуміння того, що говорить співрозмовник, складність у виконанні рутинних завдань, особистісні зміни і перепади настрою. Крім того, старіння мозку може асоціюватися зі зниженням когнітивного функціонування, яке зазвичай виходить за межі вікової норми, але не сягає рівня деменції. Зокрема, для позначення таких станів було введено діагностичну категорію «Легкі когнітивні порушення». Результати досліджень, проведених у різних клініках, продемонстрували, що в середньому у 10–15 % пацієнтів із легкими когнітивними порушеннями (ЛКП) когнітивна недостатність протягом року може прогресувати до тяжкості деменції (Подано за: <https://neuronews.com.ua/ua/archive/2018/7%2899%29/pages-8-9/vsesvitniy-den-poshirennya-informaciyi-pro-hvorobu-alcgeymera-#gsc.tab=0>).

- окреслити потенціал територіальних громад, який необхідний для організації довготривалої соціальної допомоги потребуючим та членам їх сімей на системних засадах (з врахуванням їх ресурсних можливостей, включення поведінкових стратегій окремих сімей та родин, які зіткнулися з бідною, і є залежні від допомоги ззовні тощо), а також можливості їх включення у підготовку та реалізацію певних проєктів та програм розвитку спеціалізованої інфраструктури;
- систематизувати досвід, в т.ч. зарубіжний, що може бути корисним в плані підготовки та організації спеціалізованої допомоги в Україні, для забезпечення довготривалого догляду хворих на деменцію, а також усім потребуючим на місцях.

Існувала й ще одна потреба в організаторів заходу - апробувати матеріали основних спікерів перед участю у міжнародній науковій конференції (Німеччина), а також, окреслити програму дій на майбутнє. Не дивлячись на оголошення тривоги, перебої з енергопостачанням та відключення зв'язку з учасниками з інших міст та з-за кордону, накладки з іншими науковими заходами та громадськими подіями, - семінар відбувся. Науковці проф. Олександра Худоба та доц. Діана Заяць представили доповідь «Виклики та можливості для місцевої влади у забезпечення довготривалого догляду хворих на деменцію». Основі його положення, здобутки та дискусійні моменти варто доосмислювати в розрізі наступних проблем: виклики, ресурси, альтернативи.

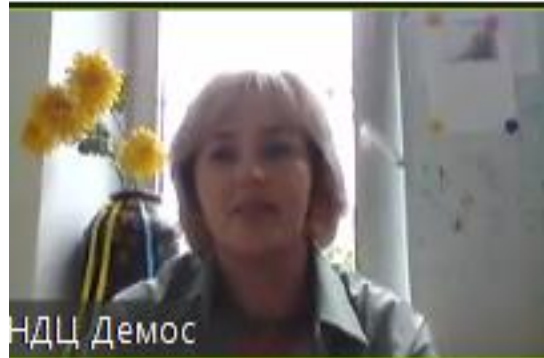
Говорячи про *виклики*, з якими має справу людство в контексті деменції, пані Олександра наголосила, що «йдеться не лише про втрату пам'яті, а про захворювання певної частини мозку з відповідною симптоматикою (порушення ходьби, відчуття запахів, агресивність і т.п.), не про норму старіння, бо у різному віці можна жити добре, не тільки про хворого, але і про того, хто мусить бути поруч. Загалом, - сказала вона, найкраще звернутися до даних наявної статистики». Компаративний аналіз показників

	<p>6 РЕЧЕЙ, ЯКІ ТРЕБА ЗНАТИ ПРО ДЕМЕНЦІЮ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Деменція – це не лише про втрату пам'яті 2. Деменція не є нормою старіння населення 3. Деменція спричинена захворюваннями мозку 4. Хворі з деменцією можуть жити добре 5. Деменція – не лише про хворого, але й про того, хто поруч 6. Це про терпіння, добро, повагу, любов і сімейні традиції
	

наводить на багато роздумів. Так, якщо у Великій Британії, де мешкає 63 млн осіб, офіційно зареєстровано майже 1 млн осіб хворих на деменцію, то в Україні, де за окремими даними є 43 млн населення, – тільки кілька тисяч з таким діагнозом (через недореєстрацію хворих сімейними лікарями, «табу» на невтішний діагноз від невропатолога чи психіатра, слабку підготовку членів суспільства до створення систем

нагляду чи догляду за хворими - «садочків для дорослих», а також медичний дискурс щодо того лікар якої спеціалізації повинен займатися такими хворими)²⁵.

Навівши інформацію про причини деменції, - а у світі домінуючим ризиком вважається хвороба Альцгеймера²⁶, - професор Олександра Худоба визначила 6 блоків проблем, актуальність вирішення яких в Україні є очевидна. Перш за усе, це необ'єктивна статистична база хворих на деменцію, відсутність державних стратегій та програм вирішення проблем (включаючи інформаційну, психосоціальну, освітню підготовку суспільства до все нових викликів), низька якість підготовки фахівців профільними закладами системи освіти, відсутність уяви про альтернативні варіанти медико-соціального супроводу хворих, низький рівень догляду за хворими у закладах соціального захисту, недостатня діагностика деменції та надання консультацій, не налагоджений механізм віднайдення людей з втратою пам'яті...

Далі автори перейшли до результатів унікального дослідження, проведеного на прикладі Львівської області (анкетування здійснено власними силами на волонтерських засадах). Зокрема, доповідачі оприлюднили інформацію про збільшення ризиків захворювання на деменцію серед таких категорій населення як ветерани з ПТСТ, з ЧМТ, військовополонені, мешканці деокупованих територій, ВПО, про поширеність депресивних станів серед опікунів хворих...Звісно, щоб проводити роботу в плані боротьби з деменцією, продукування альтернатив методик і заходів, потрібні ресурси. І тут окреслилося ціле коло проблем. Адже, як справедливо показала пані

Олександра, «нині дуже гостро стоїть питання, хто має займатися людьми з деменцією: - сім'я, родина, місцева влада, соціальні заклади чи ще хтось. Ідей є багато. Для прикладу, Австрія вважає, що створення центрів денного догляду за хворими не є економічно доцільно (хворих людей треба довозити, а місцевість гірська)... Канада й Велика Британія – навпаки розвивають такі заклади. Робота набрала величезних масштабів, підтримується державою. У нас треба усе поррахувати, адже ситуація є іншою. Треба дивитися, де знаходиться така локація, можливо будуть варіанти, коли стане вигідно для усіх. При цьому слід мати базу даних про хворих осіб, відповідну статистику, адже усім треба на щось орієнтуватися. В Україні в силу об'єктивних обставин ми не можемо проблему

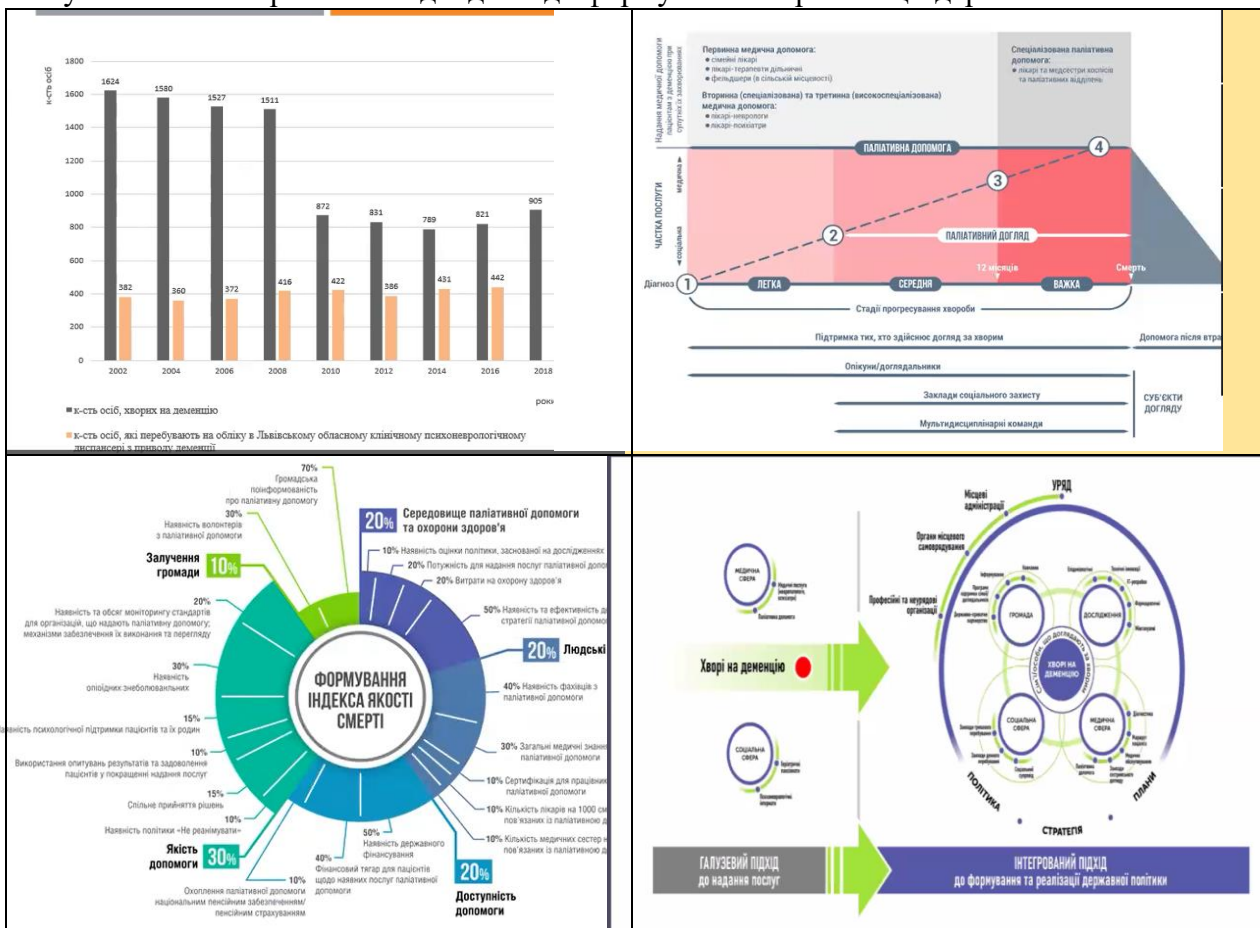
Олександра, «нині дуже гостро стоїть питання, хто має займатися людьми з деменцією: - сім'я, родина, місцева влада, соціальні заклади чи ще хтось. Ідей є багато. Для прикладу, Австрія вважає, що створення центрів денного догляду за хворими не є економічно доцільно (хворих людей треба довозити, а місцевість гірська)... Канада й Велика Британія – навпаки розвивають такі заклади. Робота набрала величезних масштабів, підтримується державою. У нас треба усе поррахувати, адже ситуація є іншою. Треба дивитися, де знаходиться така локація, можливо будуть варіанти, коли стане вигідно для усіх. При цьому слід мати базу даних про хворих осіб, відповідну статистику, адже усім треба на щось орієнтуватися. В Україні в силу об'єктивних обставин ми не можемо проблему

²⁵ Для довідки: Нині у світі з хворобою «деменція» найгірша ситуація в економічно відсталих країнах (навіть цілих регіонах Африки, Південної Америки). У Європі частка населення з цим видом захворювання сягає 1,57% від загальної кількості населення (від 2,12% в Італії до 1,38% у Польщі). Показник критикується через недооблік реальних випадків. В Україні в 2022 році загальна кількість хворих, що перебували під наглядом становила 73504 осіб. Сюди зараховано й тих, що має діагноз «деменція». Постає питання, якщо у світі до 2050 року прогнозується ріст рівня захворюваності втричі, то яка ситуація з деменцією буде в Україні? Це дійсно можна буде вважати «чумою XXI ст.»!

²⁶ Щороку 21 вересня у всьому світі відзначають Всесвітній день поширення інформації про хворобу Альцгеймера. Цей день був заснований 1994 року за ініціативою організацій, які досліджують зазначене захворювання, щоб мати змогу вповільнити його розвиток.

перекладати на державу. Люди готові за послуги платити, але вони мають бути якісні. Має бути допомога і в цьому є дуже багато переваг. Бо якщо б це був заклад стаціонарний, де б люди могли прийти на якийсь період, то навіть з медичної точки зору, хворих на деменцію можна буде до обстежити. Відомо, що такі люди не скажуть, що їх болить (навіть, коли це зуб), а будуть агресувати. І в сім'ях, коли людина перекидає речі, люди вочевидь не знають що робити, як реагувати на несподівану поведінку. А це – прояви захворюваності. Статистика свідчить, якщо постійно доглядати за такими людьми вдома, то дуже часто виявляються запущені інші соматичні захворювання. Якщо людину помістити у спеціальний заклад, де раз чи два на тиждень приходить медик, то є можливість помітити якість підозри, а це дозволяє виявити захворювання на ранніх стадіях. Це вигідно для сімей, для системи охорони здоров'я. Щоб знайти переваги, треба провести обрахунки. Є різні моделі. Одні країни (як у Європі) від них відмовляються, в інших- це спрацює. Яка модель спрацює у нас – треба аналізувати, обраховувати. В Україні це тягне за собою цілий пласт змін, які ми повинні впровадити».

Надзвичайний інтерес проявили присутні до інформації про суть та особливості організації системи паліативної допомоги та паліативного догляду хворим залежно від стадії прогресування хвороби, про те, хто є суб'єктами догляду у такій системі, що означає індекс якості смерті і т.п. Окремо було розглянуто питання різниці між галузевим та інтегрованим підходами до формування та реалізації державної політики.

Обговорення дало свої результати, навело на нові роздуми. На думку професора кафедри статистики ЛНУ ім. Івана Франка д.е.н., проф. Ольги Гринькевич цікавою може бути наступна гіпотеза «у рамках певної програми чи проекту, який може фінансуватися на грантові кошти, ми визначаємо базу даних таких людей, сімей, далі обґрунтовуємо створення спеціального центру (для прикладу, притулку, як це було у випадку для жінок, постраждалих від насильства. Тут ці жінки могли деякий час (навіть півроку) жити, знайти собі роботу, і потім дати собі раду у сім'ї, попереджаючи таке насильство. Загалом ідея така: щоб такі сім'ї мали можливість розмістити своїх родичів, які хворі на деменцію, в певні закладі. Проблема у соціальних і медичних працівниках могла б бути вирішена наступним чином – представники тих самих сімей (дружина, чоловік, сестра, брат) мали б виконувати волонтерську функцію догляду – хтось готує їсти, хтось прибирає, хтось доглядає ...Це по суті зразок закладу, у якому самі ж родичі частково, але не постійно зайняті (раз чи два рази на тиждень) залежно по можливості. Відповідно вони себе розвантажують, паралельно якусь причетність до цієї людини все таки виявляють». Підтримуючи цю думку, пані Олександра звернула увагу на ще одну проблему. «Створення таких закладів, - а ми не говорили який це тип закладу буде – приватний, соціальний (комунальний), на рівні громади – це мають бути стандарти створення таких закладів. В Україні їх немає. Дискусійно чи ми осилимо це усе...Ідей є багато...».

Професор д.е.н. Любов Семів (ЛНУ імені Івана Франка) звернула увагу навіть на потребу розвитку понятійно-термінологічного апарату в плані досліджень деменції. «Одна справа – медична сфера, інша – коли дослідження слід проводити в економіці. Ми повинні говорити про соціальні послуги, їх структуру тощо, - наголосила науковиця. Д.е.н., ст н.сп. Мар'яна Біль (ДУ «Інститут регіональних досліджень імені Мар'яна Долінського НАН України) висловила велике задоволення, що питання вирішення такої актуальної проблеми починає принаймні ставитися на прядок дня. Доцент кафедри МО Олег Сорочак «НУ «Львівська політехніка» висловив думки як порахувати економічну ефективність проекту. Група студентів, яких загітувала к.е.н. Ольга Корицька, висловили велику вдячність за можливість долучитися на науковців, які піднімають такі важливі теми. Через організаційні та технічні накладки, відключення електроенергії залишилися недопрацьовані питання керівника Координаційного центру психічного здоров'я КМУ Ірини Микичак, проф. Олени Грішної (КНУ імені Тараса Шевченка), проф. Станіслави Пасеки (ЧНУ імені Богдана Хмельницького), доц. Галини Скорик (НУ «Львівська політехніка»), директор, доц. Галина Хаварівська (Львівська комерційна академія), директорка ВМГО «Молодіжний центр працевлаштування» Леся Довганик, лікар Леся Расевич та багато інших.

Окремо хочеться згадати виступ священника Львівської Архієпарії о.Віталія, який як представник капеланського служіння (студентський капелан), дуже влучно доповнив

інформацію про роль церкви у даній темі. Так, наголосив отець, «священниче служіння поділяється на звичайне, тобто, парафіяльне, і надзвичайне. Надзвичайне має у собі категорії, прив'язані до певних місць або обставин життя людей. Видимим надзвичайним душпастирством є капеланство, і його різні види – військове, в'язничне, студентське, медичне. Як представник студентського капеланства (майбутній капелан НУ «Львівська політехніка»), разом з отцем Юрком Остап'юком, можу сказати, що нинішня тема більше присутня у медичних капеланів. Йдеться про присутність з людьми під час потреби (у лікарні, чи в іншому закладі). Але це стосується найперше нагляду за особою, присутності (пастерством капеланства є бути поруч), але ця присутність покликана бути ціннісною і якісною. Щоб взаємодія була ефективною, треба щоб ці особи, які супроводжуватимуть хворих, мали потрібні цінності, знання, компетентності, і відповідно мотиви. Однією з провідних у медичному капеланстві є паліативна допомога і паліативний супровід осіб, зокрема тих, які страждають на невиліковні хвороби (а деменція є однією з них). У цьому контексті вклад церкви міг би бути найперше проявлений при формуванні ціннісної присутності (щоб не просто людина була поруч, але щоб було розуміння навіщо, які мотиви, що спонукає людей підтримувати світ інших людей. У способах реалізації цього завдання ефективним буде соціальний і індивідуальний підхід до осіб, власне шляхом залучення і створення соціальних центрів, які б готували соціальних працівників для такого завдання. Я служу у храмі святого Володимира у Львові (вул. Природна) і маю приклад, коли в нашій парафії є особа з глибокою формою деменції. Цю дівчину постійно супроводжує батько. Для них присутність на молитві – це одна з тих речей, яка їх рятує. Запобігає тому, що цей чоловік уникає від депресії. Це особливий стан душі у тих осіб. А щодо розв'язку проблеми – треба залучати людей, які б були готові пройти певний вишкіл, могли б у певний час долучатися до допомоги тим сім'ям. Так, справді, першим завданням є допомога власне цим сім'ям, бо саме від них йде перша допомога (виходячи із заповіді пошани до батьків: як батьки турбуються про дітей в час їхнього народження, коли якість життя дитини є недостатньою до її суспільної інтеграції, так і діти про батьків). Так, церква, окрім поняття якості життя говорить також про святість життя. Бо якість життя вимірюється певними факторами. Мотивом же має бути відхід від простої взаємодії з хворим (я мав душпастирство у дитячих будинках, геріатричних пансіонатах, психіатричній лікарні і бачив, що спільною їх проблемою є низький рівень власне якісної присутності. Бо якщо людина доглядає за близькою особою, вона зовсім по-іншому ставиться до неї як хворої особи. Треба впроваджувати в систему допомоги тих осіб, котрі мають першочерговий обов'язок, «запрошення» бути поруч з хворими людьми. Якщо людина молода, і в неї мама хвора на деменцію, то вона є поруч, але має бути й соціальний працівник, який в певний час міг би підмінити цю особу. Це б створювало додаткові робочі місця у територіальних громадах, просувало ідею вишколу цих осіб, особливо серед молоді на певний сезон, чи серед старших людей, які б могли цим займатися таким супроводом. Церква у площині морального богослов'я має також біоетику, котра говорить про цінність життя, про моменти, які його возвеличують, шанують як щось святе. Натомість, усе що протиставляється цьому, що його знецінює, інструменталізує, чи призводить до знищення, що формує культуру смерті, має засуджуватися. Ми, як християни, повинні формувати культуру життя. Тут теж можуть бути площини до взаємодії...»

Проф. Уляна Садова, як науковець і представник освітянської сфери, звернула увагу на освітні програми, які покликані ці проблеми теж вирішувати, на те, хто їх може організовувати (не лише медики). Крім цього, вказала на потребу вивчення міжнародного досвіду щодо організації статистики, фінансування програм (так, в Україні адміністративна реформа привідкрила ціле коло проблем), звернула увагу на процеси інституалізації осередків, з якими можна було б працювати тощо.

Проблем багато – і медичних, і соціальних, і організаційних, і технічних, і етичних... Для прикладу, у чоловічому психоневрологічному інтернаті, на чому особливо наголосили виступаючі, є важкі прояви захворювань деменції, однак через мобілізацію немає жодного чоловіка по догляду. Навантаження на жінок неймовірне. Це колосальна проблема, і ми без вирішення нікуди не дінемося. Треба щось пропонувати. У всьому світі політика держав така, щоб зберегти таких хворих у сім'ї, але цим сім'ям теж треба допомагати, дати їм можливість перепочивати, (через створення спеціальних центрів для відновлення сил). Інше питання, що робити у закладах, де перебуваю особливо важкі пацієнти (треба не просто фізично закрити від світу). А треба комусь бути вдома, комусь працювати, щоб мати за що жити, сплачувати комунальні та інші платежі тощо. Відрадно, що проф. Олександра Худоба та доц. Діана Заяць ще задовго до початку конференції отримали задоволення від іноземних партнерів (зазначимо, йдеться про спільноту університетів 4-х країн, а саме Польщі, Чехії, Німеччини, Хорватії) в плані готовності до співпраці. «Так, у нас є багато точок дотику, - підсумували колеги-науковці. У нас є міграція, люди, що могли доглядати за своїми родичами в Україні, - виїхали за кордон. І тут є два моменти: якщо ми не створимо відповідних соціальних послуг у себе на батьківщині, то діти адаптуються за кордоном, можливо, заберуть туди своїх хворих з деменцією родичів (хочеться вірити, що не відмовляться, не кинуть напризволяще). Якщо ж ми створимо допомогу тут (а це дешевше), то ці діти будуть фінансувати послуги з догляду в Україні. Питання, що ми для них запропонуємо. Нині ми підняли тему хворих на деменцію. Але є й інші проблеми. Вони - величезні. Це онкохворі, діти, чи хворі підлітки з гострими проявами інших хворіб. Якщо шукати підтримки від Європейського Союзу, то люди повинні знати, що ми від своїх сусідів хочемо. Для нас моделювання шляхів вирішення проблем – складний етап робіт. І якщо б поставити собі завдання так, що це є частиною робіт з підготовки проекту, здатного бути успішним у конкурсі з проектів з міжнародною участю, то треба заздалегідь проводити дослідження. Можна й подумати про те, щоб частина інформації була зібрана силами студентів у процесі проходження переддипломної практики. І знову тут постають проблеми обліку та статистики, діагностики, низької якості підготовки фахівців (як медичного профілю, так і з компетентностями психологічного та соціального супроводу), дефіцит закладів медико-соціальної інфраструктури, відсутність ефективної системи віднайдення та моніторингу осіб, що мають проблеми з пам'яттю тощо... Треба усе робити щоб ситуація з деменцією дійсно не стала «чумою XXI століття»!

Уляна Садова, Ольга Мних

ВІД ПЕРЕВАГ НІМЕЦЬКОЇ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО КОЛОРИТУ СПОГАДІВ ПРО ЛІТНЄ СТАЖУВАННЯ²⁷

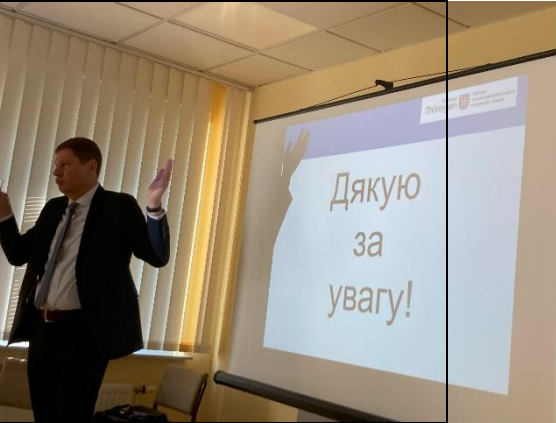
Добре, коли у трудовому житті викладача науково-педагогічне стажування, – це особлива подія... Коли про нього згадують словами: «відкрило нові можливості», «розширило горизонти», «допомогло знайти потрібні контакти»...

Так варто сказати й про нещодавнє міжнародне наукове стажування цілої команди викладачів та студентів НУ «Львівська політехніка» (представників ІАДУ, ІНЕМ, ІППО, ІКНІ), яке було організовано на запрошення керівництва компанії FAV Service gGmbH (кер. Хайко Шулер) і проходило з 17 по 24 серпня 2024 року в Тюрингії (Німеччина). Тема стажування «*Державне управління у Німеччині. Дуальне навчання*». З українського боку поїздка відбулася під патронатом керівництва НУ «Львівська політехніка», зокрема, в особі проректора з науково-педагогічної роботи та соціального розвитку Романа Коржа. Організаційне забезпечення реалізував керівник Німецько-українського центру (НУОЦ) ІАДУ доц. Денис Новінський. Від перших днів підготовки поїздки й до її найактивнішої фази, а потім й завершення було відчутно, що стажування залишиться у нашій пам'яті як реальна форма підвищення рівня професійної підготовки, проведення дослідницької діяльності, опанування новітніми технологіями тощо...

²⁷ <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/8/30/news/28379/dem-000-stazhuvannya-v-mgota-nimechchina.pdf>

У Німеччині слово не розійшлося з ділом. Про це свідчить навіть перелік прізвищ офіційних осіб - керівників установ приймаючої сторони, викладачів, лекторів... Адже йдеться про презентацію Тюрингського університету державного управління та адміністрування, про кафедру місцевого самоврядування та загального державного управління, а точніше трьох напрямів: оподаткування, управління, поліції (др.Торстен Штайнрюкен), про доповіді «Цифровізація – це каталізатор модернізації адміністрування в Німеччині» (Крістіан Шванц), «Догляд у Німеччині – від альтруїзму до настачі медперсоналу» (Міхаела Гойлланд), «Навчання на кафедрі оподаткування» (Франк Ульбріхт), «Представлення кафедри поліцейської діяльності Тюрингського університету державного управління» (Юрген Лоєн), «Представлення Торгово-промислової Палати в м. Ерфурт і її ролі в Німеччині» (Томас Фальбуш), «Представлення компанії FAV Service gGmbH» (Хайко Шулер). А ще про місто Ерфурт і відвідини Міністерства фінансів Тюрингії, про знайомство з його очільницею пані Гайке Тауберт.. Про незабутні емоції від почутого і побаченого в місті Майнінген при відвідинах Поліцейської Академії... Звичайно, були й насичені різними активностями екскурсійні тури (піша прогулянка містом Гота, екскурсія по його перлині - замку Фріденштайн, причому у, так званий, «немузейний день», ознайомлення з містами Ерфурт, Майнінген...

З поверненням в Україну, з переосмисленням почутого, переглядом записів, варто зробити кілька заміток.

По – перше, дуальна освіта – це про інтереси економіки, причому не лише сучасної Німеччини, але і України. Для довідки: дуальна освіта Німеччини – унікальна національна освітня система, що історично формувалася на цих землях впродовж століть — спочатку як «ремісничче учнівство» у майстернях, що мало місце з розвитком товарно-грошових відносин у XII ст. (догмат практики при повному заперечення теорії); далі як «професійна школа» епохи Готики (XII Іст.) та Ренесансу (XIV ст.), що означало поступове додавання теоретичної компоненти у навчання; ще далі «як цеховий метод навчання» у професійних ремісничих школах (на цей час взірцем вже були недільні релігійні школи), що стали передвісником ремісничих союзів (поступово приходило усвідомлення, що набуття теоретичних знань має бути системним та обов’язковим, XV-XVI ст.); «як реальна індустріальна школа» (особливий тип шкіл для найбільш вразливих верств населення епохи Відродження аж до кінця -XVIII ст., по суті розвиток означав перехід від гарнізонних шкіл); «як трудова школа» - переміщення підготовки робітників зі сфери виробництва до спеціальних навчальних майстерень у XIX ст. (спочатку йшлося про створення «куточків учня». А вже у 1906 році було створено першу «заводську школу»).

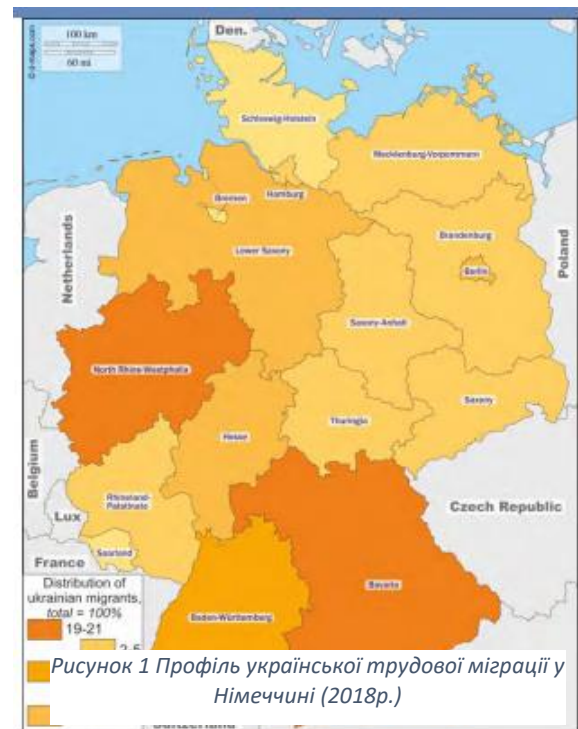
Лише у 20 роках XX ст. з реформою трудової (народної) школи (ідея за Г.Кершенштейнером полягала у створенні професійних шкіл для навчання ремісників за аналогією з гімназіями, відкриття додаткового ступеню професійної освіти (8 клас),

законодавче закріплення балансу між теоретичною та практичною компонентами дуальної системи професійної освіти і навчання)²⁸.

У другій половині ХХ ст. на фоні НТП у НДР було прийнято закони щодо розвитку освітньої політики, зокрема, «Про єдину соціалістичну систему освіти», «Про професійну освіту», про удосконалення програм професійної підготовки, офіційне визнання на національному рівні дуальної системи освіти ...

ХХІ століття принесло в дуальну освіту свої виклики. Старіння нації і низька народжуваність, політика мультикультуралізму і міграційна криза, ріст поліетнічності та трансформація трудової етики вплинули не тільки на демографію і ринок праці Німеччини, але й на освітні траєкторії молоді. Цікавими є дані, що до українсько-російської війни кожен п'ятий мешканець Німеччини мав іноземне походження (культурне домінування автохтонних німців, як носіїв стійкості і традицій дуальної системи освіти, похитнулося). Значний вплив на розвиток освіти мала пандемія COVID-19, розвиток Інтернет-технологій, нова хвиля біженців з початком війни після 24 лютого 2022 року (культурна адаптація біженців – це теж про цінності). Нині статистики озвучують показник кількості населення Німеччини у розмірі 84,4 млн осіб. Сюди зараховуються й мігранти. Серед іноземних громадян українців є 1,05 млн. осіб. Це друга громада після – громадян Туреччини (1,34 млн осіб). Сірійців – 883 тис осіб.

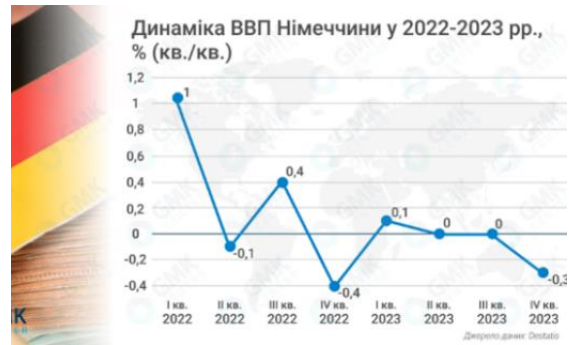
Для визначення позиції українців на німецькому ринку праці слід проводити спеціальні дослідження. Так, за даними довоєнних обстежень²⁹ на території Німеччини у 2018 році перебувало 323 тис етнічних українців (0,4% від загальної кількості населення цієї країни), 150 тис були працевлаштовані (0,3% економічно активного населення країни). Найбільші хвилі прибуття української робочої сили корелювали з Помаранчевою революцією, з економічною кризою 2008 року, Революцією гідності 2014 року. Проте, про масове осідання українців на німецькому ринку не йшлося. До речі, в 2018 році у Німеччині було натуралізовано 2455 осіб-українців (більш, ніж у 2 рази менше, ніж в 2006 році). Територію найбільш щільного проживання наведено на карті (рис.1). Цікаво й те, що за даними періодичних німецьких видань 43% українців таки вважали Німеччину найбільш привабливою країною для трудової міграції. Наприкінці 2018 року у Німеччині не вистачало 1,6 млн фахівців – переважно працівників із середньою освітою, які склали близько 60% німецького ринку праці. Обсяги пропозиції місць праці для українців лише з січня 2019 по січень 2020 року зросли за один рік на 50%.

²⁸ Лариса Гончар Розвиток деальної освіти Німеччини в історичному контексті // Професійна педагогіка /1(22)2021, ст. 32-40.- URL.: <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/1/article/view/640/811>

²⁹ Ukrainian labour migration and the future of labour market: social-economic, geographic and institutional dimensions. Academic edition / State Institution "Dolishniy Institute Of Regional Research of the National Academy of Sciences of Ukraine". (Edited by D. Sc. Economics, Prof. Sadova U. Ya.). Lviv, 2020, 59 pages.- URL.: <https://pnu.ua/sites/default/files/2023/pages/22139/p20200037-migrangl.pdf>

Новітні дослідження ринку праці Німеччини загострюють увагу на тому, що на фоні війни глобальна криза нищить її промисловість³⁰. Нині активізувався відтік капіталу, емігрують підприємства національної промисловості – одні компанії переводять виробництва в Азію, де дешеві енергоносії і робоча сила, інші - у США. Як буде виживати дуальна освіта, сказати важко, але побачене нами під час стажування, вселяє позитив. Люди, які віддано і креативно підходять до вирішення проблем, завжди будуть у вигравші.

Про це свідчать зустрічі з керівництвом Тюрингського університету адміністрування та загального державного управління, Торгово-промислової палати Тюрингії, професійної школи Хуго Майріх, Ерфуртського освітнього центру, які наголошували, що, на відміну від України, в Німеччині дитина уже у школі налаштовується під певний фах, напрям підготовки, що у системі дуальної освіти підприємства фінансово залучені до роботи, що саме вони відіграють вирішальну роль у виборі та формуванні професійної кар'єри майбутнього робітника (укладення договору означає те, що школу для нього як учня вибирає підприємство), що у державі співвідношення між вищою і середньою освітою становить 30 до 70 відсотків, що студенти отримують більш-менш пристойні стипендії (1400 євро на місяць), що у сфері держслужби немає страху звільнення... Так, і тут є проблеми. Жодна школа нині не має достатньо коштів для підготовки професійних кадрів, які б йшли в ногу з науково-технічним прогресом (усе у руках бізнесу, кадрових потреб підприємств і їх фінансової спроможності). Для України великим викликом буде повернення кваліфікованих кадрів на батьківщину, які за час війни пройшли навчання, вивчили мови, і навіть спромоглися відкрити бізнес. Вони знають законодавство, обросли новими зв'язками, і головне підтримують німецький порядок і дисципліну. Так, багато хто отримував допомогу зі статусом біженця (в 2022р. 11 млрд Євро). Але тут час не на боці українців. Діти, які ходять у школу, поступово також попадатимуть у сферу інтересів німецького бізнесу.

По – друге, якщо говорити про німецьку дуальну освіту – то це також й про регіональну економіку. Тюрингія – «зелене серце» Німеччини. Це край електротехнічної промисловості, структурного підрозділу концерну «Опель» (м.Айзенах), заводу виробництва мисливської зброї (м. Зуль), мануфактур з виробництва іграшок (м.Зоннеберг), порцеляни (міста Лангевізен, Ільменау) тощо. Це новітні потужності зеленої енергетики і оброблені поля продукції сільського господарства. Водночас, зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування показують, що, для прикладу, у Тюрингії нараховується близько 150 тисяч підприємств. Значна кількість з них – це ФОПи, які можуть бути як одноосібні підприємці, так і наймати до кількох тисяч осіб. Організація фінансового супроводу навчання майбутнього працівника для таких форм господарювання є великою проблемою. Звісно, керівництво Торгово-Промислової Палати м.Ерфурт шукає способів вирішення проблем. І якщо 59192 підприємства Тюрингії є членами цієї Палати, то вони зобов'язані співпрацювати в рамках дуальної системи освіти (членський внесок для них 316 євро на рік). Проте, за словами керівника, є проблема з ФОПами, тут співпрацює 4,5 тисяч підприємств, а це непоправно мало для сталого розвитку економіки федеральної землі Тюрингії.

³⁰ Олександр Демченко Падіння Німеччини: як криза нищить промисловість найбільшої економіки ЄС//LB.ua (21 липня 2023 р.). URL: https://lb.ua/world/2023/07/21/566135_padinnya_nimechchini_yak_kriza_nishchit.html

По- третє, дуальна освіта, - це завжди люди, які працюють у цій системі. І тут найбільше вартує згадати тих німецьких колег, партнерів, що знають систему зсередини. Саме вони майстерно ділилися з нами своїм досвідом, знаннями, переживаннями впродовж тижня. Йдеться про Хайко Шулера, Торстна Штайнрюкена, Крістіана Шварца, Франка Ульбіха, Юргена Лоєна, Томаса Фальбуша та інших. Практично у кожному окремому випадку представники тієї чи іншої інституції, навчального підрозділу робили нам рекламу переваг німецької дуальної системи освіти. Одні розказували, що їх випускники практично не попадають під звільнення, усі відразу стають держслужбовцями, і їх заробітна плата постійно зростає (Тюрингський Університет адміністрування та загального управління, м. Гота); що у керівництва закладів до викладачів немає якихось особливих вимог (регламенту) щодо публікаційної активності; що цифровізація, яка нині пронизує усі сфери людського життя, має у Німеччині свій шлях (хоча Україна розглядається як приклад, запровадження додатку «Дія» є неможливим, бо кожна федеративна земля – це окремі підзаконні акти. Цікавою є практика щодо захисту персональних даних населення, механізм запровадження якої був пов'язаний з оснащенням людей спеціальними пристроями генерування коду для отримання потрібної соціальної послуги при реєстрації т.п.). Особливо цікавим і несподіваним став для нас інтенсив виступів працівників кафедри поліцейської діяльності в м. Майнінгейн, де була і лекція, і екскурсія студентським містечком, і навіть навчання прикладних речей особистої безпеки, захисту та допомоги на дорозі тощо.

Звісно, як кожна поїздка – це море різних фото на згадку про чудове тихе містечко Гота, яке за розміром може бути побратимом нашого міста Стрия, а за темпераментом вуличного життя - курортного Моршина. Це чудове місто Ерфурт, яке набуло особливої святковості і шарму від нашої делегації у вишиванках.

Це замки, частування німецьким пивом... А ще колорит агіток на вулицях міст про передвиборчі програми кандидатів у органи влади... Це чудова робота наших колег-перекладачів, доцентів кафедри прикладної лінгвістики НУ «ЛП» Світлани Дружб'як та Роксолани-Юстини Перхач. Це теплі, «домашні» відносини з колегами по ІАПО (проф.Ж.Поплавська, доц. Л.Сенів, проф. О.Білик, доц. М.Захарчук, доц. І.Яремко та ін.). Це щоденні поетичні рядки від проф. О.Мних, постійна квапливість доц.Ольги Костюк.. Це дружня команда правників (професори І.Жаровська, І.Софінська, О.Баїк, І.Комарницька, Г.Лук'янова, доценти Н.Павлюк, Н.Кантор, С.Щебенко)...Це наші студенти ... Це чудові водії... Усю дорогу в автобусі був спів, доброзичлива атмосфера і вірші про нашу неповторну Україну. Ще й ще раз дякуємо організаторам за свято для душі...Адже може бути й такий ритм життя задля відновлення власних сил і завзяття...

Уляна Садова, Андрій Артерчук

КЛЮЧІ ДО РОЗУМІННЯ ПОТРЕБ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ПОТЕНЦІАЛ МІСЦЕВОЇ СТАТИСТИКИ В УКРАЇНІ³¹

(за результатами методичних семінарів НДЦ «ДЕМОС» (2.09.2024р. та) та публічного обговорення концепції та законопроекту «Про місцеву статистику в Україні», Київ, 10.09.2024р.)

В Україні про статистику сказано немало. Проте, нині, коли в Україні в умовах цілої низки воєнних викликів і змін, розробки стратегій відбудови суспільного життя, поняття статистики, і, зокрема, «місцевої статистики» набуває нових відтінків та сенсів.

Так, без повноцінної та якісної інформації практично немислимо планувати розвиток держави. На рівні територіальних громад стає неможливим реалізовувати відповідальні рішення та стратегії: треба мати розуміння реальних потреб населення, що проживає на цих територіях (місцева статистика є важливим інструментом для збору, аналізу та інтерпретації даних, які відображають специфіку кожної громади).

Саме на такій хвилі в НДЦ «ДЕМОС» у перший навчальний день вересня 2024 року було проведено семінар-зустріч зі студентами першого курсу НУ «Львівська політехніка» (спеціальність «Економіка бізнесу»). Керівник Центру, професор У.Садова, привітала присутніх з «Днем знань», розповіла про наукові можливості з колективом НДЦ «ДЕМОС», а також озвучила мету наукового семінару, розраховану на присутню творчу молодь. «Нині, - сказала вона, студенти виявляють особливий інтерес до феномену «місцевої статистики». Адже одні мають освітні цілі (написання курсових робіт, дипломів або дослідницьких проєктів, особливо якщо їхні теми стосуються локальних проблем чи регіонального розвитку), інші - бажання кращого розуміння локального контексту розвитку територій (місцева статистика допомагає молоді краще зрозуміти соціально-економічні процеси в їхньому регіоні: зайнятість, демографічні зміни, екологічну ситуацію), ще інші - орієнтири професійного розвитку (для студентів, які планують працювати в місцевих органах влади, бізнесі чи громадських організаціях, знання локальної статистики є важливим для прийняття рішень і планування), або ж - демонструють громадянську активність (студентська молодь, зацікавлена у вирішенні суспільних проблем, може використовувати дані місцевої статистики для обґрунтування проєктів, петицій чи ініціатив) і т.п. У доповіді вона зупинилася на особливостях ролі та потенціалу місцевої статистики в Україні для ідентифікації потреб територіальних громад в умовах війни, назвала інструменти збору інформації, види методології аналізу, а також вказала на виклики, пов'язані з недостатністю ресурсів, кадрового забезпечення та технічної бази. Присутня на семінарі Леся Матвіївна Довганик (член ГО «Агенція розвитку підприємництва жінок та молоді») вказала на важливість обговорюваної теми місцевої статистики, на потребі підвищення рівня прозорості прийняття рішень та ефективності використання фінансових і людських ресурсів для досягнення цілей сталого розвитку. «Семінар, - наголосила пані Леся, створює платформу для обміну думками, досвідом та ідеями серед науковців, практиків, представників органів місцевого самоврядування та інших зацікавлених сторін. Цей захід є черговим кроком у

³¹ <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/9/17/news/29700/000-pro-seminar-misceva-statistika.pdf>

напрямі зміцнення наукової бази управлінських процесів, що, у свою чергу, сприятиме розвитку громад як ключової складової соціально-економічного життя України»

. Логічним продовженням піднятої теми стала низка зустрічей і нарад членів команди НДЦ «ДЕМОС» з зацікавленими посадовими особами, присвячених розробці в Україні законопроекту «Про місцеву статистику». Про це йшлося на зустрічі з п. Оксаною Яковець (Регіональною координаторкою Благодійного фонду «СТАБІЛІЗЕЙШЕН СУППОРТ СЕРВІСЕЗ»), з п. Ігорем Гуменюком (головним спеціалістом відділу з питань надзвичайних ситуацій, цивільного захисту, мобілізаційної роботи, взаємодії з правоохоронними органами та екології Львівської районної ради) та ін. Саме вони практично в унісон говорили про потреби такого законопроекту, про його гармонізацію із законодавством України, про архіважливий у ньому блок соціального захисту де мала б бути ініціатива знизу...

Відповідь на такі побажання прозвучала у Києві уже 10 вересня 2024 року: тут відбувся перший публічний захід «Місцева статистика в Україні: на шляху від концепції до закону». Авторами дослідження було презентовано концепцію та законопроект про місцеву статистику в Україні (розроблено в рамках проекту «Комплексне дослідження потреб у даних на місцевому рівні», що реалізовувався командою Центру розвитку інновацій спільно з Львівським університетом імені Івана Франка, Інститутом міста Дрогобич за підтримки Проекту USAID «ГОВЕРЛА» та Міністерства розвитку громад та територій України. До участі у заході долучилися представники органів державної влади та органів місцевого самоврядування, експерти з місцевого розвитку та статистики, представники асоціацій органів місцевого самоврядування та незалежні експерти (зокрема, з НДЦ «ДЕМОС»).

Зокрема, під час заходу учасники обговорили реальні приклади того, як місцева статистика впливає на регіональну політику, відновлення та розвиток громад. Так, за результатами дослідження, було озвучено, що 46,9% територіальних громад мають потребу в додаткових даних. Причому ця потреба є більш вираженою серед селищних (51,3%) і міських громад (47%) (табл.1)³².

³² Наведено за: Аналіз стану та потреб у даних та місцевій статистиці в Україні: результати дослідження / Децентралізація (3.09.2024) - URL.: <https://decentralization.ua/news/tag/mistseva-statystyka>

Таблиця 1

Рівень задоволення потреби ТГ у даних за типами громад

Варіанти відповідей	Відсоток відповідей, %	у тому числі за типами ТГ		
		міська	селищна	сільська
Цілком задоволені, даних достатньо	33,5	26,3	30,9	43,5
Потребуємо додаткових даних	46,9	47,0	51,3	42,2
Не задоволені, дані відсутні	19,6	26,7	17,8	14,3
Всього	100	100	100	100

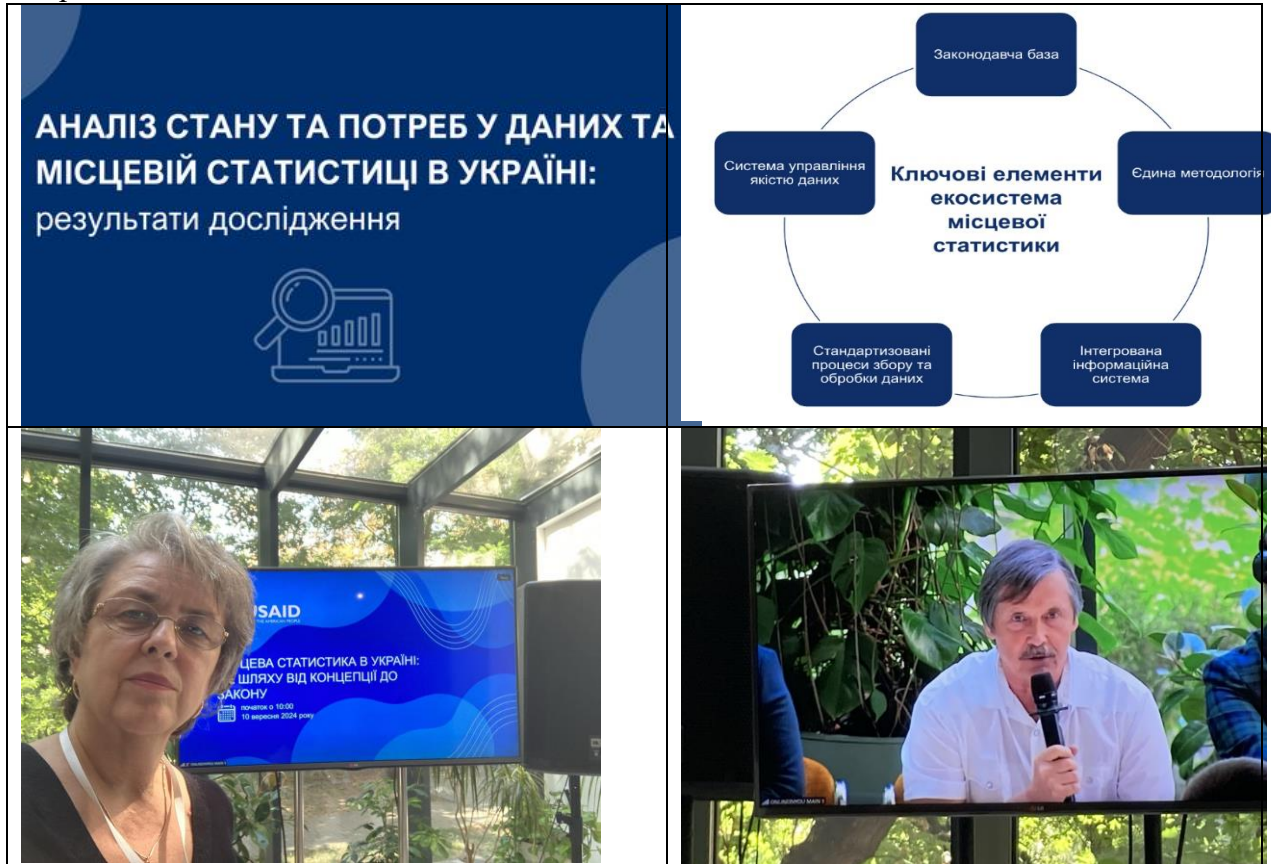
Крім цього, було наголошено, що попри актуальність потреб у місцевій статистиці, її поточний стан характеризується комплексом проблем (безсистемність, нестача офіційної інформації, відсутність уніфікованих форм первинного обліку, обмеження доступу до офіційних даних, відсутність єдиної системи місцевої статистики, низький рівень спроможності громад). Відсутність методологічної і законодавчої основи формування і розвитку місцевої статистики на системній основі обумовлюють необхідність визначення концептуальних підходів до впровадження місцевої статистики з подальшим інституційним, програмно-технічним, кадровим, фінансовим забезпеченням її впровадження з урахуванням кращих міжнародних практик.

Проект Концепції місцевої статистики в Україні було розроблено на основі опитування понад 600 громад, 50+ глибинних інтерв'ю з ЦОВВ, ОВА, асоціаціями ОМС, аналітичними центрами, міжнародними експертами з Польщі та Скандинавських країн, а також у тісній співпраці з експертним review board, який сформував провідні організації та експерти з місцевої статистики та роботи з даними. Аналіз стану та потреб у місцевій статистиці представила завідувач кафедри статистики ЛНУ ім. Івана Франка, проф. Ольга Гринькевич.

Важливість реалізації Концепції у тому, що вона сприятиме трансформації системи місцевої статистики відповідно до сучасних потреб державної регіональної політики та підвищенню якості інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських рішень щодо розвитку територіальних громад і регіонів України. Місцева статистика - це фундамент для: аналізу та прогнозування тенденцій регіонального й місцевого розвитку; відновлення територій та інфраструктури; планування просторового розвитку, розміщення об'єктів інфраструктури; розробки та моніторингу реалізації місцевих стратегій, планів, програм соціально-економічного розвитку; складання та контролю за

виконанням місцевих бюджетів; розробки та оцінювання ефективності регіональної, місцевої політики; визначення пріоритетів і планування розвитку окремих галузей на місцевому рівні: освіти, охорони здоров'я, житлово-комунального господарства, транспорту тощо; прийняття обґрунтованих управлінських рішень в інших сферах життєдіяльності територіальних громад, їх населених пунктів та районів областей України.

Концепція місцевої статистики визначає ключові напрямки, механізми та етапи формування методологічних та організаційно-правових основ функціонування і розвитку місцевої статистики в Україні з урахуванням особливостей воєнного стану, повоєнного розвитку України та виконання євроінтеграційних завдань. Реалізація Концепції передбачає створення механізму координації діяльності та взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів місцевої статистики з питань інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень щодо функціонування, відновлення і розвитку громад і територій.

Про інноваційні особливості Концепції місцевої статистики (акцент на використанні адміністративних даних та публічних реєстрів; створення Центру місцевої статистики як незалежного органу; використання геопросторових даних та ГІС-технологій; впровадження стандартів ISO 371XX для оцінки сталого розвитку громад; інтеграція з європейською статистичною системою) говорили усі спікери і експерти.

Текст Концепції місцевої статистики в Україні - доступний за посиланнями:
[UKR версія](#) [ENG version](#)

Аналітичні матеріали, які стали основою для розробки концепції та законопроекту,
- доступні за посиланнями:

[Аналіз потреб у місцевій статистиці](#)

[Огляд досліджень міжнародних організацій та міжнародних практик країн у сфері муніципальної та регіональної статистики](#)

*Садова У.Я., Гринькевич О.С.,
Дідух Н.М., Корицька О.І., Артерчук А.О.*

РЕГІОНАЛЬНІ РИНКИ ПРАЦІ: СТАН ТА ЗМІНИ НА ТЛІ ГЛОБАЛЬНИХ МІГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ³³

В останні дні листопада 2024 року у Кракові (Республіка Польща) зібралася чимале коло вчених у сфері міграції та ринку праці. Приводом став Міжнародний семінар (воркшоп) на тему "Зміни на регіональних ринках праці у відповідь на глобальні міграційні виклики" (27-28.09.2024р.), організований за ініціативи Краківського університету імені Анджея Фрича Моджевського (оргокомітет - проф. Клеменс Будзовський (ректор), проф. Анджей Ходинський, докт. Барбара Олівкевич, докт. Катаржина Куцаб-Бонк, проф. Даріуш Фатула, проф. Світлана Чугаєвська). Наукові дослідження представили українські вчені, що внаслідок війни опинилися у різних країнах світу (Польща, Німеччина, Франція, Великобританія, Чехія, США, Бразилія), а також ті, хто продовжив працю в Україні.

Час і місце проведення заходу було обрано не випадково. Адже саме Польща була першою країною, яка прийняла українських біженців. Саме тут вони отримали найбільшу допомогу (у порівнянні з будь-якою іншою країною: якщо брати бюджетні витрати відносно свого ВВП)³⁴. Нині ж ця країна б'є на сполох, адже на ринку праці не тільки польські, але й українські працівники («вчорашні» трудові мігранти та біженці) переорієнтовуються на країни з вищою зарплатою, кращим соціальним пакетом, гарантіями безпеки й добробуту. Подібна ситуація є й українським студентством, яке розглядає систему освіти Польщі як тимчасовий (перевалочний) плацдарм для подальшого переміщення на захід (нагадаємо, в 2024 р. воно сягнуло 45% (45,5 тис. осіб) усіх

³³ <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/12/5/news/29701/000-krakiv-demos.pdf>

³⁴ Artur Pokorski Sikorski odpowiedział Zelenskiemu. "Zrobiliśmy więcej, niż jakikolwiek inny kraj"(31.10.2024) // Polsatnews.pl – URL.: <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2024-10-31/sikorski-odpowiedzial-zelenskiemu-zrobilismy-wiecej-niz-jakikolwiek-inny-kraj/>

іноземних студентів в країні)³⁵. Звісно, в Україні мали б бути мобілізовані зусилля для повернення цього людського капіталу. Проте, в умовах війни це складно. Тому, саме в Польщі науковці зібралися задля переосмислення теоретичних, методологічних і практичних засад аналізу та прогнозу регіональних ринків праці, розробки нової політики зайнятості, вивчення механізмів її реалізації задля отримання зиску. Для Польщі вплив на мотивацію та економічну активність українських мігрантів, студентської молоді - це шлях до подолання працересурсних та кваліфікаційних розривів та дефіцитів на власних ринках праці.

Велика кількість (of/on)line учасників міжнародного семінару дала змогу сформувати кілька окремих секцій. Зокрема, перша секція пройшла під назвою «**Історичні, правові, культурні, політичні та соціальні аспекти міграційних проблем**» (кер. Майкл Доббінс, (Університет Констанцу, Німеччина), Майкл Радін, (Рочестерський технологічний інститут, США), Патриція Набуко Мартуселлі, (Університет Шеффілд, Велика Британія), Ковальчук Олена проф. (Національний університет харчових технологій, Україна; голова Асоціації "Українська наукова діаспора у Франції"), Ольга Морозова, проф. (Варшавський університет, Польща; Черкаський національний університет, Україна). Друга – під назвою «**Глобальна динаміка ринку праці в контексті міграційних потоків**» (кер. секції - Юлія Мороз, проф. (Державний університет "Житомирська політехніка", Україна), Світлана Чугаєвська, проф., Даріуш Фатула, проф. (AFMKU, Польща), Анна Дибала, проф. (Університет Яна Кочановського, Кельце, Польща), Оксана Безсмертна, проф. (Вінницький національний технічний університет, Вінниця), Ірина Кравець, проф. (AWO Kreisverband Wesel Moers, Німеччина). Третя – «**Питання економіки України та міграції приймаючих країн в контексті війни в Україні**» (кер секції - Ірина Майданик, проф. (Інститут демографії та проблем якості життя НАН України), Катерина Шиманська, кандидат наук (Празький університет економіки і бізнесу, Чехія), Вікторія Гурочкіна, проф. (університет Зельона Гура, Польща, голова української наукової діаспори в Польщі), Поліщук Євгенія, проф. (Київський національний економічний університет, Україна; Краківський економічний університет, Польща), Наталія Ковтун, проф. (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна) та Марія Салабай, проф. (Walz Leben & Wohnen GmbH, Німеччина) та підсекція «**Питання економіки України та міграції країн приймаючих в контексті війни в Україні**» (кер. Оксана П'ятковська, доц. (Національний Університет «Львівська політехніка», Людмила Гуліяєва, доц. (Академія праці, соціальних відносин і туризму, Україна; МІТ, США), Ольга Загвойська, проф. (Ягелонський університет в Кракові, Польща), Оксана Присяжнюк, проф., Олексій Булий,

³⁵ У Польщі майже половина іноземних студентів вищів є громадянами України. Ексклюзив // Укрінформ (6.11.2024). – URL.: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3924116-u-polsi-majze-polovina-inozemnih-studentiv-visiv-e-gromadanami-ukraini.html>

проф., Марія Плотнікова, проф. (Подільський національний університет, Україна). **Четверта** – «Зміни на регіональних ринках праці як нові рішення для російсько-української війни» (кер. Катерина Романчук, проф. (Познанський університет економіки і бізнесу, Польща), Ольга Гринькевич, проф. (Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна), Уляна Садова, проф. (Національний університет "Львівська політехніка", Україна), Анна Халаш (початкова школа №1, Місцеві стрільці, Польща), Наталія Доброєр, доц. (Національний університет "Одеська політехніка", Україна), Магдалена Кавецка, Зузанна Крисяк (Економічний університет в Катовіце, Польща), Адріанна Грудзінська, магістратура (Варшавський університет, Польща), Ольга Корицька, доц., Наталія Дідух, Андрій Артерчук (Національний університет "Львівська політехніка", Україна) та ін.

У роботі міжнародного семінару активну участь прийняла команда науковців зі Львова, зокрема, МІОК та НДЦ «ДЕМОС» (НУ «Львівська політехніка»), кафедри статистики ЛНУ імені Івана Франка. Так, доповідь доц. Оксани П'ятковської на тему «Українські військові мігранти у Польщі: європейські цінності та довіра до соціальних інститутів» привідкрила завісу проблематики взаємозалежності української економіки та економік інших країн, які приймають українських мігрантів. Окрема увага була зосереджена на чинниках повернення біженців на рідну землю (зокрема, з Іспанії та Польщі), на індикаторах довіри до соціальних інститутів, які покликані допомагати реалізації міграційної політики.

Виступ проф. О. Гринькевич та проф. У. Садової на тему «Регіональні ринки праці в умовах війни в Україні: від аналізу проблем до успішних практик (на прикладі Львівської області)» мав як теоретико-методологічне, так і прикладне значення. Так, розпочинаючи виступ, проф. Ольга Гринькевич розкрила основні організаційні та методологічні засади дослідження, розповіла про творчий колектив науковців і як вдалося залучити до роботи колег із НГО «Українська експертна ліга» (Харків), поінформувала про Проєкт МОП «Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні», завдяки якому проведено дослідження задля допомоги Уряду України у регулюванні ринку праці шляхом зміцнення служб зайнятості та інших інститутів ринку, забезпечення кращої відповідності кваліфікації працівників попиту на неї, зміцнення тристороннього соціального діалогу³⁶. Проф. Уляна Садова зупинилася на аналізі розривів у кваліфікації робочої сили на ринку праці Львівської області, на визначенні перспективних напрямів подолання виявлених прогалин на основі навчальних програм та інших коротко- та середньострокових заходів підтримки учасники ринку праці. Автори дослідження прокоментували новітні проблеми розвитку ринку праці Львівщини. Сформулювали ключові тези проведеного аналізу: так,

³⁶ "Аналіз розривів у навичках і потреб бізнесу у робочій силі"/Львівське регіональне партнерство зайнятості «ОПЛІЧ». Львів, 2023. – URL.: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2023/pages/22139/reportstudylviv2023revua-1.pdf>

було доведено, що ринок регіону зазнає дуже помітних трансформацій, причому у дуже стислі терміни (з одного боку, позначається мобілізація людей призовного віку, наслідки пандемії COVID-19, еміграція робочої сили, що суттєво змінили структуру ринку праці за статтю, віком та інші характеристики; з іншого - відчуваються позитивні зміни в економічному житті за рахунок переміщення бізнесу з інших регіонів України); вказано, що область стала гуманітарним хабом для сотень тисяч українців, потужним логістичним центром, регіоном збереження людського та економічного потенціалу країни; наголошено, що за результатами опитування роботодавців існують не аби-які кваліфікаційні розриви у попиті і пропозиції робочої сили (особливо в плані твердих професійно-функціональних та професійно-технічних навичок); а також проілюстровано як прискорена цифровізація та підвищення бізнес-ризиків призвели до росту попиту з боку роботодавців на робочу силу з навичками максимальної орієнтації на потреби клієнта, роботи з документами, які націлені на безпеку та ефективність бізнесу (до речі, за абсолютною величиною прогалини у цифрових навичках не поступаються професійно-функціональним (найбільші прогалини в базових цифрових навичках – це проблеми володіння комп'ютером та офісним програмним забезпеченням; на другому місці – навички роботи з CRM та ERP системами).

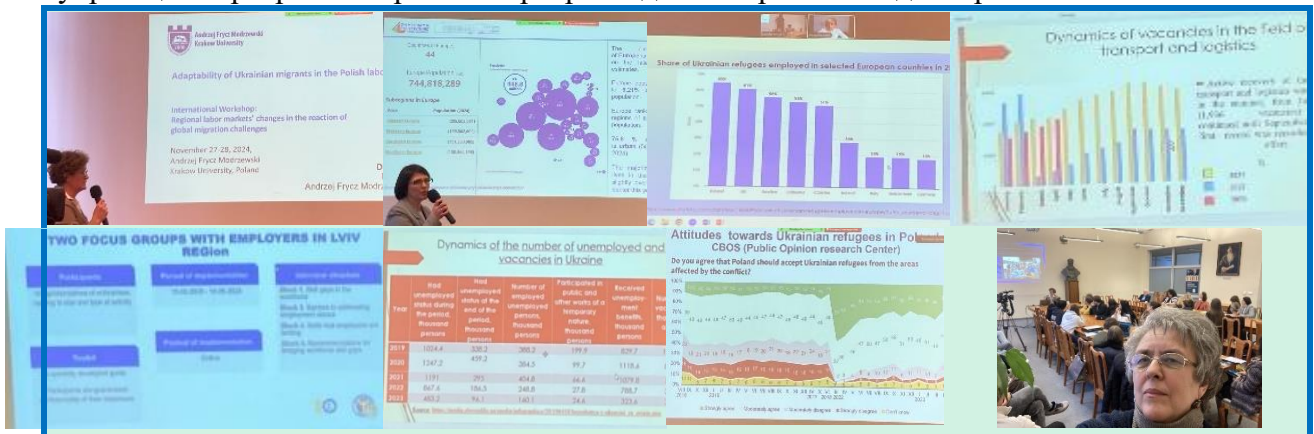
Доповідачі навели рекомендації щодо програм перепідготовки, підвищення кваліфікації робочої сили безробітних; професійних груп, які мали б брати участь у програмах перепідготовки, підвищення кваліфікації робочої сили; змісту таких програм; активізації процесу офіційного працевлаштування ВПО; а також щодо внесення змін до Закону України та інших актів законодавства. Виступ викликав жваве обговорення, яке дало змогу констатувати існування подібних проблем розвитку регіональних ринків праці в інших країнах. Крім цього, автори презентації наголосили на нових тенденціях розвитку регіональних ринків праці у Європі, а саме - формування нової територіальної міграційної системи, яка не лише відображає зміни у принципах організації національних ринків праці, систем їх територіальної організації виробництва та розселення населення, але й демонструє особливості розвитку галузевих ринків праці й міграційної активності висококваліфікованої робочої сили в країнах ЄС.

Стендову форму участі у міжнародному семінарі прийняли також науковці НУ «Львівська політехніка» Андрій Артерчук, Наталія Дідух з темою виступу «Еволюція регіональних ринків праці у науково-пошуковій сфері: у фокусі педагогічних навичок та академічної доброчесності», Ольга Корицька на тему «Міграційні настрої української студентської молоді: нові виклики і тренди на регіональному ринку праці».

Міжнародний семінар два дні був центром акумулювання інформації, думок, ідей. Обговорення і дискусії, які супроводжували виступи учасників заходу, – це окрема частина наукового надбання, яка потребує осмислення і використання у роботі. Як вимушена міграція українців впливає на структуру регіональних ринків праці? Що роблять країни для

підтримки переселенців та інтеграції їх у місцеві спільноти? Як створити умови, щоб українці, попри виклики, могли реалізувати свій потенціал? Як не втратити людський потенціал України та яка роль держави у поверненні українців додому? Це тільки загальні напрями, де мають реалізуватися настанови вчених. Не можна не згадати слова проф. Юлії Мороз, яка в одній з заміток сказала: «Головний висновок: адаптація до викликів можлива лише тоді, коли в центрі всіх рішень – людина та її гідність. Інвестиції у розвиток талантів, інтеграційні програми та створення умов для взаємного збагачення культур – це те, що здатне трансформувати виклики у можливості. Держава повинна всіляко підтримувати українців та розробляти реальні програми для повернення їх до України».

Нині Міжнародний семінар вже став історією. Тематика доповідей, представництво, географія учасників, дискусії, організація роботи - справді на висоті! Велика подяка оргкомітету, і, зокрема, проф. Даріушу Фатулі, проф. Світлані Чугаєвській за ініціативу і таку потрібну працю! Подяка керівникам панелей - Міхаелу Добінсону, Юлії Мороз, Оксані Безсмертній, Оксані П'ятковській, усім учасникам! А ще низький уклін Анні Халаш, яка піклується про українських дітей, вміє знайти дорогу до серця кожного.

Чи були за час поїздки моменти, які викликають додаткові емоції? Так, звичайно... Величезна кількість молоді на вулицях Кракова, що кудись неймовірно спішить. Українська мова, яку чути всюди - від найдальших закопелків університету, до скверів, магазинів, громадського транспорту... Надзвичайна!!!! Співучасть, співчуття, величезна підтримка поляків в елементарних речах - поради як пройти, купівлі квитка, оплати паркомісця на автостоянці... коли чують, що ти з України... Ще й ще раз переконалися, що традиційні цінності ніхто не відміняв. І якщо геополітику "посунути" трохи у бік, люди порозуміються між собою! А щодо регіональних ринків праці – безпека і гідна праця, гідна її оплата - найкращий «мотиватор» повернення носіїв трудового потенціалу на Батьківщину!

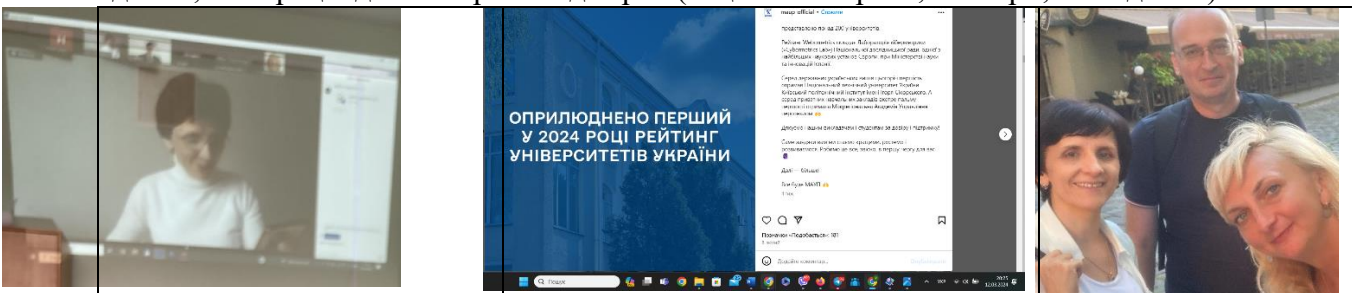

Наталія Дідух, Ольга Корицька, Уляна Садова

ПОШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ НДЦ «ДЕМОС»: В ОБ'ЄКТИВІ АКТИВНОСТЕЙ ОСЕНІ 2024 РОКУ³⁷

Осінь 2024 року позначилася на діяльності НДЦ «ДЕМОС» у різний спосіб. З одного боку, кількість інформації, яку хотілося «переварити» задля руху вперед, змушувала щораз частіше більше усвідомлювати відому істину: наш особистий час - безцінний ресурс. З іншого, - частота активностей таки оберталася подіями, здобутки яких дуже важливо занотувати для власної історії. Серед них:

- Науково-методичні семінари «Методи наукових досліджень у міждисциплінарному середовищі» (10.09.2024р.), «Розвиток регіональних партнерств зайнятості в Україні: проблеми розвитку бізнесу та створення нових робочих місць» (10 жовтня 2024р.), а також науково-методичний семінар «Соціальна безпека та екологічна захищеність населення: статистичне вимірювання» (10.12.2024р.). Особливістю організації роботи стало об'єднання методологічної частини наукових пошуків з розвитком практичних навиків у молоді. Доповіді провідних науковців в рамках співпраці з установами НАН України та Львівським Інститутом МАУП. Науковий дискурс щодо досліджень к.г.н.,ст. н.сп. Р.Т.Теслюка на тему «Емпіричні методи наукових досліджень демографічної стійкості територій» (за матеріалами дисертаційного дослідження) та к.е.н., доцента В.Н.Гринькевича на тему «Застосунок сучасних статистичних методів роботи та технологій BigData у наукових дослідженнях». Приклади застосування використання платформ для обробки великих обсягів даних, розробка алгоритмів для ефективного зберігання, обробки та аналізу великих масивів даних, інтеграція даних із різних джерел (соціальні мережі, сенсори, бази даних).

Доповідачі дали відповіді на питання переваг та викликів використання сучасних методів та технологій при розв'язуванні складних наукових проблем; вказали на труднощі в обробці даних (якість, обсяг, швидкість і різноманітність); розповіли про нові течії, що стосуються розробки інструментів для автоматизації аналізу даних; зупинилися на тих питаннях, які найбільше цікавили студентську молодь, що проводить наукові дослідження у сфері менеджменту (підготовка кваліфікаційних робіт, приклади застосування методів у курсових роботах тощо). В обговоренні виступів прийняла

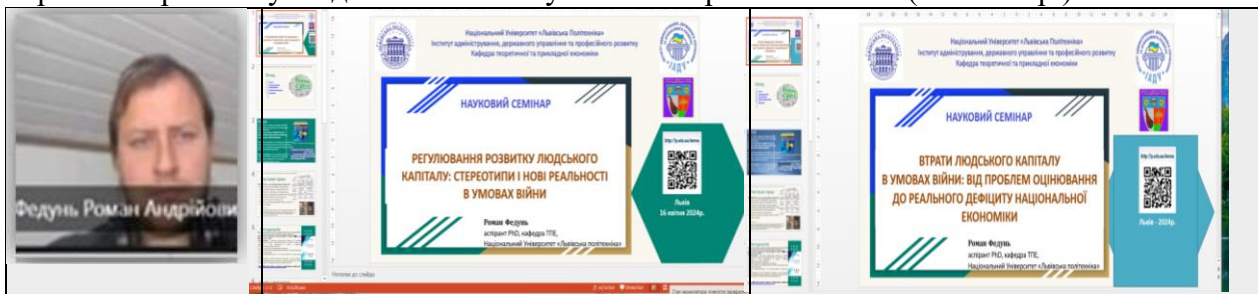
³⁷ <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/12/20/news/29708/000-na-druk.pdf>

участь д.е.н., проф. О.С.Гринькевич (кафедра статистики ЛНУ імені Івана Франка), яка не тільки вказала на тонкощі роботи з даними, на такі технології як Hadoop, Spark, Google BigQuery, але й навела інформацію про способи й підходи рейтингування університетів у світі. Вона, до речі, відзначила, що в Україні згідно першого у 2024 році рейтингу університетів серед приватних закладів пальму першості тримає Львівський Інститут МАУП.

- Науково-методичний семінар «Кластерні ініціативи задля відновлення економіки і якості життя» (1.10.2024р.). З пропозиціями до розширення активної співпраці з представниками органів державної влади, публічного сектору звернулася завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки, д.е.н., проф. Ж.В.Поплавська. Захід приніс не тільки зустріч з відомими громадськими діячами Львівщини (президентом асоціації роботодавців Львівщини Зиновієм Бермесом, головою організації «Святий Юр» Валерієм Калинюком та ін.), але став «прелюдією» до урочистого відкриття 82-ї студентської науково-технічної конференції НУ «Львівська політехніка». Секція «Адміністрування, державне управління та професійний розвиток», підсекція «Соціальна економіка і політика: досвід та новітні напрями розбудови» (керівник секції проф. У.Я.Садова, співголова к.е.н., доц. О.І.Корицька, секретар Н.М.Дідух).

- Науково-методичний семінари на тему Науково-методичний семінар «Освітня праця та інклюзивні інновації: раціоналізація впровадження знанієвих ресурсів» (1.11.2024р.). Доповідь аспіранта PhD Андрія Артерчука на тему «Освітня праця та її виміри: суть, потреби, тренди» та «Аспірантський калейдоскоп: авторські методики і публікаційна активність (результати досліджень» (22.11.2024 року). Обговорення доповідей аспіранта PhD Романа Федуня на тему «Регулювання розвитку людського капіталу: стереотипи і нові реальності в умовах війни» (16.04.2024р., науковий семінар каф. ТПЕ) та «Загальні підходи та особливості організації наукового дослідження: проблеми розвитку людського капіталу і навичок робочої сили» (27.06.24 р.).

Науково-методичний семінар «Тренди розвитку вищої освіти у світі: глобальні цілі й національні особливості» (8.11.2024р.). Захід відбувся у співпраці членів та запрошених у НДЦ «ДЕМОС» з ГС «Інноваційний університет» З доповіддю виступили проф. Т.Степура, ст. викладач Н. Дідух. Семінар було проведено у гібридному форматі перед аудиторією слухачів-представників університетів України, членів ГО «Інноваційний університет», які перебували на стажуванні у Варшавському університеті в рамках міжнародного проєкту «Інноваційний університет і лідерство. Фаза VII: Моделі навчальних закладів і стратегії розвитку». Доповідачі висвітлювали сучасні тенденції у розвитку вищої освіти у світі загалом та на прикладів окремих країн – Польщі, Німеччини, Естонії, Нідерландів, США, Південної Кореї. Світові тренди порівнювалися з тенденціями та статистикою вступних кампаній останніх років в Україні. Насамкінець були підняті системні проблеми вищої освіти та підкреслена необхідність зміни підходів до її розвитку як у світі, так і в Україні.

Активностей було значно більше... Чого вартував в НУ «ЛП» Форум відкритої науки? Або ж зустрічі зі студентами в НДЦ «ДЕМОС», де вони вітали один одного з днем народження, шукали відповіді неповторного викладача - к.е.н. Ольги Корицької на питання «що є спільного у Живчика та в Олега Горохівського? Або ж Ейнштейна, Умані та пива?»... Або ж як повчально звучали знамениті її слова «ви не порівнюйте вічне з модним!» ... Так, рік 2024 добігає кінця, а нам треба дякувати захисникам на передовій, а також один одному за розуміння, терпіння і мудрість, що маємо такий результат!

